

Π.Μ.Σ Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΛ. ΧΑΣΑΠΗ

A.M. 3213M015

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ:

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΜΕΛΗ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

ΟΜΟΤΙΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΦΑΡΣΕΔΑΚΗΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΒΛΑΧΟΥ

ΑΘΗΝΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ**

**Π.Μ.Σ Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΛ. ΧΑΣΑΠΗ

A.M. 3213M015

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ:

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΜΕΛΗ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

**ΟΜΟΤΙΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΦΑΡΣΕΔΑΚΗΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΒΛΑΧΟΥ**

ΑΘΗΝΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Copyright © Γεώργιος Αλ. Χασάπης, 2016.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Παντείου Πανεπιστημίου.

«Στην Καίτη και στη Μαρία»

ΠΕΡΙΟΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	11
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	12
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	15
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	16
ΜΕΡΟΣ Ι: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	22
1. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΩΣ ΘΕΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΧΡΩΝΩΝ	22
1.1. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	22
1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	22
2. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΣΗΜΕΡΑ	27
2.1. ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	30
2.2. ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	34
2.2.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	34
2.2.2. ΣΤΕΛΕΧΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	35
2.2.3. ΜΕΣΑ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	38
3. ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	39
3.1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ	39
3.2. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	40
3.3. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ	43
ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	48
1. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ	48
2. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	53
3. ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	57
4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	60
5. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	63
6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥ- ΣΗ	65
6.1. Η ΣΧΟΛΗ ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΩΝ	66
6.2. Η ΣΧΟΛΗ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ	70
6.3. Η ΣΧΟΛΗ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	73
6.4. Η ΣΧΟΛΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	77
7. ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	79
8. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	82
8.1. ΚΥΡΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	85
8.2. ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	89
9. ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	93
	95

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ:
**Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΑΣΤΥΝΟΜΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩ-
ΠΗΣ**

1. Η ΕΡΕΥΝΑ	95
2. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	102
2.1. Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	102
2.2. Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	105
2.3. ΕΙΔΙΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	107
2.4. ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΘΕΣΕΙΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	109
3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	112
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	116
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	120
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	123
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΗ	123
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ	126
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ	127
ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ	128
ΔΗΛΩΣΗ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	130

«Μια από τις λειτουργίες της Αστυνομίας είναι να δημιουργήσει και να διατηρήσει αίσθημα ασφαλείας στην κοινωνία».

Herman Goldstein

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

1. CEDEFOP Ευρωπαϊκό Κέντρο για την ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης
2. CEPOL Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία
3. COSI Μόνιμη Επιτροπή Επιχειρησιακής Συνεργασίας σε θέματα Εσωτερικής Ασφάλειας
4. EUROPOL Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία
5. EUROSTAT Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία
6. FRONTEX Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
7. INTERPOL Διεθνής Οργάνωση Εγκληματολογικής Αστυνομίας
8. NATO Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου
9. Α.ΔΙ.Π. Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση
10. Α/Α Αύξων Αριθμός
11. Α.Σ.Ε.Π. Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
12. Βλ. Βλέπε
13. Ε.Ε. Ευρωπαϊκή Ένωση
14. ΕΚΠΑ Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
15. Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ. Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς
16. ΕΥΕΔ Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης
17. ΚΜ Κράτη Μέλη
18. ΚΥΑ Κοινή Υπουργική Απόφαση
19. ΜΜΕ Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας
20. Ν. Νόμος
21. ΝΠΔΔ Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
22. Ο.π. Όπως παραπάνω
23. Π.Δ. Προεδρικό Διάταγμα
24. ΣΕΕ Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
25. ΣΛΕΕ Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
26. Τ.Ε.Μ.Α. Τμήμα Επαγγελματικής Μετεκπαίδευσης Ανθυπαστυνόμων
27. Τ.Ε.Μ.Ε.Σ. Τμήμα Επαγγελματικής Μετεκπαίδευσης Επιτελών Στελεχών

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εγκληματολογία αποτελεί την επιστήμη, η οποία ασχολείται με τη διερεύνηση καθαυτού του εγκληματικού φαινομένου και την αντιμετώπιση του.¹ Η αστυνομία είναι ένας από τους κύριους φορείς αντίδρασης της οργανωμένης κοινωνίας σε κάθε μορφής εγκληματικό φαινόμενο.

Επομένως, η εγκληματολογία ως επιστήμη θα πρέπει να αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες στην εκπαίδευση της αστυνομίας. Ειδικότερα μπορεί να της παρέχει το υπόβαθρο και την τεχνογνωσία, για την αύξηση των ικανοτήτων και των δυνατοτήτων της στην προληπτική και κατασταλτική αστυνόμευση.

Η εκπαίδευση μέσω της βελτίωσης των γνώσεων και των ικανοτήτων του ατόμου, αποσκοπεί αφενός στην ατομική του βελτίωση και εξέλιξη, αφετέρου στην εξέλιξη του ευρύτερου συνόλου εντός του οποίου εντάσσεται ο εκπαιδευόμενος, καλλιεργώντας κοινά πρότυπα και νοοτροπίες.

Η εγκληματολογική εκπαίδευση στην αστυνομία, μέσω της βελτίωσης των γνώσεων και των ικανοτήτων των αστυνομικών στις σύγχρονες μορφές του εγκληματικού φαινομένου, στη διερεύνηση και στην αντιμετώπιση τους, αποσκοπεί τόσο στη βελτίωση και εξέλιξη των αστυνομικών, όσο και στην βελτίωση της συνολικής αποτελεσματικότητας της αστυνομίας.

Υφίσταται σήμερα άρτια σχεδιασμένη και σωστά εστιασμένη, εγκληματολογική εκπαίδευση στην αστυνομία, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη; Η συγκεκριμένη εκπαίδευση έχει διάρκεια και συνέπεια; Σε υπηρεσίες με ιδιαίτερη βαρύτητα στη δίωξη του εγκλήματος παρέχεται ειδική εγκληματολογική εκπαίδευση, προκειμένου να υπηρετήσει ο αστυνομικός σε αυτές; Δίνεται σε αυτή την εκπαίδευση ο ρόλος που της αρμόζει, ώστε να αποτελεί σημείο αναφοράς για τη βελτίωση και εξέλιξη των αστυνομικών;

¹ Αλεξιάδης Σ., Εγκληματολογία, 5^η έκδοση, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, Σάκουλα Α.Ε., 2011, σελ. 9-16.

Αυτά είναι τα κύρια ερωτήματα, τα οποία επιχειρείται να απαντηθούν εμπειριστατωμένα στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας για την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπιση της», παρέχοντας τροφή για περαιτέρω σκέψη και διερεύνηση και έχοντας πάντα κατά νου ότι το «λανθάνειν» ανήκει στην ανθρώπινη φύση.

Λέξεις κλειδιά: εκπαίδευση, κατάρτιση, εγκληματολογία, αστυνομία, σύστημα

ABSTRACT

Criminology is the science of investigating the criminal phenomenon per se and its confrontation.² The police is one of the main authorities organized society has as a reaction in all forms of criminal phenomena.

Thus, criminology as a science should consist one of the main factors in police training. More specifically, it can provide the police with the background and the know-how for the increase of its skills and abilities in preventive and suppressive policing.

Training through the improvement of a person's knowledge and skills aims at the individual improvement and development and in the development of the wider whole, which the trainee is part of, by cultivating common standards and mentality.

Criminological training in the police force, through the improvement of the knowledge and the skills of the policemen regarding the contemporary forms of the criminal phenomenon, in investigating and confronting it, aims at the improvement and the development of the policemen as well as the improvement of the general effectiveness of the police force.

Is there a well planned and focused police criminological training, not only in Greece but in Europe as well? Does that particular training have duration and consistency? Is specific criminological training provided in services with particular importance in the prosecution of crime, so that the policemen are able to serve in them? Is the appropriate role in this training provided in order for it to be a point of reference for the improvement and the development of the policemen?

These are the main questions that we will try to answer comprehensively in this senior assignment for the completion of the programme of postgraduate studies (MA) “Criminology” providing food for thought and research and having in mind that that “to err is human”.

Keywords: education, training, criminology, police, system

² Alexiadis S.,Criminology, 5th edition, Athens – Thessaloniki, Sakkoula SA, 2011, p. 9-16.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω εκ των προτέρων, τα μέλη της τριμελούς επιτροπής για τις επισημάνσεις και τις διορθώσεις τους, οι οποίες θα υπάρξουν οδηγός στην περαιτέρω ενασχόληση μου με το συγκεκριμένο επιστημονικό αντικείμενο στο μέλλον, ιδιαίτερος δε τη Διευθύντρια του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών και επιβλέπουσα της παρούσας εργασίας, Καθηγήτρια, κ. Χριστίνα Ζαραφωνίτου για την εμψύχωση, τις συνεχείς πληροφορίες και γνώσεις, αλλά κυρίως τις σοφές συμβουλές που μου χάρισε απλόχερα κατά τη συγγραφή της.

Μνεία θα ήθελα να κάνω στους κ. Κωνσταντίνο Καραντώνη, κ. Άννα Καρβούνη και σε αρκετούς φίλους, που προτίμησαν να διατηρήσουν την ανωνυμία τους, για τις πολύτιμες πληροφορίες που μου παρείχαν στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας.

Να ευχαριστήσω τέλος από καρδιάς, τους εκπροσώπους των αστυνομιών της Κύπρου, της Ιταλίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Δανίας, της Ισλανδίας, της Αυστρίας, της Κροατίας, της Σουηδίας, της Ολλανδίας, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Νορβηγίας, της Ουγγαρίας, της Μάλτας, της Σλοβακίας και της Πορτογαλίας, για τη διάθεση τους να συμμετάσχουν στην εμπειρική έρευνα που πραγματοποιήθηκε, στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας και για το χρόνο που αφιέρωσαν για την απάντηση του ερωτηματολογίου.

Γεώργιος Αλέξ. Χασάπης

Αθήνα, Ιανουάριος 2016

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Παραλληλίζοντας το εγκληματικό φαινόμενο με αρχαίο δράμα, διαπιστώνεται η ύπαρξη τουλάχιστον τριών βασικών πρωταγωνιστών σε ισάριθμες πράξεις.³ Του δράστη, με την εγκληματική συμπεριφορά του, του θύματος με την απάντηση στην εγκληματική συμπεριφορά του δράστη και των κύριων φορέων αντίδρασης της οργανωμένης κοινωνίας στην εγκληματική συμπεριφορά του δράστη, είτε αυτεπάγγελτα, είτε κατόπιν σχετικής πρόσκλησης του θύματος.

Στις μέρες μας, η αστυνομία ως θεσμός κινητοποίησης του συστήματος της ποινικής δικαιοσύνης⁴ καλείται σε ένα σύνθετο και παγκοσμιοποιημένο οικονομικό, πολιτικό και κατ' επέκταση κοινωνικό περιβάλλον, να διατελέσει ρόλο ιδιαίτερα καθοριστικό και πολύπλοκο στην αντιμετώπιση κάθε μορφής εγκληματικού φαινομένου. Από την μικροεγκληματικότητα μέχρι το σύγχρονο, διασυνοριακό και με τη χρήση νέων τεχνολογιών, οργανωμένο έγκλημα και την τρομοκρατία.

Σε αυτό το πολύ – παραμετρικό και ευμετάβλητο περιβάλλον, με το ρόλο που διαδραματίζουν τα ΜΜΕ στην (παρα) πληροφόρηση⁵ των πολιτών κάθε κοινωνίας, η αποτελεσματικότητα της αστυνομίας στη δίωξη του εγκλήματος αμφισβητείται διαρκώς και σε όλα τα επίπεδα.

Η αμφισβήτηση της αστυνομίας πέραν της συνολικής αποτελεσματικότητας της στη δίωξη του εγκλήματος, εκτείνεται και στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της, στις σχέ-

³ Σπινέλλη Κ., *Εγκληματολογία, Σύγχρονες και παλαιότερες κατευθύνσεις*, 2^η έκδοση, Αθήνα – Κομοτήνη, Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2005, σελ. 2.

⁴ Λαμπροπούλου Ε., *Κοινωνικός Έλεγχος του Εγκλήματος*, Αθήνα, Παπαζήση, 1994, σελ. 203.

⁵ Η σχέση μεταξύ πληροφόρησης και παραπληροφόρησης στην ενημέρωση από τα ΜΜΕ είναι τόσο στενή, λόγω της δυνατότητας τους να καθορίζουν και να διαμορφώνουν με κάθε λεπτομέρεια την επικαιρότητα ένεκα του ότι έχουν καταστεί μέρος της καθημερινότητας των πολιτών, λειτουργώντας πολλές φορές ως καθρέφτης και οδηγός τους. Επομένως μπορούν να χρησιμοποιούν την πληροφόρηση ή παραπληροφόρηση για επιβολή απόψεων και στάσεων στην κοινωνία. Βλ. περισσότερο Μάξουελ ΜακΚομπς, Έντνα Εϊνσίντελ, Ντέιβιντ Ουίβερ, *Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και η διαμόρφωση της κοινής γνώμης*, (μτφ. Γιούρι Κοβαλένκο), Αθήνα, Καστανιώτη, 1996, σελ.36-38 και Παπαθανασόπουλος Σ., *Απελευθερώνοντας την τηλεόραση*, Αθήνα, Καστανιώτη, 1993, σελ. 34.

σεις της με την κοινωνία και το κράτος, στις αναπτυσσόμενες από μέρους της μορφές αστυνόμευσης και στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εν γένει. Γι' αυτό το λόγο άλλωστε, η πλειοψηφία των ερευνών σχετικά με την αστυνομία εστιάζουν στα ανωτέρω ζητήματα.⁶

Το κοινό στοιχείο, το οποίο όμως ενυπάρχει πίσω από όλα τα ανωτέρω πεδία αμφισβήτησης της αστυνομίας είναι η εκπαίδευση των αστυνομικών. Η κατάλληλη και άρτια σχεδιασμένη αστυνομική εκπαίδευση μπορεί να παρέχει τα αναγκαία εφόδια και τη δυναμική στην αστυνομία, για την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση του εγκλήματος, αυξάνοντας την αποτελεσματικότητά της. Ωστόσο, οι μελέτες σχετικά με την εκπαίδευση των αστυνομικών σε διεθνές επίπεδο είναι λιγιστές. Αυτό μπορεί να οφείλεται και στη μη παροχή στοιχείων για τα υφιστάμενα συστήματα εκπαίδευσης, εκ μέρους των αστυνομικών αρχών.

Στην εκπαίδευση των αστυνομικών, η εγκληματολογία με τη διεπιστημονικότητα⁷ της θα πρέπει να έχει σημαίνοντα ρόλο. Τούτο υπαγορεύει το πολυσύνθετο της φύσης του εγκλήματος και η συνακόλουθη δυσκολία αντιμετώπισης του. Επιπλέον, η παροχή γενικών και ειδικών γνώσεων εγκληματολογίας στους αστυνομικούς συμβάλει στη διεύρυνση των οριζόντων τους, σχετικά με την αναγκαιότητα πολυδιάστατης προσέγγισης του εγκλήματος, των παραγόντων γέννησης, εξέλιξης, μετεξέλιξης, μετάλλαξης και διασύνδεσης των διάφορων μορφών του, αλλά και των δυνατοτήτων ευρύτερης αντιμετώπισης του, όχι μεμονωμένα, αλλά συνολικά, τόσο σε προληπτικό, όσο και σε κατασταλτικό επίπεδο.

Επομένως, η άρτια σχεδιασμένη και σωστά εστιασμένη στις σύγχρονες ανάγκες της αστυνομίας εγκληματολογική εκπαίδευση αποτελεί το βασικό κρίκο σε μια αλυσίδα αποτελούμενη από πέντε συνολικά κρίκους. Οι υπόλοιποι διαδοχικοί τέσσερις είναι η αύξηση της απο-

⁶ Cain M., «Trends in the sociology of Police Work», *International Journal of the Sociology of Law*, 7, 1979, p. 143-167 & Ζαραφονίτου Χ. *Εμπειρική Εγκληματολογία I,II Αδημοσίευτες πανεπιστημιακές παραδόσεις*, Αθήνα, 1993, σελ. 2-16, όπως βρίσκονται στο Λαμπροπούλου Ε., *Κοινωνικός Έλεγχος του Εγκλήματος*, ο.π., σελ. 206.

⁷ Η διεπιστημονικότητα της εγκληματολογίας έγκειται στη σφαιρικότητα των προσεγγίσεων της για το εγκληματικό φαινόμενο, οι οποίες συνήθως είναι πολύπλευρες. Αντλούν γνώσεις από πολλούς και διαφορετικούς κλάδους επιστημών, όπως η κοινωνιολογία, η ψυχολογία, το ποινικό δίκαιο ή ακόμα και η πολιτική επιστήμη. Βλ. Ζαραφονίτου Χ., «Τάσεις και εξελίξεις στη διδασκαλία, την έρευνα και την άσκηση της εγκληματολογίας στην Ελλάδα», *Ποιν. Δικ & Εγκληματολογία 2/2009*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 80.

τελεσματικότητας της αστυνόμευσης και κατ' επέκταση της αστυνομίας, η μείωση του φόβου του εγκλήματος⁸, η αύξηση του αισθήματος ασφαλείας και η ανάπτυξη αμοιβαίων σχέσεων εμπιστοσύνης, κοινού – αστυνομίας.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, θεωρήθηκε αναγκαία η ενασχόληση στην παρούσα διπλωματική εργασία με το ρόλο της εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην αστυνομία σε Ελλάδα και Ευρώπη. Με δεδομένη τη μη πρότερη διερεύνηση του θέματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η παρούσα εργασία επιδιώκει να δώσει το έναυσμα για περαιτέρω ενασχόληση με το αντικείμενο μελέτης της.

Για τους σκοπούς της εργασίας διενεργήθηκε αρχικά βιβλιογραφική επισκόπηση για τη διαπίστωση της ύπαρξης εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην εκπαίδευση και μετεκπαίδευση όλων των βαθμών, του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας και του ρόλου που προσδίδεται σε αυτή στην αντιμετώπιση του εγκλήματος. Ρόλος που προκύπτει μέσω της εξακρίβωσης της έκτασης και των γνωστικών αντικειμένων που καλύπτει, τόσο συνολικά στα προγράμματα εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης, όσο και συγκριτικά με την αντίστοιχα παρεχόμενη σε αυτά, νομική εκπαίδευση. Ακόμα διενεργήθηκε έρευνα για την ύπαρξη εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην εκπαίδευση και μετεκπαίδευση του προσωπικού των αστυνομικών των ΚΜ της Ε.Ε. και των συνεργαζόμενων με αυτή, Κρατών της Ελβετίας, της Νορβηγίας και της Ισλανδίας⁹ και του ρόλου που αποδίδεται σε αυτή.

⁸ Ως φόβος του εγκλήματος νοείται “μια λογική ή παράλογη κατάσταση συναγερμού ή ανησυχίας προκαλούμενη από την πεποίθηση πως κάποιος κινδυνεύει να γίνει θύμα εγκλήματος” και διακρίνεται από τη γενικότερη ανησυχία που προκαλεί η πρόσληψη του εγκλήματος ως “σοβαρού κοινωνικού προβλήματος”. Βλ. McLaughlin E. and Muncie, J., *The Sage Dictionary of Criminology*, 2nd ed., Sage Publ., p.164 και Furstenberg, F., *Public reaction to crime in streets*, American scholar, 1971 & Robert, Ph. Pottier, M-L., *Les préoccupations sécuritaires: une mutation?*, *Revue Française de Sociologie*, 2004, p. 211-242, όπως βρίσκεται στο Ζαραφονίτου Χ., «Ο φόβος του Εγκλήματος: Ένα ελληνικό παράδοξο», *Ποιν. Δικ & Εγκληματολογία*, 1/2009, Αθήνα, Νομική βιβλιοθήκη, σελ. 1.

⁹ Πρόκειται για τα συνεργαζόμενα σε θέματα αστυνομικής εκπαίδευσης, μέσω της CEPOL, Κράτη. Βλ. περισσότερα επίσημη ιστοσελίδα της CEPOL, όπως βρίσκεται στο https://www.cepola.europa.eu/sites/default/files/website/newsroom/publications/CEPOL_-_Promotional_Brochure.pdf, (τελ. επίσκεψη: 20/12/2015).

Η μεθοδολογία της εργασίας ως προς τη διαπίστωση ύπαρξης εγκληματολογικής εκπαίδευσης και του ρόλου αυτής στην προετοιμασία των στελεχών της Ελληνικής Αστυνομίας, για την αντιμετώπιση κάθε μορφής εγκληματικού φαινομένου, στηρίζεται στην αναζήτηση, συλλογή και επεξεργασία δευτερογενών δεδομένων, τα οποία συλλέχθηκαν κυρίως από διατάξεις νόμων που αφορούν την οργάνωση, τη λειτουργία, την εκπαίδευση και την εξέλιξη των στελεχών στην Ελληνική Αστυνομία, αλλά και από βιβλία και άρθρα σε περιοδικά και άλλους επίσημους διαδικτυακούς τόπους. Ως προς τη μελέτη της αντίστοιχης προβληματικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πραγματοποιήθηκε συλλογή και ανάλυση επί πρωτογενών δεδομένων, τα οποία προέκυψαν από ποιοτική έρευνα που διενεργήθηκε στις αστυνομίες των ΚΜ της Ε.Ε. και των προαναφερθέντων με αυτή, συνεργαζόμενων κρατών.

Η εργασία αποτελείται από τρία μέρη. Το πρώτο μέρος διαρθρώνεται σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο πραγματοποιείται εννοιολογική ανάλυση του όρου αστυνομία και ιστορική αναδρομή του θεσμού της Ελληνικής Αστυνομίας, προκειμένου να αναδειχθεί η οργανωτική δομή της και οι σχέσεις της με την Ελληνική κοινωνία στο πέρασμα των χρόνων. Στο δεύτερο και στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η Ελληνική Αστυνομία σήμερα, ως ένα σύστημα με διακριτό εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον. Επιπλέον, παρουσιάζονται τα επιμέρους στοιχεία που συντελούν στη διαμόρφωση του εσωτερικού περιβάλλοντος και οι μεταξύ τους, αλληλεπιδράσεις. Η συγκεκριμένη παρουσίαση αποσκοπεί στην οριοθέτηση του συνολικού έργου που καλείται να εκπληρώσει η αστυνομία, στην αποτύπωση των διατιθέμενων για το σκοπό αυτό ανθρώπινων, οικονομικών, φυσικών και τεχνολογικών πόρων, ώστε να είναι σαφής ο ρόλος που καλείται να διαδραματίσει στο συντονισμό όλων των ανωτέρω, η παρεχόμενη εκπαίδευση, με εστίαση στην εγκληματολογική εκπαίδευση.

Το δεύτερο μέρος αποτελείται από εννέα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται αποσαφήνιση των εννοιών εκπαίδευση, εγκληματολογική εκπαίδευση και εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς και οριοθέτηση της χρήσης τους για τις ανάγκες της εργασίας. Στο δεύτερο κε-

φάλαιο, μετά από αναζήτηση στο σύνολο της νομοθεσίας, που διέπει τη λειτουργία της Ελληνικής Αστυνομίας, προκύπτουν δεκαοκτώ κύρια νομοθετήματα, βάσει των οποίων καθορίζεται η εκπαίδευση και η μετεκπαίδευση των Ελλήνων Αστυνομικών. Στο τρίτο, το τέταρτο και το πέμπτο κεφάλαιο περιγράφονται οι αρμόδιοι φορείς για την εκπαίδευση των Ελλήνων αστυνομικών, οι διατιθέμενοι για την εκπαίδευση πόροι και το διδακτικό προσωπικό των αστυνομικών σχολών. Στο έκτο κεφάλαιο, από επεξεργασία του νομικού πλαισίου για την εκπαίδευση, προκύπτουν τα συγκεντρωτικά προγράμματα εκπαίδευσης ανά κατηγορία ένστολου προσωπικού, τα διδασκόμενα σε αυτά γνωστικά αντικείμενα εγκληματολογίας και η κατανομή τους, επί του συνόλου των διδασκόμενων μαθημάτων. Από την ανωτέρω κωδικοποίηση προκύπτουν ακόμα στο έβδομο κεφάλαιο, οι ακολουθούμενες μέθοδοι διδασκαλίας. Στο όγδοο κεφάλαιο εξάγονται συμπεράσματα για το ρόλο της εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην Ελληνική Αστυνομία. Συμπεράσματα, τόσο ως προς το παρεχόμενο γνωστικό αντικείμενο εγκληματολογικής εκπαίδευσης, ανά πρόγραμμα εκπαίδευσης, όσο και ως προς το εύρος της έκτασης της εγκληματολογικής εκπαίδευσης σε σύγκριση με την αντίστοιχη, νομική. Το δεύτερο μέρος ολοκληρώνεται με επιπλέον διαπιστώσεις για την εκπαίδευση και την εγκληματολογική εκπαίδευση στην Ελληνική Αστυνομία, οι οποίες παρουσιάζονται στο ένατο κεφάλαιο.

Στο τρίτο μέρος ακολουθεί η παρουσίαση ποιοτικής έρευνας, η οποία διενεργήθηκε στην ίδια προβληματική, δηλαδή το ρόλο της εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην αστυνομία, σε κράτη της Ευρώπης, μεταξύ των οποίων η Ελβετία, η Νορβηγία και η Ολλανδία. Η έρευνα χωρίζεται σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο περιγράφεται η μεθοδολογία της, στο δεύτερο παρουσιάζονται τα ευρήματα της, ανά ερευνητικό ερώτημα και στο τρίτο εξάγονται συμπεράσματα, μετά από σύντομη επισκόπηση της.

Η εργασία καταλήγει στον επίλογο με το συμπέρασμα της αναγκαιότητας περαιτέρω επιστημονικής διερεύνησης του θέματος, για την κατασκευή ενός πρότυπου μοντέλου εγκληματολογικής εκπαίδευσης, του οποίου περιγράφει μερικά από τα κύρια χαρακτηριστικά.

ΜΕΡΟΣ Ι: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

1. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΩΣ ΘΕΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΧΡΩΝΩΝ

1.1. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Οι αρχαίες ελληνικές λέξεις «άστν και νόμος» αποτελούν τα συνθετικά μέρη της λέξης αστυνομία, η οποία χρησιμοποιείται στην Αρχαία Ελλάδα για να εκφράσει την εξουσία των λειτουργών που είναι επιφορτισμένοι με το έργο φύλαξης και προστασίας της πόλης. Επομένως, ο θεσμός της αστυνομίας από την αρχαιότητα συνδέεται άρρηκτα, τόσο με την πόλη-άστν, όσο και με το δίκαιο-νόμο. Ακολουθεί δε τις κοινωνικές εξελίξεις που απορρέουν από την εξέλιξη αυτών.¹⁰

Ο όρος αστυνομία μεταφράστηκε εν συνεχεία σε «P O L I T I A» από τους Ρωμαίους, διατηρώντας όμως την έννοια την οποία της είχαν προσδώσει ο Αριστοτέλης, ο Πλάτωνας, ο Ισοκράτης και άλλοι αρχαίοι φιλόσοφοι,¹¹ ώστε να εξελιχθεί στη Γαλλία και στην Αγγλία ως «POLICE», στη Γερμανία ως «POLIZEI» και στην Ιταλία ως «POLIZIA».

1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η ιστορική αναδρομή στο θεσμό της Ελληνικής Αστυνομίας δεν αποτελεί βιβλιογραφική παράθεση με σκοπό την ενημέρωση, αλλά επιχειρεί να αναδείξει το ρόλο της αστυνομίας στην ελληνική κοινωνία, την εξέλιξη και τη μετεξέλιξη της στο πέρασμα των χρόνων.

¹⁰ Καραβίτη Γ. & Δανούση Κ., *Εγχειρίδιο Ιστορίας της Αστυνομίας στην Ελλάδα*, Αθήνα, Τυπογραφείο Ελληνικής Αστυνομίας, 2000, σελ. 7.

¹¹ Κατά τον Αριστοτέλη, η αστυνομία ήταν αρμόδια για τη διατήρηση της καλής τάξης-διοίκησης της πόλεως και την προστασία της ζωής, της τιμής και της περιουσίας των πολιτών. Κατά τον Πλάτωνα, για τη ρύθμιση της ζωής της πόλεως, σύμφωνα με το Νόμο. Ενώ, κατά τον Ισοκράτη αποτελούσε την ψυχή της πόλεως. Σύμβολο ευφύιας. Την προνοούσα για τα πάντα Αρχή προς αποτροπή κάθε κακού και προς αντιμετώπιση κάθε αποκλίνο-υσας από την έννομη τάξη, συμπεριφοράς. Βλ. περισσότερα στην επίσημη ιστοσελίδα ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ, όπως βρίσκεται στο <http://www.ellinikoarxeio.com/2012/02/arxaia-helliniki-astynomia.html#ixzz2JptMa6BO> (τελ. επίσκεψη 22/12/2015).

Στην Αθηναϊκή δημοκρατία πέραν του αστυνομικού έργου, που επιτελούσαν διοικητικοί υπάλληλοι, όπως οι αγορανόμοι, οι αγρονόμοι και οι τειχονόμοι¹², η αστυνομία είχε και αρμοδιότητες με ιδιαίτερο κοινωνικό χαρακτήρα. Επομένως, αστυνομικά καθήκοντα ασκούσαν και οι δήμαρχοι, οι στρατηγοί, ο πολέμαρχος, ο πρόεδρος της Εκκλησίας του Δήμου και ο πρώτος από τους εννέα Άρχοντες. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι αστυνομικά καθήκοντα είχαν ασκήσει και ιδιαίτερα επιφανείς άνδρες, όπως ο στρατηγός Θεμιστοκλής και ο ρήτορας Δημοσθένης.¹³

Περίοπτη θέση στην κοινωνία είχε η αστυνομία και οι λειτουργοί της και στις άλλες πόλεις – κράτη της Αρχαίας Ελλάδας. Στη Σπάρτη, ο νομοθέτης Λυκούργος ήταν και αστυνόμος. Κατά τη Ρωμαϊκή και Βυζαντινή αυτοκρατορία, η αστυνομία συνεχίζει να διατηρεί δομή και ρόλο εφάμιλλο με της Αρχαίας Ελλάδας.

Καίριο πλήγμα στην οργάνωση, τη λειτουργία, την αποτελεσματικότητα, την αμεροληψία στο έργο και κατ' επέκταση στο κοινωνικό πρόσωπο της Ελληνικής Αστυνομίας επήλθε κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, όπου αστυνομικά χρέη είχαν ανατεθεί στους κοτζαμπάσηδες και τους δημογέροντες.

Πρώτη προσπάθεια ανασυγκρότησης του θεσμού επιχειρείται μετά την Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου (9/1/1822), όπου μεταξύ των διορισθέντων υπουργών ήταν και ο υπουργός αστυνομίας. Ωστόσο, το όλο εγχείρημα υπήρξε ημιτελές, καθώς ο διορισμός αστυνόμου από τον αντίστοιχο υπουργό στις επαρχίες δεν συνοδεύτηκε και με τη σύσταση περαιτέρω οργανωτικών και λειτουργικών δομών για την άσκηση αστυνόμευσης.¹⁴ Ενώ, οι δημογέροντες εξακολούθησαν να ασκούν αστυνομικά χρέη στις κωμοπόλεις και στα χωριά, προσομοιάζοντας με ειρηνοδίκες.

¹² Οι εν λόγω υπάλληλοι ήταν επιφορτισμένοι με την αστυνόμευση της αγοράς, των αγρών και τη φύλαξη των τειχών, αντίστοιχα.

¹³ Καραβίτη Γ. & Δανούση Κ., *Εγχειρίδιο Ιστορίας της Αστυνομίας στην Ελλάδα*, ο.π. σελ. 8-14.

¹⁴ Λαμπροπούλου Ε., *Κοινωνικός Έλεγχος του Εγκλήματος*, Αθήνα, Παπαζήση, 1994, σελ. 204.

Πρόδρομο της Ελληνικής Αστυνομίας συνιστά το Σώμα της Πολιταρχείας, το οποίο είναι επιφορτισμένο με την άσκηση αστυνομικών καθηκόντων στις ελεύθερες πλέον Ελληνικές πόλεις και το οποίο συστήνει ο Ιωάννης Καποδίστριας, με το υπ' αριθ. 14 ψήφισμα της 29/12/1829. Το ανωτέρω ψήφισμα αφορά το πρώτο ουσιαστικά και τυπικά νομικό πλαίσιο λειτουργίας της Αστυνομίας.

Την ίδια χρονική περίοδο (1829), ο Sir Robert Peel οργανώνει στο Λονδίνο την πρώτη σύγχρονη αστυνομία, καθορίζοντας την τοπική αρμοδιότητα της, τις εγκύκλιες σπουδές των αστυνομικών, το ήθος που πρέπει να τους διακατέχει, τη στολή, το ωράριο εργασίας και την αμοιβή τους. Το χρονικό διάστημα 1837 – 1870 όλες οι μεγάλες πόλεις των ΗΠΑ διέθεταν οργανωμένη αστυνομία.¹⁵

Την Πολιταρχεία θα καταργήσει εν συνεχεία ο βασιλιάς Όθωνας με το Νόμο της 27/12/1833, όπου διαιρεί την Ελληνική επικράτεια σε δήμους και κοινότητες, η αστυνόμευση των οποίων ανατίθεται στην πρωτοεμφανιζόμενη Δημοτική Αστυνομία υπό την εποπτεία της κυβέρνησης. Η Δημοτική Αστυνομία λειτούργησε μέχρι τον Μάρτιο του 1849 στους δήμους της Αθήνας και του Πειραιά και μέχρι το 1893 στους υπόλοιπους δήμους της Χώρας. Παράλληλα με τη δημοτική αστυνομία, συστήνονται και λειτουργούν πέντε ακόμα αστυνομικά Σώματα. Η Οροφυλακή, η Εθνοφυλακή, η Διοικητική Αστυνομία η Στρατιωτική Αστυνομία και η Χωροφυλακή, η οποία έχει την κύρια ευθύνη αστυνόμευσης και τήρησης της ασφάλειας στην ελληνική επικράτεια. Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι η Χωροφυλακή από ιδρύσεως της αποτελεί σώμα με στρατιωτική οργάνωση, ιεραρχία και πειθαρχία.

Ένα νέο Σώμα αστυνομίας για τις μεγάλες πόλεις, η Αστυνομία Πόλεων ιδρύεται από τον Ελ. Βενιζέλο, με τον Νόμο 2461 της 25/7/1920.¹⁶ Ωστόσο με το Νόμο 1481/1984 ενοποιείται με τη Χωροφυλακή και δημιουργείται ένα ενιαίο Σώμα με στρατιωτική

¹⁵ Λαμπροπούλου Ε., *Κοινωνικός Έλεγχος του Εγκλήματος*, ο.π., σελ. 203.

¹⁶ Βλ. περισσότερα στην επίσημη ιστοσελίδα ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ, ο.π. και Στεργιούλης Ε., *Η Ελληνική Αστυνομία (κατά την περίοδο της μεταπολίτευσης)*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2001.

οργάνωση, ιεραρχία και πειθαρχία, αρμόδιο για την τήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, η σημερινή Ελληνική Αστυνομία, ενώ τα υπόλοιπα σώματα είχαν ήδη καταργηθεί στο πέρασμα των χρόνων.

Από τη συγχώνευση των δύο Σωμάτων είναι προφανής η επικράτηση του μοντέλου οργάνωσης και λειτουργίας της Χωροφυλακής, έναντι της Αστυνομίας Πόλεων εντός της Ελληνικής Αστυνομίας, προφανώς ένεκα και των υπερδιπλάσιων χρόνων ιστορίας της πρώτης σε σχέση με τη δεύτερη, αλλά και του μεγαλύτερου αριθμού προερχόμενων από αυτήν αστυνομικών. Την αντίστοιχη περίοδο, στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες αστυνομικά καθήκοντα ασκούσε ο στρατός, ενώ μετά τη γαλλική επανάσταση ιδρύθηκε η Χωροφυλακή, από τμήμα του στρατού στην οποία ανατέθηκε η εκτέλεση του έργου της αστυνόμευσης.

Από τα ανωτέρω είναι προφανές ότι στο πέρασμα των χρόνων, η αστυνομία στην Ελλάδα έχει μετέλθει τέσσερις φάσεις:

- I. Τη φάση της ακμής, από την αρχαιότητα έως την τουρκοκρατία, την οποία χαρακτηρίζει η πολύ καλή οργανωτική δομή και οι αυξημένες κοινωνικές, πέραν των αστυνομικών αρμοδιότητες. Κατά τη διάρκεια αυτής, εξέχουσες προσωπικότητες ανέλαβαν καθήκοντα αστυνόμου.
- II. Τη φάση της παρακμής και της αποδιοργάνωσης, κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας, που εξυπηρετούσε τα συμφέροντα των κατακτητών.
- III. Τη φάση της ανασυγκρότησης, από την Α Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου έως και το 1984, όπου μέσα από πολλά και διαφορετικά όχι και τόσο επιτυχημένα οργανωτικά σχήματα, δομές και λειτουργίες προκύπτει το ενοποιημένο Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε αυτή τη φάση εντάσσεται χρονικά και η Δικτατορία των Συνταγματαρχών, την επταετία 1967-1974, που επιχείρησε την εγκαθίδρυση ενός νομικού πλαισίου, προς εξυπηρέτηση της λειτουργίας των δόμων της για την άσκηση εξουσίας. Ένα

νομικό πλαίσιο που εκφύλιζε το ρόλο, το έργο και την αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας, διαταράσσοντας τους άρρηκτους έως τότε δεσμούς της με την ελληνική κοινωνία. Κατάλοιπο αυτού αποτελούν οι βίαιες συγκρούσεις, έως τις μέρες μας, ομάδων διαδηλωτών με την αστυνομία στο πλαίσιο εορτασμού της επετείου του Πολυτεχνείου.¹⁷

- IV. Την Ελληνική Αστυνομία με την οργανωτική δομή, τις αρμοδιότητες και τους ρόλους που συναντάται από το 1984 έως και σήμερα, ως αναλύεται στο επόμενο κεφάλαιο.

¹⁷ Αντόπας Σ., *Νοέμβρης ήταν... οι χρονιές...*, Αθήνα, Γραφές, 2003, σελ. 38.

2. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Η Ελληνική Αστυνομία ως σύστημα¹⁸ επηρεάζεται από ένα σύνολο εσωτερικών στοιχείων και εξωτερικών παραγόντων, τα οποία επιδρούν στη λειτουργία της ένα - ένα χωριστά και όλα μαζί. Αυτά τα στοιχεία και οι παράγοντες συνθέτουν το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον της Ελληνικής Αστυνομίας.¹⁹

Στο εσωτερικό περιβάλλον συναντάμε τα διαθέσιμα εντός αυτής στοιχεία, τα οποία χρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση της αποστολής της και των επί μέρους αρμοδιοτήτων της. Πρόκειται για τους διαθέσιμους σε αυτήν οικονομικούς, ανθρώπινους, φυσικούς, και τεχνολογικούς πόρους.²⁰

Στο εξωτερικό περιβάλλον συναντάμε παράγοντες εκτός του οργανισμού της Ελληνικής Αστυνομίας, οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν τη λειτουργία της. Το εξωτερικό περιβάλλον διακρίνεται σε γενικό και ειδικό.²¹ Το γενικό περιλαμβάνει τις παγκόσμιες και εγχώριες, ευρύτερες, οικονομικές, πολιτικές, και κοινωνικές εξελίξεις. Το ειδικό περιλαμβάνει το κάθε μορφής εγκληματικό φαινόμενο και τους δράστες του, τα μέλη της ελληνικής κοινωνίας ως κύριους αποδέκτες των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, τους άλλους φορείς επίσημου κοινωνικού ελέγχου του εγκλήματος²² και τις άλλες εθνικές και υπερεθνικές Αρχές

¹⁸ Σύστημα είναι ένα σύνολο στοιχείων ή μερών, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις αλληλεπίδρασης και τα οποία όλα μαζί αποτελούν μια ολότητα. Βλ. Μπουραντάς Α., Βάθης Α., Παπακωνσταντίνου Χ., Ρεκλείτης Π., Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Αθήνα, ΟΕΔΒ, 1999, όπως βρίσκεται στην ψηφιακή εκπαιδευτική πλατφόρμα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, στο <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C122/38/218,1095/>, (τελ. επίσκεψη 24/12/2015).

¹⁹ Βλ. Μπουραντάς Α., Βάθης Α., Παπακωνσταντίνου Χ., Ρεκλείτης Π., *Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων*.

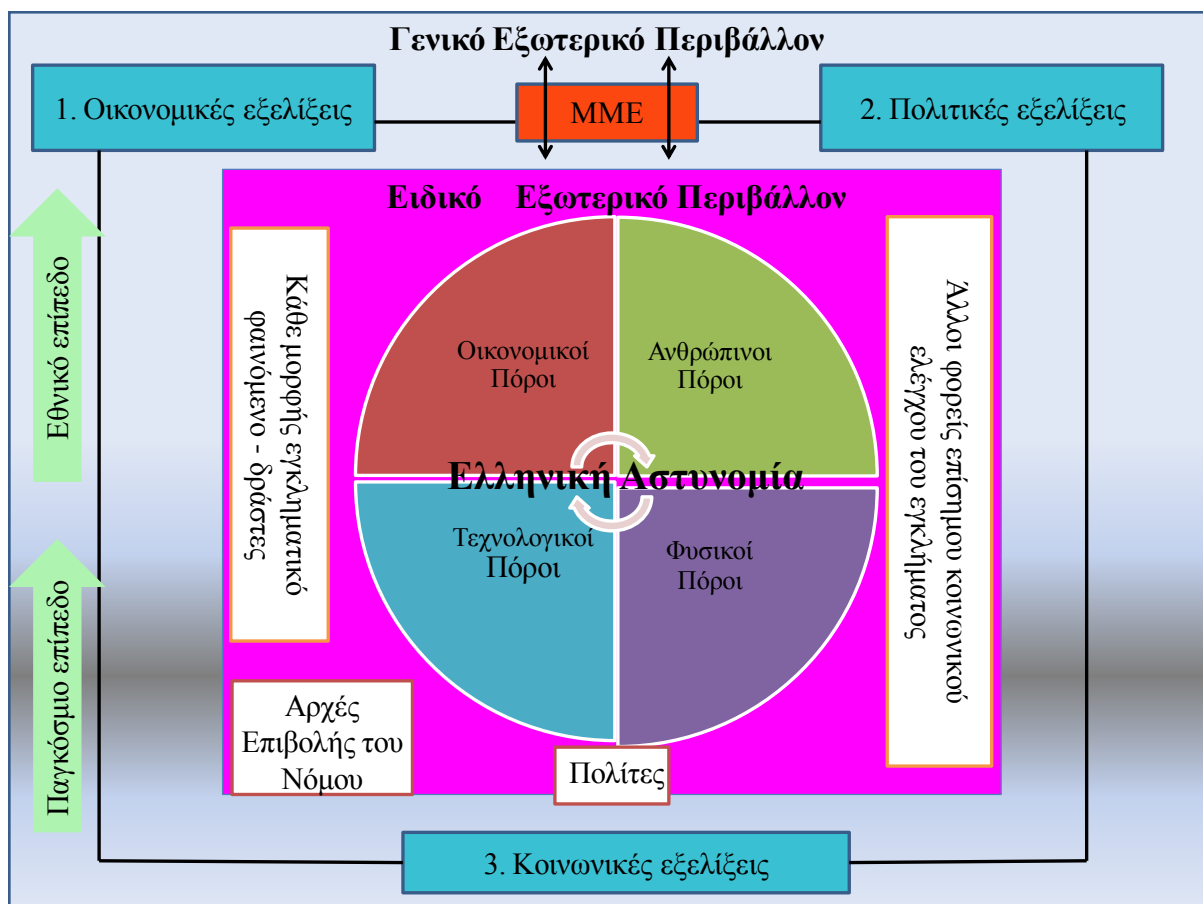
²⁰ Filatochev I and Nakajima C., «Internal and External Corporate Governance: An interface between an Organization and it's Environment», *British Journal of Management*, Vol. 21, Oxford, Blackwell Publishing LTD, 2010, p. 591-606.

²¹ Τζωρτζιάκης κ. και Τζωρτζάκη Α.-Μ., *Οργάνωση και Διοίκηση, Το Μάνατζμεντ της νέας εποχής*, Αθήνα, Rosili, 2007, σελ.36-44.

²² Η αστυνομία μαζί με τη δικαιοσύνη αποτελεί επίσημο φορέα κοινωνικού ελέγχου του εγκλήματος. Έχει ως σκοπό τη διασφάλιση κοινωνικής ειρήνης και την προστασία του κοινωνικού συνόλου από εγκληματικές πράξεις. Βλ. Ζαραφονίτου Χ., *Εμπειρική Εγκληματολογία*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2004, σελ. 153.

Επιβολής του Νόμου²³. Μεταξύ γενικού και ειδικού εξωτερικού περιβάλλοντος τοποθετούνται τα ΜΜΕ, τα οποία λειτουργούν ως διαμορφωτές της κοινής γνώμης.

Προκειμένου να γίνει αντιληπτή η Ελληνική Αστυνομία ως σύστημα με εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον, επιχειρείται η παρακάτω σχηματική απεικόνιση.

Εικόνα 1: Η Ελληνική Αστυνομία ως σύστημα με εσωτερικό και εξωτερικό Περιβάλλον

Βάσει των οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων, η Ελληνική πολιτεία από το 1984 έως και σήμερα, με νομοθετήματα καθορίζει τη διαμόρφωση του εσωτερικού περιβάλλοντος της Ελληνικής Αστυνομίας, ώστε να ανταποκριθεί στην αντιμετώπιση του εγκλήματος.

Πριν αναλυθεί το σύστημα εκπαίδευσης των στελεχών της Ελληνικής Αστυνομίας, θα παρουσιαστεί το εξωτερικό και το εσωτερικό περιβάλλον της και ο τρόπος λειτουργίας του,

²³ Αρχές Επιβολής του Νόμου (Law Enforcement Authorities) ορίζονται οι Αρχές που ορίζονται από κάθε κράτος, ως αρμόδιες για την αντιμετώπιση του εγκλήματος. Συνήθως πρόκειται για τις δικαστικές, αστυνομικές, τελωνειακές και λιμενικές αρχές μιας χώρας.

ώστε να είναι σαφές αν το ισχύον εκπαιδευτικό σύστημα και η παρεχόμενη εντός αυτού εγκληματολογική εκπαίδευση μπορεί να ανταποκριθεί, τόσο στις άμεσες ανάγκες του ειδικού εξωτερικού περιβάλλοντος της, όσο και στις προκλήσεις του διαρκώς μεταβαλλόμενου γενικού εξωτερικού περιβάλλοντος της.

2.1. ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ξεκινώντας από το γενικό εξωτερικό περιβάλλον, παρατηρείται ότι κύριο χαρακτηριστικό του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα υπήρξε η παγκοσμιοποίηση, πρωτίστως σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο και εν συνεχεία σε κοινωνικό, μέσω της ραγδαίας ανάπτυξης της τεχνολογίας των επικοινωνιών και των μεταφορών.²⁴

Στη γηραιά ήπειρο, ιδρύεται η Ε.Ε.²⁵, της οποίας η Ελλάδα αποτελεί μέλος από την 1^η Ιανουαρίου 1981. Η Ε.Ε. από μια οικονομική ένωση για την ελεύθερη διακίνηση προσώπων, αγαθών και υπηρεσιών, μετασχηματίζεται μετά τη Συνθήκη της Λισσαβόνας σε μια πολιτικού τύπου ένωση «συννομοσπονδίας» κρατών, την Ένωση η οποία διαθέτει και νομική προσωπικότητα.²⁶

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3§ 2 της ΣΕΕ, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 4§ 2 περ.1 και 67 § 2 της ΣΛΕΕ,²⁷ ένας από τους σκοπούς της Ένωσης είναι η δημιουργία ενός χώρου, ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μέσω της διακρατικής κοινής πολιτικής σε θέματα μετανάστευσης, ασύλου, ελέγχου εξωτερικών συνόρων, αλλά και στην ανάπτυξη ευρύτερων συνεργασιών για την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος.

Στον κοινό χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, η Ελλάδα αποτελώντας γεωγραφικά τα ανατολικά σύνορα της Ε.Ε. και λόγω της γεωγραφικής ιδιομορφίας της, θα έρθει αντιμέτωπη αρχικά με ένα διαρκές κύμα μετανάστευσης, ανθρώπων υποανάπτυκτων και σε εμπόλεμη κατάσταση χωρών, οι οποίοι προσπαθούν να περάσουν στις δυτικές ανεπτυγμέ-

²⁴ Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας στην παγκοσμιοποίηση προσδίδεται η έννοια του όρου, που κατά τον N. Chomsky, χρησιμοποιείται για να εκφράσει την παγκόσμια ενοποίηση, με έμφαση στην οικονομική ενοποίηση. Βλ. Noam Chomsky, «Ο Σύγχρονος Ελευθεριακός Σοσιαλισμός» στο Πολυχρονίου Χ., *Λόγος περί παγκοσμιοποίησης και δημοκρατίας*, Αθήνα, SCRIPTA, 2000, σελ. 109.

²⁵ Η Ε.Ε. αναφέρεται από το ξεκίνημα της, ως Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) με τη Συνθήκη της Ρώμης, που υπεγράφη την 25/03/1957.

²⁶ Κανελλόπουλος Π., *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συνθήκη της Λισσαβόνας*, 5^η έκδοση, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, Σάκκουλα, 2010, σελ. 67-92.

²⁷ Βλ. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως βρίσκεται στο <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2012:326:FULL&from=EL>, (τελ. επίσκεψη 24/12/2015).

νες χώρες, προσδοκώντας μια καλύτερη ζωή.²⁸ Αυτό προκύπτει και από τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας, τα οποία παρουσιάζονται στην παρακάτω εικόνα:

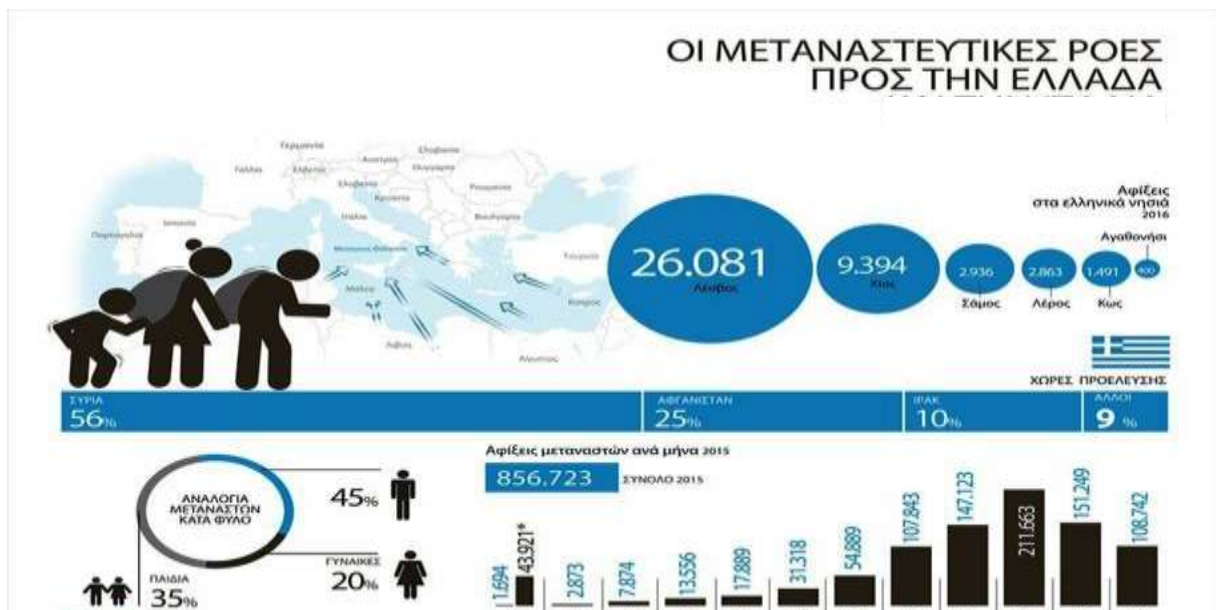

Εικόνα 2: Εξέλιξη του μεταναστευτικού φαινομένου στην Ελλάδα κατά το 2006 – 8μηνο 2015²⁹

Ενώ για τους τελευταίους μήνες του 2015 και τον πρώτο μήνα του 2016, μια αποτύπωση της κρατούσας κατάστασης σχετικά με τη μετανάστευση προκύπτει στην παρακάτω εικόνα:

²⁸Βλ. Μπούσιου Α., «Μετανάστες στην Ευρώπη: Ανάμεσα στην οικονομική κρίση και την Αραβική Άνοιξη» και Παπακωνσταντής Μ. «Επιχείρηση "ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ" και παράνομοι μετανάστες», στο *Μετανάστευση επίκαιρα*, τ.4, Αθήνα, Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ. του Ε.Κ.Π.Α., Δεκέμβριος 2014, σελ. 1-2 και 3-4, αντίστοιχα, όπως βρίσκεται και ψηφιακά στο: http://emmedia.pspa.uoa.gr/fileadmin/emmedia.pspa.uoa.gr/uploads/Resources/Publications/Metanastefsis_Epikaira/ME_2012_4.pdf, (τελ. επίσκεψη 24/12/2015).

²⁹ Εικόνα από την επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας, όπως βρίσκεται στο http://www.astynomia.gr/images/stories/2015/statistics15/allodapwn/11_statistics_all_2015_all&dia_apo2006.png, (τελ. επίσκεψη 24/12/2015).

Εικόνα 3: Εξέλιξη μεταναστευτικού φαινομένου στην Ελλάδα το 2015 – αρχές του 2016³⁰

Ωστόσο, οι μετανάστες αν όχι μόνιμα, θα διαμείνουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στην Ελλάδα μέχρι να καταφέρουν να φτάσουν στο θεμιτό για αυτούς προορισμό. Η παραμονή μεγάλου αριθμού μεταναστών κυρίως στο κέντρο της Αθήνας, δοκιμάζει διαρκώς τις αντοχές της ελληνικής κοινωνίας, η οποία αρχίζει να γίνεται πολυπολιτισμική³¹.

Κύριο χαρακτηριστικό της πολυπολιτισμικής κοινωνίας είναι η ανασφάλεια και η επικράτηση του φόβου του εγκλήματος.³² Φόβου όχι αδικαιολόγητου, αν λάβει κάποιος υπόψη του τις αυξητικές τάσεις του μικροεγκλήματος, ενώ από τις προσπάθειες της Ελληνικής Αστυνομίας, επιτυγχάνονται αρκετές επιτυχίες στην αντιμετώπιση του.³³

³⁰ Εικόνα από την επίσημη ιστοσελίδα [naftemporiki.gr](http://www.naftemporiki.gr) όπως βρίσκεται στο: <http://www.naftemporiki.gr/infographics/1059221/metanasteutikes-roes-pros-tin-ellada-kai-tin-italia-2015-2016>, (τελ. επίσκεψη: 26/01/2016), κατόπιν μερικής επεξεργασίας, ως προς την αφαίρεση των στοιχείων για την Ιταλία. Πηγή για την εξαγωγή των στοιχείων της εικόνας αποτέλεσε Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (Υ.Α.), όπως βρίσκεται στο <https://www.unhcr.org/>.

³¹ Παπαθεοδώρου Θ., *Δημόσια ασφάλεια και αντεγκληματική πολιτική. Συγκριτική προσέγγιση*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2002 σελ. 120 επ.

³² Σύμφωνα με έρευνες, τα τελευταία χρόνια ο φόβος του εγκλήματος αναπτύσσεται με τόσο γρήγορους ρυθμούς στα σύγχρονα αστικά κέντρα, ώστε να αποτελεί κοινωνικό φαινόμενο εξίσου σημαντικό με την αύξηση της εγκληματικότητας. Βλ. περισσότερα Ζαραφωνίτου Χ., «Φόβος του εγκλήματος: Ερευνητικά πορίσματα και σύγχρονοι προβληματισμοί», στο *Εγκληματίες και Θύματα στο Κατώφλι του 21ου αιώνα, Αφιέρωμα στην μνήμη Ηλίας Δασκαλάκη*, Αθήνα, ΕΚΚΕ, 2000, σελ.491-509 και Ζαραφωνίτου Χ. και Χρυσόχου Ε., *Εγκληματολογικές Μελέτες, τ.1, Υπάρχουν ghettos στο κέντρο της Αθήνας; Εγκληματολογική διερεύνηση των κοινωνικών στάσεων και αναπαραστάσεων*, Αθήνα, Διόνικος, 2015, σελ. 75-77.

³³ Από τα στατιστικά της Ελληνικής Αστυνομίας τα τελευταία χρόνια προκύπτει μείωση σε αρκετές κατηγορίες εγκλημάτων. Βλ. επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας, ο.π. στο

Η εξήγηση των αυξητικών τάσεων του μικροεγκλήματος ομοιάζει με την επίλυση πολύ-παραγοντικής συνάρτησης. Ένας από αυτούς τους παράγοντες, θα μπορούσε να είναι η απότομη αύξηση του πληθυσμού στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με τις αλλαγές στη σύνθεση της κοινωνίας και χωρίς την ταυτόχρονη αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης και κατ' επέκταση κοινωνικής ένταξης.

Στο αυξανόμενο μικροέγκλημα θα προστεθεί και η παράμετρος του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος με προεκτάσεις και στην τρομοκρατία. Ειδικότερα, η Ελλάδα θα αποτελέσει στόχο για εγκληματικές οργανώσεις, οι οποίες θα ήθελαν να χρησιμοποιήσουν τη Χώρα ως ένα τύπο διαμετακομιστικού κέντρου για την εισαγωγή κάθε μορφής εγκλήματος στην Ευρώπη. Κυριότερες από αυτές τις μορφές εγκλήματος αποτελούν η παράνομη διακίνηση και εκμετάλλευση ανθρώπων (trafficking in human beings and human exploitation), η εμπορία ναρκωτικών, όπλων, εκρηκτικών, παραχαραγμένων νομισμάτων ευρώ, καυσίμων, οι ηλεκτρονικές απάτες, αλλά και την τρομοκρατία.³⁴

Σε αυτό το πολύ - παραμετρικό εξωτερικό περιβάλλον καλείται να ανταποκριθεί η Ελληνική Αστυνομία, σε συνεργασία με τους άλλους φορείς επίσημου κοινωνικού ελέγχου του εγκλήματος και τις άλλες ευρωπαϊκές αρχές επιβολής του νόμου, ώστε να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις, τόσο της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής κοινωνίας για αποτελεσματική αντιμετώπιση τόσο του καθημερινού εγκλήματος, όσο και του διασυνοριακού οργανωμένου με προεκτάσεις στη τρομοκρατία³⁵.

http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&lang=%27.%27&perform=view&id=55261&Itemid=1149&lang=, (τελ. επίσκεψη 24/12/2015).

³⁴ Για τις κύριες μορφές εγκλήματος που συναντώνται στην Ελλάδα, βλ. επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας.

³⁵ Το σύγχρονο διεθνικά οργανωμένο έγκλημα εισάγει τα παράνομα αποκτηθέντα από τη δράση του κέρδη στην οικονομία για να χρηματοδοτήσει εν συνεχεία τρομοκρατικές ενέργειες. Βλ. περισσότερα ΤΣΙΓΚΡΗΣ Α. «Τρομοκρατία, οργανωμένο έγκλημα και ξέπλυμα μαύρου χρήματος», 24/11/2015, στην επίσημη ιστοσελίδα dete.gr, όπως βρίσκεται στο <http://dete.gr/?p=110818>, (τελ. επίσκεψη 24/01/2016).

2.2. ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος της Ελληνικής Αστυνομίας αφορούν τους διατιθέμενους για την άσκηση του έργου της, οικονομικούς πόρους, το υφιστάμενο στελεχιακό δυναμικό, τα διαθέσιμα μέσα, τον εξοπλισμό και τις αναπτυσσόμενες συνεργασίες.

Όπως σε όλες τις οικονομίες και κατ' επέκταση κοινωνίες, έτσι και στην Ελληνική Αστυνομία, οι διατιθέμενοι πόροι είναι σε στενότητα.³⁶ Η ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων δε ίχνη να είναι η μόνη λύση στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της αστυνομίας στο διαρκή αγώνα για την αντιμετώπιση του σύγχρονου εγκλήματος.

2.2.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Στη δοκιμαζόμενη από το 2009, Ελλάδα της οικονομικής και διαρκώς επιδεινούμενης στις μέρες μας προσφυγικής κρίσης, ποιο το ύψος των οικονομικών πόρων που διατίθενται από τον κρατικό προϋπολογισμό για την αντιμετώπιση κάθε μορφής εγκληματικού φαινομένου, με σκοπό τη δημιουργία αισθήματος ασφάλειας στους πολίτες της Ελληνικής κοινωνίας;

Με δεδομένο ότι από το 2010 θεσπίστηκε η ανάρτηση στο διαδίκτυο και συγκεκριμένα στον ιστότοπο "Δι@ύγεια", των εγγράφων που αφορούν τα οικονομικά μεγέθη της δημόσιας διοίκησης και της διαχείρισή τους, πραγματοποιήθηκε αναζήτηση για τους διατιθέμενους στην Ελληνική Αστυνομία οικονομικούς πόρους για την άσκηση του έργου της. Τα αποτελέσματα αυτής παρουσιάζονται συνοπτικά στον παρακάτω πίνακα.³⁷

³⁶ Το πρόβλημα της στενότητας (Scarcity problem) έγκειται στις ανεπαρκείς ποσότητες κάθε είδους πόρων και κατ' επέκταση παρεχόμενων υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών όλων των μελών μιας κοινωνίας. Βλ. επίσημη ιστοσελίδα ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΩΝ, όπως βρίσκεται στο <http://www.euretirio.com/provlima-stenotitas/>, (τελ. επίσκεψη 24/12/2015). Επιπλέον, σε σχέση με την αστυνομία, η στενότητα των πόρων έγκειται στους περιορισμούς που υφίσταται τα στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος από τις αποφάσεις της πολιτείας βάσει των εξελίξεων του γενικού εξωτερικού περιβάλλοντος, με αποτέλεσμα τη μη ικανοποίηση των αναγκών ασφαλείας όλων των μελών της Ελληνικής κοινωνίας.

³⁷ Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΥΓΕΙΑ, όπως βρίσκεται στο <https://diavgeia.gov.gr/> (τελ. επίσκεψη 02/01/2016).

Οικονομικό έτος	Προϋπολογισμός Ελληνικής Αστυνομίας
2011	1.522.895.000 €
2012	1.534.638.000 €
2013	1.417.273.000 €
2014	1.382.200.000 €
2015	1.525.323.000 €
2016	1.527.603.000 €

Πίνακας 1: Προϋπολογισμοί εξόδων της Ελληνικής Αστυνομίας κατά την πενταετία 2011-2016

Αξίζει να αναφερθεί ότι στα ανωτέρω ποσά, περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για την εκπαίδευση των στελεχών της Ελληνικής Αστυνομίας, αναλυτική παρουσίαση των οποίων θα γίνει σε επόμενο κεφάλαιο.

2.2.2. ΣΤΕΛΕΧΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας διακρίνεται σε ένστολο και πολιτικό. Στο ένστολο³⁸ προσωπικό ανήκουν:

1. Οι αστυνομικοί³⁹, αξιωματικοί (γενικών και ειδικών καθηκόντων), οι υπαξιωματικοί και το κατώτατο προσωπικό, οι οποίοι εισάγονται στο Σώμα μέσω πανελλαδικών εξετάσεων και εξελίσσονται οι πρώτοι με τα έτη υπηρεσίας τους και κατόπιν ετήσιων κρίσεων από τα αρμόδια συμβούλια, οι δεύτεροι με τα έτη υπηρεσίας και εσωτερικές εξετάσεις που προκηρύσσονται από το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας και διεξάγονται από την Αστυνομική Ακαδημία και οι τρίτοι με τα έτη υπηρεσίας τους, φτάνοντας όμως σε πολύ χαμηλούς βαθμούς.

³⁸ Πληροφορίες σχετικά με την νομοθεσία για εισαγωγή του ένστολου προσωπικού στο Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας, βλ. παρακάτω ενότητα 3.2.

³⁹ Για την εξέλιξη των αστυνομικών, αξιωματικών και υπαξιωματικών βλ. περισσότερα στην επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας, όπως βρίσκεται στο http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=64&Itemid=55&lang=, (τελ. επίσκεψη 26/12/2015).

2. Οι ειδικοί φρουροί⁴⁰, οι οποίοι εισάγονται στην Ελληνική Αστυνομία, ως απόφοιτοι λυκείου με διαγωνισμό μοριοδότησης αντικειμενικών κριτηρίων μέσω Α.Σ.Ε.Π. και οι οποίοι εξελίσσονται μετά από οκτώ έτη υπηρεσίας, σε αστυφύλακες. Μπορούν να εξελιχθούν και περαιτέρω με το αναφερόμενο στην ανωτέρω παράγραφο, σύστημα εξέλιξης των υπαξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας.
3. Οι συνοριακοί φύλακες, οι οποίοι εισάγονται στην Ελληνική Αστυνομία και εξελίσσονται με το ανωτέρω αναφερθέν σύστημα για τους Ειδικούς Φρουρούς.

Το ένστολο προσωπικό εκπαιδεύεται και δύναται να φέρει οπλισμό, άλλα ειδικά εφόδια και μέσα για την άσκηση των καθηκόντων του. Διαθέτει ιεραρχία αντίστοιχη της στρατιωτικής. Επιπλέον στο προσωπικό αυτό δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις που αφορούν τους λοιπούς δημόσιους υπάλληλους. Το ένστολο προσωπικό έχει υποχρέωση να επιλαμβάνεται σε κάθε περίπτωση που διαπιστώνει τέλεση εγκλήματος.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της EUROSTAT, το 2012 ο πληθυσμός του ένστολου προσωπικού όλων των βαθμών της Ελληνικής Αστυνομίας ήταν 54.744, καταγράφοντας αύξηση σε σχέση με τη χρονική περίοδο 2007-2009.⁴¹

Από τα ανωτέρω, προκύπτει ότι το σύστημα εισαγωγής και εξέλιξης του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας χρησιμοποιεί διαφορετικά κριτήρια, ανά κατηγορία προσωπικού.

Ως προς την εισαγωγή, ένα ποσοστό εισέρχεται στην αστυνομία μέσω πανελλαδικών εξετάσεων και ένα με πρόσληψη μέσω Α.Σ.Ε.Π. Ως προς την εξέλιξη, αυτή προκύπτει για τα

⁴⁰ Για την εξέλιξη των Ειδικών Φρουρών και των Συνοριακών Φυλάκων, βλ. τις διατάξεις των άρθρων 13 και 15 του Ν. 3686/2008, στην ιστοσελίδα skaythess.gr όπως βρίσκεται στο <http://skaythess.gr/%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%B1/%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%AF%CE%B1/%CE%BA%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CE%AF>, (τελ. επίσκεψη 26/12/2015).

⁴¹ Επίσημη ιστοσελίδα της EUROSTAT, όπως βρίσκεται στο http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Police_officers,_2002%E2%80%9312_YB14.png (τελ. επίσκεψη 26/12/2015).

ανώτερα στελέχη από ετήσιες τακτικές κρίσεις, για τα μεσαία στελέχη με τη συμπλήρωση συγκεκριμένων ετών προϋπηρεσίας σε κάποιο βαθμό και για τα κατώτερα στελέχη με εσωτερικές εξετάσεις.

Τα ανωτέρω διαφορετικά κριτήρια εισαγωγής και εξέλιξης, αναπόδραστα οδηγούν και σε διαφορετικά προγράμματα εκπαίδευσης βάσει των καθηκόντων που θα κληθούν οι εκπαιδευόμενοι να διατελέσουν με την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης τους, αλλά και βάσει των υφιστάμενων δυνατοτήτων τους για εκπαίδευση.

	Number (1 000)											Index (2007 = 100)				
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Belgium (*)	37.2	36.3	37.0	38.9	39.0	38.7	38.6	39.9	39.7	46.9	46.8	100	103	103	121	121
Bulgaria							33.8	30.8	29.4	29.4	28.2					
Czech Republic	45.5	46.6	47.2	45.5	46.0	44.1	42.1	43.5	43.1	38.9	38.3	98	99	98	88	87
Denmark	10.2	10.4	10.5	10.7	10.8	10.8	10.7	10.9	11.1	10.9	10.8	99	100	102	100	99
Germany	247.2	245.4	248.8	248.2	250.3	250.4	247.8	245.8	243.8	243.2	244.0	99	98	97	97	97
Estonia (*)	3.5	3.6	3.5	3.4	3.2	3.2	3.2	3.2	4.5	4.5	4.4	99	98	140	138	136
Ireland	11.9	12.0	12.2	12.3	13.0	13.8	14.4	14.5	14.4	13.9	13.4	108	106	105	101	98
Greece	51.6	52.1	50.2	49.7	48.5	51.2	50.8	56.3	59.5	55.2	54.7	98	110	116	108	107
Spain	190.1	195.0	198.1	202.5	209.2	214.9	224.1	231.8	241.3	247.5	249.9	104	108	112	115	116
France	235.1	233.3	235.8	235.0	242.0	238.5	228.4	243.9	211.3	203.1	204.0	96	102	89	85	86
Croatia	19.5	19.6	19.6	19.9	19.8	20.4	19.8	20.2	20.8	21.1	21.3	97	99	102	103	104
Italy	272.3	249.7	250.2	249.3	246.8	247.5	245.2	293.6	276.3	278.5	276.8	99	119	112	113	112
Cyprus	4.5	4.6	4.9	5.0	5.1	5.1	5.3	5.4	5.3	5.3	5.3	103	104	104	103	102
Latvia	10.3	9.8	9.9	9.9	9.6	8.2	8.4	7.1	7.6	6.6	6.5	102	87	93	80	79
Lithuania	11.7	11.9	11.5	11.2	11.3	11.2	11.0	11.0	10.7	9.9	9.5	99	98	96	89	85
Luxembourg	1.3	1.3	1.4	1.4	1.4	1.5	1.6	1.6	1.7	1.7	1.7	102	106	109	112	114
Hungary (*)	29.0	29.5	29.5	29.6	29.6	29.3	0.0	9.2	8.7	34.5	36.5	34	35	33	131	139
Malta	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9	1.8	1.9	1.9	1.9	97	96	99	99	98
Netherlands	36.8	36.9	36.0	35.3	35.3	35.4	35.5	36.5	37.3	38.3	39.7	100	103	105	108	112
Austria	27.8	26.6	27.1	27.1	26.6	26.6	26.6	26.6	27.5	27.6	27.8	100	100	103	104	104
Poland	98.5	99.9	100.8	100.7	99.1	98.3	100.6	99.0	97.5	97.5	96.3	102	101	99	99	98
Portugal	47.9	47.3	47.6	46.9	47.6	47.3	47.5	49.2	46.6	47.1	46.1	101	104	99	100	97
Romania	45.2	45.7	45.8	46.9	50.3	50.5	50.3	51.1	52.1	49.6	53.1	100	101	103	98	105
Slovenia	7.4	7.5	7.6	7.9	7.9	8.0	7.8	7.8	7.8	7.6	7.4	98	98	98	96	92
Slovakia (*)	14.0	13.7	14.1	22.5	22.7	22.5	22.5	24.3	24.1	23.6	24.2	100	108	107	105	108
Finland	8.3	8.3	8.2	8.2	8.3	8.2	8.2	8.3	8.2	8.2	8.0	100	102	100	100	99
Sweden	16.1	16.3	16.9	17.1	17.4	17.9	18.3	19.1	20.3	20.4	19.9	103	107	114	114	111
United Kingdom:																
England and Wales	129.6	133.4	139.2	141.2	141.4	140.5	140.2	142.2	142.1	137.5	132.2	100	101	101	98	94
Scotland (*)	15.3	15.6	16.0	16.2	16.2	16.2	17.0	17.4	17.3	17.4	17.5	105	107	106	107	108
Northern Ireland	9.1	9.0	8.8	8.6	8.4	7.4	7.4	7.3	7.2			100	98	97		
Iceland	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.6	0.7	0.7	0.7	0.7	99	98	97	95	90
Liechtenstein	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	89	95	95	95	94
Norway (*)	8.2	8.1	8.2	7.5	7.5	7.5	7.5	7.6	7.7	7.8	7.9	101	102	103	104	106
Switzerland	15.1	15.2	15.5	16.4	16.6	16.2	16.3	17.1	17.2	17.3	17.6	101	105	106	107	109
Montenegro								5.5	5.0	4.9	4.2					
FYR of Macedonia	7.7	8.4	9.2	9.8	9.8	9.6	9.9	12.2	11.3	11.1	11.4	103	128	118	116	119
Serbia								32.6	33.5	34.0	34.4					
Turkey	370.1	319.2	327.4	330.3	325.7	329.5	341.8	351.3	362.7	407.4	412.6	104	107	110	124	125
Bosnia and Herzegovina										16.8	16.7					
Kosovo										8.3	8.4					

(*) 2005: break in series.
 (*) 2010: break in series.
 (*) 2008 and 2011: break in series.
 (*) 2004: break in series.
 Source: Eurostat (online data code: crim_plce)

Πίνακας 2: Αριθμό του ένστολου προσωπικού στα 28 ΚΜ της Ε.Ε. και άλλες συνεργαζόμενες με την Ε.Ε. χώρες⁴²

⁴² Πηγή επίσημη ιστοσελίδα της EUROSTAT, ο.π.

2.2.3. ΜΕΣΑ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Σχετικά με τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό και τις αναπτυσσόμενες συνεργασίες, ενδεικτικά αναφέρεται ότι η Ελληνική Αστυνομία για την άσκηση του πολυσύνθετου έργου της:⁴³

α. Διαθέτει επίγεια, εναέρια, πλωτά μεταφορικά μέσα, αναγκαίο υλικοτεχνικό εξοπλισμό, καθώς και σύγχρονα εγκληματολογικά εργαστήρια, τα οποία χρησιμοποιούν επιστημονικές και τεχνικές μεθόδους.

β. Συνάπτει μνημόνια συνεργασίας με φορείς άλλων Υπουργείων και ΟΤΑ για θέματα γενικής αστυνόμευσης και καλύτερης εξυπηρέτησης των πολιτών.

γ. Συνεργάζεται τόσο με άλλες Αρχές Επιβολής του Νόμου σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, μέσω της EUROPOL, του FRONTEX και της INTERPOL, όσο και με άλλα όργανα της Ε.Ε., αρμόδια για θέματα αστυνόμευσης.

Το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας για να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα παρεχόμενα μέσα και τον εξοπλισμό εκπαιδεύεται στις σχολές της Ελληνικής Αστυνομίας, στα κέντρα εκπαίδευσης του Στρατού, αλλά και σε σχολές και κέντρα εκπαίδευσης αντίστοιχων Υπηρεσιών του εξωτερικού.

⁴³ Βλ. τις διατάξεις άρθρου 11, παρ. 8 του Ν. 4249/2014.

3. ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος αλληλεπιδρούν τόσο μεταξύ τους, όσο και με τα στοιχεία του ειδικού εξωτερικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο λειτουργίας της Ελληνικής Αστυνομίας. Πως διαμορφώνονται όμως αυτές οι αλληλεπιδράσεις;

Οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των στοιχείων του εσωτερικού περιβάλλοντος της Ελληνικής Αστυνομίας διαμορφώνονται βάσει του ισχύοντος νομικού πλαισίου για την αποστολή, τις αρμοδιότητες και την οργανωτική δομή της. Πρόκειται δηλαδή για τους παράγοντες οι οποίοι με τη σειρά τους διαμορφώνουν ένα σύστημα κοινών αξιών, πιστεύω, παραδοχών και κανόνων για την παροχή της μέγιστης δυνατής ασφάλειας στους πολίτες.⁴⁴

3.1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ξεκινώντας από την αποστολή, η Ελληνική Αστυνομία αποτελεί Σώμα Ασφάλειας, με τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Ελληνική επικράτεια, εκτός από τους χώρους όπου η αστυνομία ανατίθεται στο Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. 4249/2014, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 231 του Ν. 4281/2014 και ισχύει, ορίζεται η αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας, σύμφωνα με την οποία οι αρμοδιότητες της κατηγοριοποιούνται ως εξής:⁴⁵

α. Την εξασφάλιση δημόσιας ειρήνης, ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών.

⁴⁴ Επί της ουσίας είναι ή καλύτερα θα πρέπει να είναι η βάση για την κουλτούρα εντός της Ελληνικής Αστυνομίας, ώστε να προσδιοριστεί ο τρόπος σκέψης, συμπεριφοράς και δράσης των αστυνομικών για την επίτευξη της μέγιστης δυνατής αποτελεσματικότητας τους. Βλ. Brown D., «Presentation to the compensation Forum Meeting», Academy of Management Journal, No. 3, 1998, p. 392-409.

⁴⁵ Βλ. επίσημη ιστοσελίδα e-Θέμις, όπως βρίσκεται στο <http://www.ethemis.gr/n-42492014-anadiorganosi-tis-ellinikis-astinomias-tou-pirosvestikou-somatos-ke-tis-genikis-grammatias-politikis-prostasias/> (τελ. επίσκεψη 24/12/2015).

β. Την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος, την προστασία του κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στο ορισθέν από το Ελληνικό Σύνταγμα, πλαίσιο.

γ. Την πρόληψη και την αποτροπή της παράτυπης μετανάστευσης και τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την είσοδο, έξοδο, παραμονή και εργασία αλλοδαπών στη Χώρα.

Επιπλέον, η Ελληνική Αστυνομία σε συνεργασία με τις καθ' ύλη αρμόδιες αρχές και Υπηρεσίες συμμετέχει στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών που προκύπτουν από φυσικές καταστροφές ή άλλα ατυχήματα. Ενώ, μαζί με τις ένοπλες δυνάμεις συντελεί στη διασφάλιση της εθνικής άμυνας της Χώρας.

Από την αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας προκύπτει το εύρος των αρμοδιοτήτων της το οποίο είναι μεγάλο και σύνθετο. Εκτείνεται από την καθημερινή αστυνόμευση στις γειτονιές προς καθιέρωση αισθήματος ασφαλείας έως τη δίωξη της παράτυπης μετανάστευσης, του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος και της χρηματοδοτούμενης από αυτό, πολλές φορές τρομοκρατίας.

Είναι λοιπόν αναγκαία η εξέταση των επί μέρους αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Αστυνομίας, προκειμένου να είναι απολύτως σαφές το έργο που καλείται να φέρει καθημερινά σε πέρας το προσωπικό της.

3.2. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Η Ελληνική Αστυνομία ασκεί αντίστοιχα με τις προσδιοριζόμενες στην αποστολή της, προτεραιότητες, τις παρακάτω αρμοδιότητες:

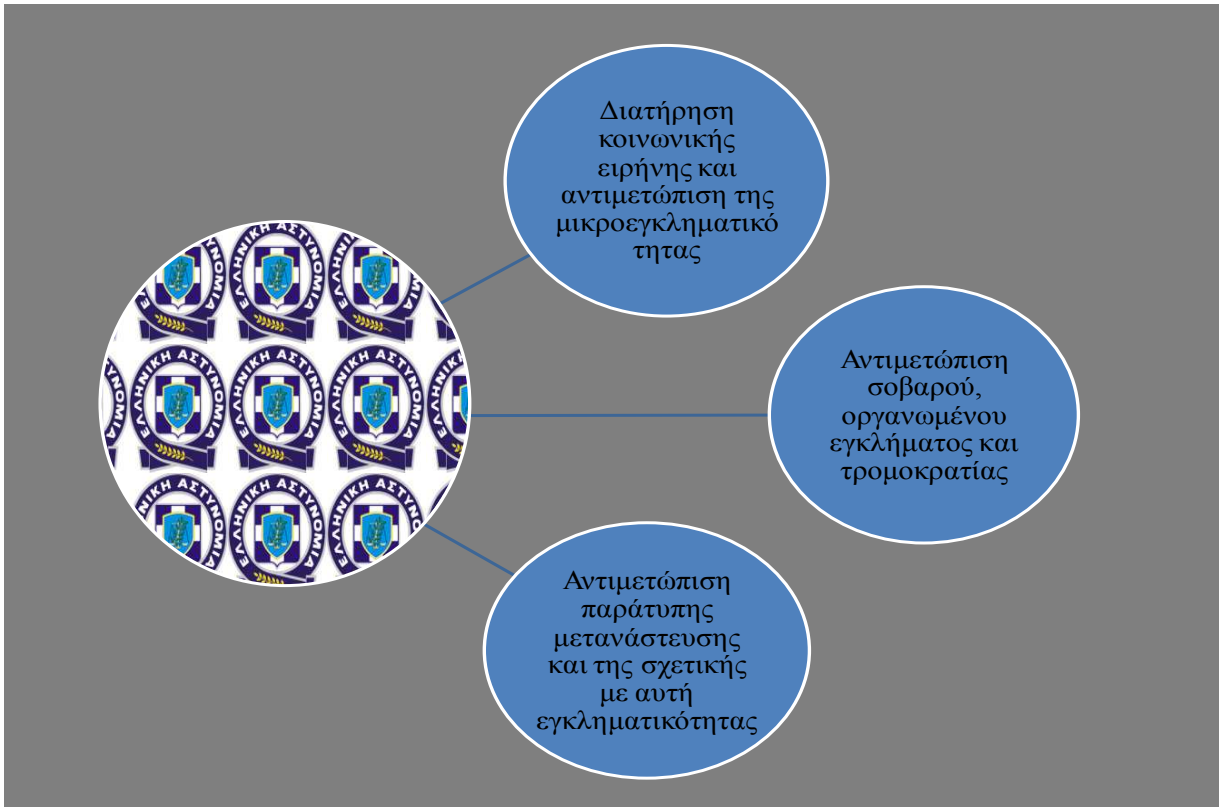
α. Την αστυνομία γενικής αστυνόμευσης και τροχαίας. Η πρώτη αφορά κυρίως την τήρηση της τάξης στους δημόσιους χώρους και στις δημόσιες συγκεντρώσεις και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, στο πλαίσιο αυτών. Την τήρηση της τάξης στις συνεδριάσεις των δικαστηρίων και τη μεταγωγή των κρατουμένων. Ενώ η δεύτερη αφορά τη μέριμνα

για την εφαρμογή του κώδικα οδικής κυκλοφορίας, τη ρύθμιση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων και τη διερεύνηση των όποιων τροχαίων ατυχημάτων.

β. Την αστυνομία δημόσιας και κρατικής ασφάλειας. Η αστυνομία δημόσιας ασφάλειας εστιάζει στη δίωξη των οριζόμενων κατά τις διατάξεις του ποινικού κώδικα, εγκλημάτων κατά της ζωής, της προσωπικής ελευθερίας, της ιδιοκτησίας και των λοιπών περιουσιακών δικαιωμάτων. Την αντιμετώπιση του σύγχρονου οικονομικού και ηλεκτρονικού εγκλήματος και την προστασία του νομίματος. Την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών, του λαθρεμπορίου και της αρχαιοκαπηλίας. Την αναζήτηση εξαφανισμένων προσώπων, απολεσθέντων και κλεμμένων αντικειμένων και τη σύλληψη των διωκόμενων προσώπων. Η αστυνομία κρατικής ασφάλειας αφορά την προστασία του κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, των επίσημων προσώπων, Ελλήνων και αλλοδαπών, που βρίσκονται στη Χώρα. Τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τα όπλα και τις εκρηκτικές ύλες. Την αντιμετώπιση των εγκλημάτων ρατσιστικής βίας λόγω φυλής, θρησκείας ή εθνικής καταγωγής.

γ. Την αστυνομία αλλοδαπών και προστασίας συνόρων, η οποία αφορά την πρόληψη και αποτροπή της παράτυπης μετανάστευσης, μέσω του εντοπισμού και της σύλληψης αλλοδαπών που ζουν και εργάζονται παράνομα στη Χώρα, αλλά και την ασφαλή προσωρινή κράτηση και φύλαξη τους σε ειδικές εγκαταστάσεις με σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Σε μια προσπάθεια περαιτέρω κατηγοριοποίησης, οι ανωτέρω αρμοδιότητες παρατίθενται σχηματικά παρακάτω:

Εικόνα 4: Συνοπτική παρουσίαση αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Αστυνομίας στην αντιμετώπιση του εγκληματικού φαινομένου

Από την τελευταία κατηγοριοποίηση, προκύπτει:

- ❖ Η ανάγκη για διαβαθμισμένη εγκληματολογική εκπαίδευση όλων των στελεχών της Ελληνικής Αστυνομίας, σε θέματα βασικών γνώσεων εγκληματολογίας και σε θέματα άσκησης κοινοτικής αστυνόμευσης⁴⁶, με σκοπό τη διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης και την αντιμετώπιση της μικροεγκληματικότητας.
- ❖ Η ανάγκη για εξειδικευμένη εγκληματολογική εκπαίδευση στελεχών αρμόδιων υπηρεσιών σε θέματα σύγχρονου, διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος και τρομοκρατίας για την αντιμετώπιση όλων των άλλων μορφών εγκλήματος.

⁴⁶ Πρόκειται για «ένα νέο μοντέλο αστυνομίας, το οποίο ευνοεί την επίλυση των προβλημάτων της κοινότητας μέσα από την κατασταλτική αντίδραση απέναντι στα ατομικά περιστατικά και το οποίο προτείνει τη σύσταση μιας διεταιρικότητας μεταξύ αστυνομίας και κοινότητας, με στόχο την επίλυση των προβλημάτων που αφορούν την τήρηση της τάξης και την εγκληματικότητα», J.P.Brodeur, «Police et recherche empirique», in D.Szabo & M.LeBlanc (Eds), *Traité de Criminologie empirique*, Les presses de l'Université de Montréal, 1994, 221-261(235), στο Ζαραφονίτου Χ., (Αν)ασφάλεια καταστηματαρχών Αθηνών και Πειραιώς και νέες μορφές αστυνόμευσης, *Εγκληματολογία*, Τεύχος 1, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σελ. 97.

3.3. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

Η δομή ενός οργανισμού εκτός από τη διάρθρωση του, προσδιορίζει τα καθήκοντα, τις ευθύνες, τις δικαιοδοσίες, αλλά και τις σχέσεις των επί μέρους διευθύνσεων και τμημάτων του.⁴⁷ Προσδιορίζει ακόμα και τις ειδικές γνώσεις, που θα πρέπει να έχουν τα στελέχη αυτών για να ανταποκριθούν με επιτυχία στα καθήκοντά τους.

Σύμφωνα με τις αρμοδιότητες της, η Ελληνική Αστυνομία έχει αναπτύξει ένα ιδιαίτερα γραφειοκρατικό⁴⁸ μοντέλο οργάνωσης, το οποίο καθορίζει επ' ακριβώς πως θα φέρει σε πέρας το συνολικό έργο της. Αυτό το μοντέλο παρουσιάζεται απλοποιημένα στη συνέχεια της ενότητας.⁴⁹

Ξεκινώντας από το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας, το οποίο ως αυτοτελή υπηρεσία έχει βασικό σκοπό την εκπλήρωση της αποστολής του Σώματος υπό τις κατευθύνσεις της πολιτικής ηγεσίας⁵⁰. Συνιστά τον πυρήνα γύρω από τον οποίο συγκεντρώνονται μια σειρά κεντρικών υπηρεσιών. Αυτές είναι:

⁴⁷ Thompson J., *Organizations in Action*, 7th printing, New Brunswick, New Jersey, Transaction Publishers, 2010, p. 66-83.

⁴⁸ Κατά τον Weber, το γραφειοκρατικό μοντέλο χρησιμοποιεί τη νομική / ορθολογική μέθοδο οργάνωσης και ενδείκνυται για τη διοίκηση οργανισμών με αυξημένες και πολύπλευρες αρμοδιότητες. Κύρια χαρακτηριστικά του ιδανικού μοντέλου γραφειοκρατικής οργάνωσης αποτελούν η εξειδίκευση εργασίας (job specialization), ο προσανατολισμός της επαγγελματικής καριέρας (career orientation), η λειτουργία βάσει κανόνων και διατάξεων (formal rules and regulations), η αυστηρή εφαρμογή της ιεραρχίας (authority hierarchy) και η ιεράρχηση των λειτουργιών, η υπαλληλική ιδιότητα των στελεχών, που συνδέεται με αξιοκρατικές μεθόδους πρόσληψης και προαγωγής και ο απρόσωπος χαρακτήρας της οργάνωσης (impersonality). Το γραφειοκρατικό μοντέλο θεωρήθηκε ως το καταλληλότερο για την οργάνωση δημόσιων υπηρεσιών, καθώς ενδείκνυται για ογκώδεις οργανώσεις με πληθώρα επαναλαμβανόμενων και ομοιόμορφων εργασιών. Επιπλέον, λόγω της πυραμοειδούς δομής του εξασφαλίζει στη διοίκηση σταθερότητα, δυνατότητα μελλοντικών προβλέψεων και ασφάλεια, συγκεντρώνοντας την εξουσία λήψης αποφάσεων στα δυνατότερα υψηλά επίπεδα. Βλ. περισσότερα: Κέφης Β., *Ο Ιδεατός Τύπος Γραφειοκρατίας του Max Weber και ο Λειτουργικός Δημόσιος Τομέας*, Διοικητική Ενημέρωση, τ. 25, Επιστ. Συμβούλιο: Α. Μακρυδημήτρης, Γρ. Παγκάκης, Κ. Κοσκινάς, Γρ. Παπανίκος, Ιανουάριος 2003, σελ. 33- 40

⁴⁹ Βλ. τις διατάξεις του άρθρου 15 του Ν. 4249/2014 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 231 του Ν. 4281/2014, όπως βρίσκεται στην επίσημη ιστοσελίδα <https://nomoi.info/%CE%A6%CE%95%CE%9A-%CE%91-73-2014-%CF%83%CE%B5%CE%BB-1.html>, (τέλ. επίσκεψη 24/12/2015).

⁵⁰ Σε ένα ιδανικό σύστημα διοίκησης, οι πολιτικοί προϊστάμενοι της Ελληνικής Αστυνομίας είναι αυτοί που έρχονται ή θα πρέπει να έρχονται σε επαφή και να αλληλεπιδρούν με το Γενικό Εξωτερικό Περιβάλλον της Ελληνικής Αστυνομίας, προκειμένου να σχεδιάζουν τη στρατηγική αντίδρασή αυτή στις διαρκώς μεταβαλλόμενες σύγχρονες μορφές εγκληματικότητας, όπως αυτή διαμορφώνεται από τις κρατούσες οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Πρόκειται στην ουσία για το στρατηγικό σχεδιασμό, δηλαδή το σύμπλεγμα των αποφάσεων το οποίο αναλύει την αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας σε επιμέρους στόχους, οι οποίοι καθορίζουν τις δράσεις της στο άμεσο και μακρινό μέλλον. Είναι το πέρασμα από το παρόν,

1. Το Επιτελικό Γραφείο Αρχηγού, στο οποίο υπάγονται διοικητικά οι κατωτέρω διευθύνσεις, οι οποίες εποπτεύονται και ελέγχονται από τον Αρχηγό του Σώματος:
 - 1.1. Διαχείρισης και Ανάλυσης Πληροφοριών
 - 1.2. Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας
 - 1.3. Εγκληματολογικών Ερευνών
 - 1.4. Εσωτερικών Υποθέσεων
2. Το Γραφείο του Υπαρχηγού, στο οποίο υπάγονται διοικητικά οι παρακάτω υπηρεσίες, οι οποίες εποπτεύονται και ελέγχονται από τον Υπαρχηγό του Σώματος:
 - 2.1. Η Γενική Διεύθυνση Προστασίας Επισήμων και Ευπαθών Στόχων
 - 2.2. Η Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας
 - 2.3. Η Διεύθυνση Ειδικών Αστυνομικών Δυνάμεων
3. Το Γραφείο του Προϊσταμένου Επιτελείου, στο οποίο υπάγονται διοικητικά οι παρακάτω διευθύνσεις, οι οποίες εποπτεύονται και ελέγχονται από τον Προϊστάμενο Επιτελείου:
 - 3.1. Υγειονομικού
 - 3.2. Οικονομικής Επιθεώρησης
 - 3.3. Αστυνομική Ακαδημία
4. Τα Γραφεία των Γενικών Επιθεωρητών Αστυνομίας Βορείου και Νοτίου Ελλάδος, στα οποία υπάγονται διοικητικά, εποπτεύονται και συντονίζονται οι Γενικές Αστυνομικές Διευθύνσεις Αττικής και Θεσσαλονίκης και οι Γενικές Περιφερειακές Αστυνομικές Διευθύνσεις της υπόλοιπης Χώρας.

στο μέλλον, ορίζοντας αναλυτικά όλες τις παραμέτρους της μετάβασης αυτής. Βλ. περισσότερα Κέφης Β., Παπαζαχρίου Π., *Το επιχειρηματικό όραμα σε Business Plan*, Αθήνα, Κριτική, 2009, σελ. 103 και Μπουραντάς Δ., *Μάνατζμεντ*, Αθήνα, Μπένου Γ., 2002, σελ. 51.

5. Το Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.).

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας διαρθρώνεται σε πέντε επί μέρους κλάδους, με σκοπό τον στρατηγικό σχεδιασμό και τον καλύτερο δυνατό συντονισμό του έργου του. Οι κλάδοι αυτοί, οι οποίοι υπάγονται διοικητικά στον Προϊστάμενο Επιτελείου είναι:

6. Ο Κλάδο Τάξης
7. Ο Κλάδος Ασφάλειας
8. Ο Κλάδος Αλλοδαπών και Προστασίας Συνόρων
9. Ο Κλάδος Διοικητικής Υποστήριξης και Ανθρώπινου Δυναμικού
10. Ο Κλάδος Οικονομικοτεχνικής Υποστήριξης και Πληροφορικής.

Οι επί μέρους διευθύνσεις του κάθε κλάδου, παρουσιάζονται σχηματικά παρακάτω. Περιφερειακές Υπηρεσίες είναι η Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής, η Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης, οι Γενικές Περιφερειακές Αστυνομικές Διευθύνσεις της υπόλοιπης Χώρας και οι υπηρεσίες που υπάγονται σε αυτές, οι οποίες είναι επιφορτισμένες με την καθημερινή αστυνόμευση σε όλη την Ελληνική επικράτεια.

Από την οργανωτική δομή απορρέει η ανάγκη για εγκληματολογική εκπαίδευση:

- ❖ Των στελεχών υπηρεσιών του Αρχηγείου, τα οποία έχουν την ευθύνη χάραξης αντεγκληματικής πολιτικής⁵² υπό την πολιτική ηγεσία, σε γνωστικά αντικείμενα εγκληματολογίας, αντεγκληματικής πολιτικής και μελέτης του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης. Ιδιαίτερα πρόκειται για το προσωπικό των αριθμούμενων υπηρεσιών 1 έως και 1.3., 2.2., 3.3., και 6 έως και 8.
- ❖ Των στελεχών των λοιπών περιφερειακών υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, τα οποία έχουν την ευθύνη εφαρμογής της ασκούμενης αντεγκληματικής πολιτικής, για την επικράτηση αισθήματος ασφαλείας στην ελληνική κοινωνία, σε θέματα εγκληματολογίας, επιστημονικής αστυνομίας, ανακριτικής, αλλά και θεματολογίας.

Έχοντας αναλύσει το εσωτερικό περιβάλλον της Ελληνικής Αστυνομίας και τις ανακύπτουσες από αυτό ανάγκες εκπαίδευσης σε θέματα εγκληματολογίας για την εκπλήρωση της αποστολής της, θα παρουσιασθεί στο επόμενο μέρος η εκπαίδευση και η εγκληματολογική εκπαίδευση του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας.

⁵² Κατά το Συμβούλιο της Ευρώπης, αντεγκληματική πολιτική ορίζεται «το σύνολο των μέτρων που τείνουν στην προστασία της κοινωνίας από την εγκληματικότητα, στη φροντίδα για τη μελλοντική εξέλιξη του εγκληματία και στη διασφάλιση των δικαιωμάτων του θύματος». Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος της αστυνομίας στην αντεγκληματική πολιτική εστιάζει κυρίως στην υιοθέτηση και στην εφαρμογή μέτρων για την προστασία της κοινωνίας από κάθε μορφής εγκληματικό φαινόμενο, αλλά και στη διασφάλιση των δικαιωμάτων όλων των πολιτών και των θυμάτων εγκληματικών πράξεων. Βλ. Τσήτσουρα Α. «Σχέσεις μεταξύ αντεγκληματικής πολιτικής και εγκληματολογικής έρευνας», στο Κουράκης, Ν. (επιμ.), *Αντεγκληματική πολιτική*, Ποινικά 42, Αθήνα-Κομοτηνή, Αντ.Ν.Σάκκουλα, 1994, σελ. 22-23.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

1. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ

Με δεδομένη τη ραγδαία εξέλιξη, μετεξέλιξη και τη διαρκή μετάλλαξη του εγκλήματος, το γεγονός ότι οι ανθρώπινοι πόροι, δηλαδή το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας αποτελεί το βασικότερο από τα στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος της, η διαρκής εκπαίδευση και μετεκπαίδευση του θα πρέπει να θεωρείται επένδυση.

Το προσωπικό αποτελεί το σημείο αναφοράς του εσωτερικού περιβάλλοντος της Ελληνικής Αστυνομίας, γιατί είναι αυτό που αφενός θα κληθεί να αντιμετωπίσει το έγκλημα κάθε μορφής, ερχόμενο σε άμεση επαφή μαζί του, αφετέρου θα συντονίσει τη διάθεση των οικονομικών, φυσικών και τεχνολογικών πόρων και τη διαχείριση του συνόλου του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, με σκοπό τη μείωση της συνολικής εγκληματικότητας.

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δίνεται στη διδασκαλία της εγκληματολογίας, ώστε να αποκομίζουν τα στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας, ανάλογα με τη θέση από την οποία θα κληθούν να αντιμετωπίσουν την κάθε μορφής εγκληματικότητα, στοχευμένη γνώση, αλλά και εμπειρία για να ανταπεξέλθουν στις πολυσχιδείς ανάγκες του έργου τους.

Η έννοια της εκπαίδευσης είναι σύνθετη. Υποδηλώνει πράξη, δηλαδή την παροχή συστηματικής γνώσης από εκπαιδευτές, στο πλαίσιο ενός εκπαιδευτικού φορέα που εντάσσεται σε ένα ευρύτερο εκπαιδευτικό σύστημα. Αποσκοπεί στην παροχή γνώσεων, προσόντων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων προς ατομικό, αλλά κυρίως κοινωνικό όφελος.⁵³ Ο χαρακτήρας της πρέπει να είναι επιστημονικός, ρεαλιστικός και πρακτικός.

Αν και έχουν δοθεί πολλοί ορισμοί για την εκπαίδευση, στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης ορίζεται ως εκπαίδευση:

⁵³ Λαγός Δ., *Εισαγωγή στην παιδαγωγική επιστήμη*, Αθήνα, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠΕΑΕΚ, σελ. 29.

Η παροχή σχεδιασμένης με συγκρότηση γνώσης⁵⁴, προς τα στελέχη ενός οργανισμού από τον φορέα που είναι επιφορτισμένος με το έργο αυτό, με σκοπό τη διερεύνηση των αιτιών και των αποτελεσμάτων, καταστάσεων που εμφανίζονται καθημερινά στον οργανισμό, για την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση τους.⁵⁵ Με την ευρεία έννοια της εμπεριέχει την κατάρτιση⁵⁶ και θα πρέπει να προωθεί τη δια βίου μάθηση⁵⁷.

Η κατάρτιση είναι το πέρασμα από τη θεωρία στην πράξη. Στοχεύει στη μάθηση και στην εξειδίκευση μέσα από την πρακτική άσκηση, την εργαστηριακή εκπαίδευση και την εκμάθηση τεχνικών επίλυσης προβλημάτων. Όταν παρέχεται, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να κατανοούν τις διεργασίες που συντελούνται εντός του οργανισμού, αλλά και στο ευρύτερο εξωτερικό οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον.⁵⁸

Αντίστοιχα με τον ορισμό της εκπαίδευσης για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης, ως εγκληματολογική εκπαίδευση ορίζεται η παροχή στα στελέχη της αστυνομίας, σχεδιασμένης με συγκρότηση εγκληματολογικής γνώσης, στο πλαίσιο ενός ευρύτερου συστήματος εκπαίδευσης, με σκοπό την «ολιστική» διερεύνηση⁵⁹ των αιτιών και των αποτελεσμάτων κάθε μορφής εγκληματικού φαινομένου, για την πολύπλευρη και καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση του. Εμπεριέχει και την έννοια της κατάρτισης.

⁵⁴ Κατά τον Jarvis, η μάθηση αποτελεί διεργασία μετασχηματισμού της εμπειρίας σε γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις. Επηρεάζεται βαθύτατα από την ερμηνεία και το νόημα που δίνουμε στις τρέχουσες εμπειρίες μας, αλλά και από όσα έχουμε μάθει στον παρελθόν. Βλ. περισσότερο Jarvis P., *Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και κατάρτιση, Θεωρία και Πράξη* (μτφ. Μανιάτη Α.), Αθήνα, Μεταίχμιο, 2004, σελ.360.

⁵⁵ Κόκκος Α., «Η εκπαίδευση ενηλίκων ως διακριτό θεσμικό και επιστημονικό πεδίο», *Δια Βίου / Επιστημονική Επιθεώρηση για τη Δια Βίου Μάθηση*, τ. 1, 2007, σελ. 45- 48

⁵⁶ Κατά τον D.J. O'Connor, η κατάρτιση αποτελεί ένα από τους σκοπούς της εκπαίδευσης μαζί με την απόκτηση δεξιοτήτων, κριτικής σκέψης, κουλτούρας, ηθικής συνείδησης και ήθους. Βλ. περισσότερο επίσημη ιστοσελίδα WIKIPEDIA, όπως βρίσκεται στο <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7> (τελ. επίσκεψη 05/01/2016).

⁵⁷ Δια βίου μάθηση στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πραγμάτωση μιας ευρωπαϊκής περιοχής δια βίου μάθησης, ορίζεται: «Κάθε σκόπιμη μαθησιακή δραστηριότητα που αναλαμβάνεται σε συνεχιζόμενη βάση με σκοπό τη βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων». Χαρακτηριστικά στο εξώφυλλο της συγκεκριμένης Ανακοίνωσης χρησιμοποιείται μια κινέζικη παροιμία του Guanzi (περίπου 645 Π.Χ.), κατά την οποία: «Όταν σχεδιάζεις για ένα χρόνο, να σπέρνεις σιτάρι. Όταν σχεδιάζεις για μια δεκαετία, να φυτεύεις δέντρα. Όταν σχεδιάζεις για μια ζωή, να καταρτίζεις και να εκπαιδεύεις ανθρώπους». Βλ. περισσότερο επίσημη ιστοσελίδα EUR-Lex, όπως βρίσκεται στο <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52001DC0678&from=EN>, (τελ. επίσκεψη 05/01/2016).

⁵⁸ Κόκκος Α., *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2005, σελ. 37.

⁵⁹ Κουράκης Ν., «Το έγκλημα και οι εγκληματολογικές επιστήμες τον 21ο αιώνα», ο.π., σελ. 801-803.

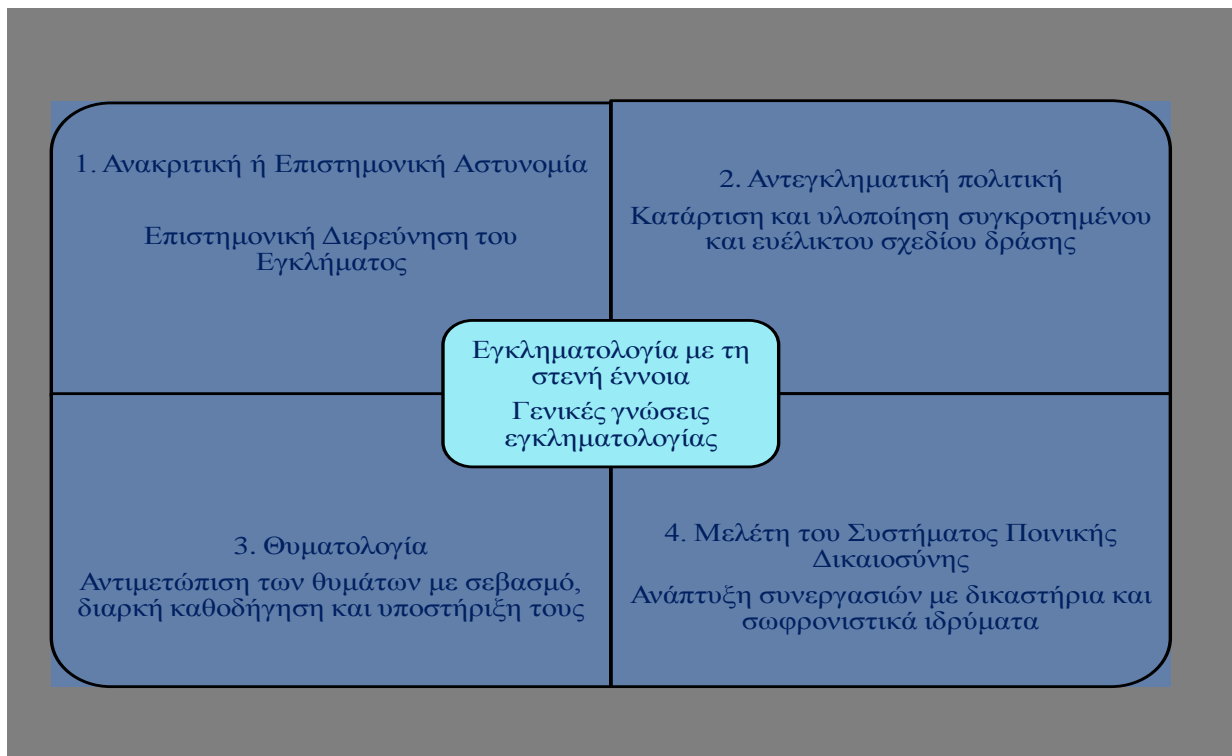
Στο πλαίσιο που θέτει ο ανωτέρω ορισμός, η παρεχόμενη στους αστυνομικούς εγκληματολογική γνώση εκτείνεται στους παρακάτω τομείς.⁶⁰

1. Στην εγκληματολογία με την στενή έννοια, προκειμένου να είναι σε θέση να γνωρίζουν τις βιολογικές, ψυχολογικές και κοινωνιολογικές διαστάσεις του εγκλήματος σε θεωρητικό και εμπειρικό⁶¹ επίπεδο.
2. Στην ανακριτική ή επιστημονική αστυνομία, προκειμένου να είναι σε θέση να ενεργούν επιστημονικά τεκμηριωμένη έρευνα, σεβόμενοι τα ανθρώπινα δικαιώματα, σχετικά με τις συνθήκες τέλεσης του εγκλήματος, την αναζήτηση του δράστη και την αντικειμενική διαπίστωση της ταυτότητας δράστη, θύματος και μαρτύρων
3. Στην αντεγκληματική πολιτική, προκειμένου να είναι σε θέση να ενεργήσουν συντονισμένα και με την υποστήριξη άλλων φορέων και μέσων στην κατάρτιση και υλοποίηση συγκροτημένου και ευέλικτου σχεδίου αντιμετώπισης του εγκλήματος.
4. Στη θυματολογία προκειμένου να είναι σε θέση να γνωρίζουν το ρόλο που διαδραματίζουν τα θύματα στην τέλεση του εγκλήματος, ώστε να τα εξετάσουν σεβόμενοι το πλήγμα που έχουν δεχθεί, κερδίζοντας την εμπιστοσύνη τους και να τα καθοδηγήσουν στην παροχή οποιαδήποτε περαιτέρω υποστήριξης σε συνεργασία με άλλους κοινωνικούς φορείς.
5. Στη μελέτη του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης (αστυνομία, δικαστήρια και σωφρονιστικά ιδρύματα), προκειμένου να είναι σε θέση αφού γνωρίσουν καλά

⁶⁰ Σπινέλλη Κ., Εγκληματολογία, Σύγχρονες και παλαιότερες κατευθύνσεις, 2η έκδοση, ο.π., σελ.7-11.

⁶¹ Κατά την καθηγήτρια εγκληματολογίας κ. Ζαραφωνίτου Χ., το έγκλημα ως σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο περιέχει τη θεωρητική και εμπειρική διερεύνησή του. Επομένως υφίσταται αλληλένδετη σχέση μεταξύ έρευνας και θεωρίας, η οποία συμβάλλει στην εξέλιξη της επιστημονικής σκέψης και αναδεικνύει και την «πρακτική» χρησιμότητα της Εγκληματολογίας, στο πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής. Βλ. Ζαραφωνίτου Χ. και Χρυσόχου Ε., *Εγκληματολογικές Μελέτες, τ.1, Υπάρχουν ghettos στο κέντρο της Αθήνας; Εγκληματολογική διερεύνηση των κοινωνικών στάσεων και αναπαραστάσεων*, ο.π. σελ. 5.

τον τρόπο δράσης τους, να αναπτύσσουν συνεργασίες με σκοπό τη συνολική βελτίωση της αποτελεσματικότητας τους στην αντιμετώπιση του εγκλήματος.

Εικόνα 1: Το πεδίο της εγκληματολογικής εκπαίδευσης των αστυνομικών

Από τα ανωτέρω είναι σαφές ότι εγκληματολογική εκπαίδευση με τα πέντε ανωτέρω πεδία καλύπτει τη διερεύνηση κάθε μορφής εγκληματικού φαινομένου και την παροχή συνολικών λύσεων για την αντιμετώπιση τους.

Το εκπαιδευτικό σύστημα ή σύστημα εκπαίδευσης, υπό του οποίου παρέχεται η εκπαίδευση και κατ' επέκταση η εγκληματολογική εκπαίδευση είναι ένα πλήθος στοιχείων, καθένα από τα οποία επιτελεί το δικό του έργο και ταυτόχρονα όλα μαζί συλλειτουργούν, συνεργάζονται και αλληλεπιδρούν για την επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης.⁶² Βασικά στοιχεία κάθε εκπαιδευτικού συστήματος αποτελούν το ισχύον νομικό πλαίσιο, οι φορείς εκπαίδευσης,

⁶²Σαΐτης Χ., *Περίληψη επιμορφωτικού υλικού για το μάθημα: Εκπαιδευτική πολιτική & διοίκηση*, Αθήνα, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠΕΑΕΚ, 2008, σελ. 6, όπως βρίσκεται και διαδικτυακά στο http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3695/1093_02_oaed_summary_enotita05_v01.pdf (τελ. επίσκεψη 05/01/2016).

οι διατιθέμενοι για την εκπαίδευση οικονομικοί πόροι, το διδακτικό προσωπικό, τα προγράμματα εκπαίδευσης και οι μέθοδοι διδασκαλίας.

Στο επόμενο κεφάλαιο, τα ανωτέρα στοιχεία θα παρουσιαστούν στο πλαίσιο ανάλυσης του συστήματος εκπαίδευσης της Ελληνικής Αστυνομίας, για την εκπαίδευση του ένστολου προσωπικού, με δεδομένο ότι το πολιτικό προσωπικό της είναι δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και είναι κυρίως επιφορτισμένο με γραμματειακά καθήκοντα και όχι με το έργο της αστυνόμευσης.

2. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Όπως υποδηλώνει και ο τίτλος του κεφαλαίου, θα παρουσιασθεί το βασικό πλαίσιο της νομοθεσίας, που διέπει την εκπαίδευση των Ελλήνων αστυνομικών, όπως προέκυψε μετά από αναζήτηση και κωδικοποίηση της.

Τα βασικά νομοθετήματα που διέπουν συνολικά το σύστημα εκπαίδευσης της Ελληνικής Αστυνομίας παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

A/A	Νομοθέτημα ⁶³	Τίτλος Νομοθετήματος
1.	Π.Δ. 585/1985	Κανονισμός εκπαίδευσης προσωπικού Υ.Δ. Τάξης
2.	Ν.2226/1994	Εισαγωγή, εκπαίδευση και μετεκπαίδευση στις Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας
3.	Υ.Α. 6500/1/61-Γ-1995	Κατατακτήριες εξετάσεις για την εισαγωγή στη Σχολή Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας
4.	Π.Δ. 4/1995	Εισαγωγή στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων με το σύστημα των γενικών εξετάσεων
5.	Π.Δ. 319/1995	Οργανισμός Σχολής Αξιωματικών
6.	Π.Δ. 352/1995	Οργανισμός Σχολής Αστυφυλάκων
7.	Π.Δ. 190/1996	Οργανισμός Σχολής Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Ελληνικής Αστυνομίας και συναφή θέματα
8.	Π.Δ. 380/1996	Οργανισμός Σχολής Εθνικής Ασφάλειας
9.	Υπ' αριθ. 7001/12/782-μβ' ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας τάξης από 25/09/1998	Εκπαίδευση Συνοριακών Φυλάκων
10.	Υπ' αριθ. 7002/12/1-στ' ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης από 27/09/1999	Εκπαίδευση Ειδικών Φρουρών
11.	Π.Δ. 14/2001	Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας
12.	Π.Δ. 82/2006	«Προϋποθέσεις, δικαιολογητικά, εξεταζόμενα μαθήματα και διαδικασία προαγωγικών εξετάσεων για την κάλυψη κενών οργανικών θέσεων Αρχιφυλάκων γενικών καθηκόντων».
13.	Υπ' αριθ. 6999/3/5 ΚΥΑ του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και Υφυπουργού Οικονομικών από 10/02/2009	Συμπληρωματική Εκπαίδευση Ειδικών Φρουρών και Συνοριακών Φυλάκων που εντάσσονται στο αστυνομικό προσωπικό
14.	Π.Δ. 84/2010	Εκπαίδευση Αστυνομικού Προσωπικού

⁶³ Στην ηλεκτρονική έκδοση της μελέτης, πατώντας πάνω στον τίτλο του νομοθετήματος παρέχεται η δυνατότητα ηλεκτρονικής μετάβασης στο αντίστοιχο νομοθέτημα.

15.	Κ.Υ.Α. 6999/3/2-στ' - 2010	Βασική Εκπαίδευση κατατασσόμενων στις Αστυνομικές Σχολές
16.	Ν.4249/2014	Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις.
17.	Π.Δ. 178/2014	Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας
18.	Π.Δ. 89/2015	Τροποποίηση των διατάξεων του Π.Δ. 319/1995 «Οργανισμός Σχολής Αξιωματικών».

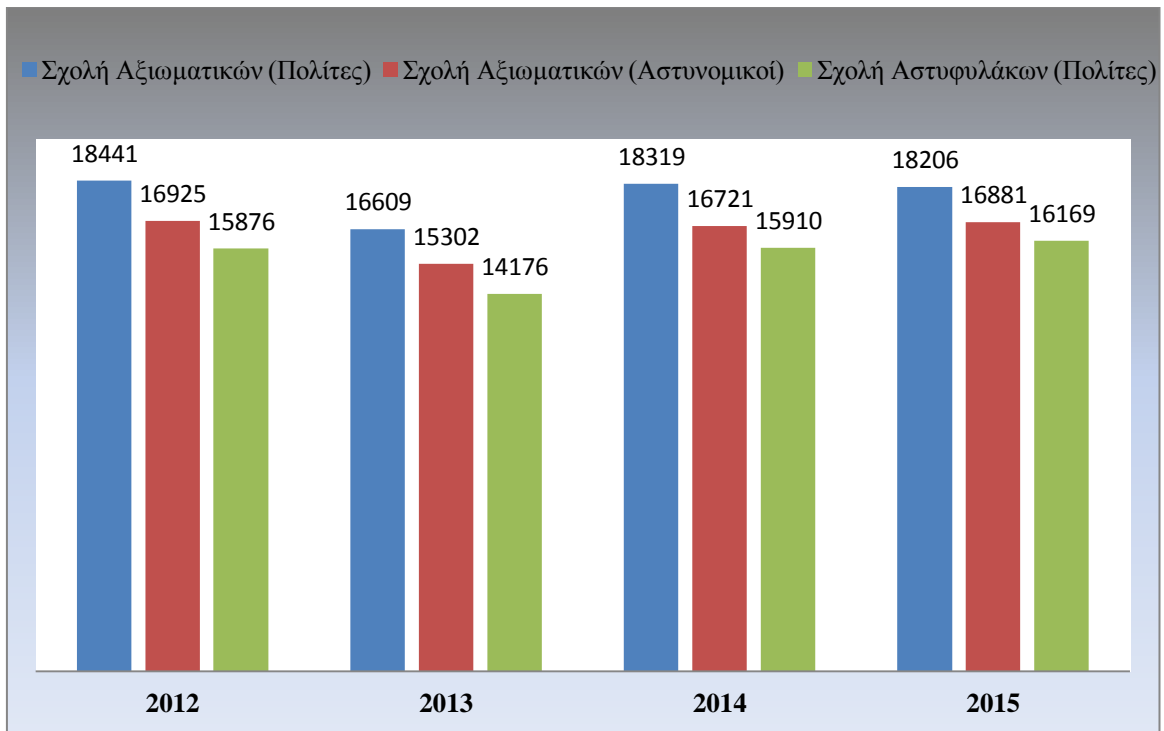
Πίνακας 1: Κύρια νομοθεσία για την εκπαίδευση του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, ταξινομημένη κατά αύξουσα χρονολογική σειρά

Με μια πρώτη ανάγνωση του πίνακα, διαπιστώνεται ότι δεκαοχτώ διαφορετικά νομοθετήματα αποτελούν τη νομική βάση της εκπαίδευσης του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας. Σε αυτά δεν ήταν δυνατό να συμπεριληφθούν τυχόν άλλες υπουργικές αποφάσεις, οι οποίες χρειάζεται να ληφθούν για να καθοριστούν οι λεπτομέρειες άλλων ειδικών εκπαιδεύσεων.

Σύμφωνα με τα τέσσερα πρώτα στον πίνακα νομοθετήματα, η εισαγωγή στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων της Ελληνικής Αστυνομίας διενεργείται μέσω πανελλαδικών εξετάσεων από το εκπαιδευτικό έτος 1995-1996.

Τα ανωτέρω νομοθετήματα αποτελούν σταθμό στην ιστορία του Σώματος, καθώς παρέ-
 ίχαν και παρέχουν τη δυνατότητα στην αξιοκρατική εισαγωγή στελεχών στο εσωτερικό της.
 Στελέχη, τα οποία σύμφωνα με το παρακάτω γράφημα⁶⁴ επιτυγχάνουν υψηλές επιδόσεις για
 την επιτυχία τους στις εν λόγω σχολές.

⁶⁴ Πηγή των στοιχείων του γραφήματος αποτέλεσε η ιστοσελίδα ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, όπως βρίσκεται στο <http://www.diamantisiannis.gr/frontend/articles.php?cid=154> και ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΚΑΣΛΗΣ - ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ, όπως βρίσκεται στο <http://kaslis.gr/baseis>, (τελ. επίσκεψη 6/1/2016).

Γράφημα 1: Σχηματική απεικόνιση βάσεων εισαγωγής στις Σχολές Αστυφυλάκων και Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας για πολίτες και αστυνομικούς κατά την τετραετία 2012-2015⁶⁵.

Τα απεικονιζόμενα ευρήματα έρχονται σε αντίθεση με τα αποτελέσματα μη ορθών κατά το γράφοντα ερευνών, για το μορφωτικό επίπεδο των εισαγομένων στις αστυνομικές σχολές, σπουδαστών κατά τις οποίες διατυπώνεται η άποψη ότι είναι σχετικά χαμηλό.

Είκοσι χρόνια αργότερα, ο Ν.4249/2014, με το άρθρο 38 επιχειρεί να αλλάξει ριζικά την εκπαίδευση και το εκπαιδευτικό σύστημα εν γένει στην Ελληνική Αστυνομία, αναβαθμίζοντας την Αστυνομική Ακαδημία σε ΝΠΔΔ με οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια και εποπτεία τόσο από τον Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών και Εσωτερικής Ανασυγκρότησης, υπεύθυνο για θέματα Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, όσο και από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

⁶⁵ Ο διαχωρισμός σε πολίτες και αστυνομικούς εξυπηρετεί τη διάκριση μεταξύ των πρώτων που εισάγονται στην Ελληνική Αστυνομία για πρώτη φορά και των δεύτερων, οι οποίοι ως αστυνομικοί έχουν ήδη προϋπηρεσία τουλάχιστον 1 έτους στην Ελληνική Αστυνομία. Ένα πολύ ενδιαφέρον στοιχείο από το συγκεκριμένο γράφημα είναι η σχετικά υψηλή βαθμολογία των αστυνομικών, που συμμετέχουν για δεύτερη φορά στις Πανελλαδικές εξετάσεις για να εισαχθούν στη Σχολή Αξιωματικών. Κατά τον γράφοντα πρόκειται για υψηλή βαθμολογία αν αναλογιστεί κάποιος ότι πρόκειται για πρόσωπα, τα οποία διαβάζουν για να επιτύχουν στις εξετάσεις, ενώ παράλληλα εργάζονται καθημερινά. Ο όρος σχετικά χρησιμοποιείται καθαρά για λόγους αριθμητικής ακρίβειας.

Επί της ουσίας πρόκειται για μεταρρύθμιση, η οποία ανοίγει την πόρτα στην ίδρυση Αστυνομικού Πανεπιστημίου στην Ελλάδα, ισότιμου με αντίστοιχα άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, όπως η Γερμανία, η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά και των λοιπών Πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της Χώρας.

Βασικές τομές που επιχειρεί ο ανωτέρω νόμος στην Αστυνομική Ακαδημία είναι:

Πρώτον: η δυνατότητα ριζικού μετασχηματίσμου της οργανωτικής και διοικητικής δομής της, αντίστοιχα προς αυτές άλλων πανεπιστημίων.

Δεύτερον: η δυνατότητα ανάπτυξης συνεργασιών με άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και γενικότερα πρωτοβουλιών εκπαιδευτικού ή ερευνητικού χαρακτήρα που μπορούν να συμβάλουν στην αναβάθμιση της παρεχόμενης από αυτήν επαγγελματικής και ακαδημαϊκής εκπαίδευσης.

Εννέα μήνες αργότερα, με τις διατάξεις των άρθρων 65 και 66 του Π.Δ. 178/2014, η ισχύς του εν λόγω νομοθετήματος τέθηκε σε αναστολή μέχρι να εκδοθούν νέα Π.Δ., τα οποία θα καθορίζουν επ' ακριβώς τη μετάβαση της Αστυνομικής Ακαδημίας στο ανωτέρω αναφερθέν πλαίσιο λειτουργίας. Μέχρι τότε η λειτουργία αυτής και των Σχολών της θα ρυθμίζεται από τις διατάξεις των Π.Δ. 14/2001, 319/1995, 352/1995, 190/1996 και 380/1996.

3. ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το νομικό πλαίσιο εκπαίδευσης του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας περιστρέφεται και αφορά τους καθ' ύλη αρμόδιους φορείς για την υλοποίηση της, οι οποίοι είναι η Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρωπίνων Πόρων του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας και η Αστυνομική Ακαδημία.

Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρωπίνων Πόρων⁶⁶ έχει ως κύριες αρμοδιότητες το στρατηγικό σχεδιασμό, τον έλεγχο και τον επανασχεδιασμό της εκπαίδευσης του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, σύμφωνα με τις ευμετάβλητες και σύγχρονες ανάγκες αστυνόμευσης της Χώρας.

Επιπλέον, έχει την αρμοδιότητα έγκρισης προγραμμάτων εκπαίδευσης κατόπιν αντίστοιχης υποβολής προτάσεων για υλοποίηση τους, είτε από την Αστυνομική Ακαδημία, είτε από άλλες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.

Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης συγκροτείται στα παρακάτω Τμήματα:

- I. Εκπαιδεύσεων
- II. Μετεκπαιδεύσεων και Διεθνών Εκπαιδεύσεων
- III. Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Ανθρωπίνων Πόρων.

Η Αστυνομική Ακαδημία⁶⁷ είναι επιφορτισμένη με το συντονισμό της υλοποίησης της εκπαίδευσης, της μετεκπαίδευσης, της επιμόρφωσης και της εξειδίκευσης όλων των κατηγοριών και των βαθμών του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας.

⁶⁶ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αποστολή, την οργάνωση και τις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρωπίνων Πόρων, βλ. τις διατάξεις του άρθρου 16 του Π.Δ. 178/2014 στην επίσημη ιστοσελίδα ESOS.gr, όπως βρίσκεται στο <http://www.esos.gr/sites/default/files/articles-legacy/ellhniki-astynomia.pdf>, (τελ. επίσκεψη 05/01/2016).

⁶⁷ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αποστολή, την οργάνωση και τις αρμοδιότητες της Αστυνομικής Ακαδημίας, βλ. τις διατάξεις του άρθρου 18 του Π.Δ. 14/2001 σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 65 και 66 του Π.Δ. 178/2014 στις ιστοσελίδες skaythess.gr και της ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ, όπως βρίσκονται στο [http://skaythess.gr/download/%CE%9D%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%AF%CE%B1/%CE%9A%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CE%AF/%CE%A0.%CE%94.14_2001%20\(%CE%A6%CE%95%CE%9A-12_31.01.2001\).pdf](http://skaythess.gr/download/%CE%9D%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%AF%CE%B1/%CE%9A%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CE%AF/%CE%A0.%CE%94.14_2001%20(%CE%A6%CE%95%CE%9A-12_31.01.2001).pdf) και http://www.poasy.gr/web/attachments/article/2162/pd_178-2014.pdf, (τελ. επίσκεψη 05/01/2016).

Το επιτελείο της Αστυνομικής Ακαδημίας διαρθρώνεται από τα παρακάτω τμήματα:

- I. Διοικητικού
- II. Διαχείρισης Χρηματικού Υλικού
- III. Εκπαιδευτικών Μελετών
- IV. Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας

Προκειμένου να φέρει σε πέρας την αποστολή της, η Αστυνομική Ακαδημία, μέσω του Τμήματος Εκπαιδευτικών Μελετών της, σχεδιάζει, παρακολουθεί και αξιολογεί τα προγράμματα εκπαίδευσης, μετεκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευομένων των Σχολών, τα οποία υποβάλλει εν συνεχεία προς έγκριση στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρωπίνων Πόρων. Ακόμα γνωμοδοτεί επί των προτάσεων των Σχολών της για το διορισμό διδακτικού προσωπικού και την επιλογή εκπαιδευτικών συγγραμμάτων.

Οι Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας⁶⁸, οι οποίες υλοποιούν επί της ουσίας την παρεχόμενη στο αστυνομικό προσωπικό εκπαίδευση, είναι οι εξής:

- I. Η Σχολή Αστυφυλάκων, η οποία ανήκει στην ανώτερη βαθμίδα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και η οποία έχει ως αποστολή την εκπαίδευση των κατώτερων στελεχών της Ελληνικής Αστυνομίας, δηλαδή των εν δυνάμει αστυφυλάκων, ειδικών φρουρών και συνοριακών φυλάκων.
- II. Η Σχολή Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία είναι ισότιμη με τα ιδρύματα και τις σχολές του πανεπιστημιακού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης της Χώρας και τις αντίστοιχες παραγωγικές Σχολές των Ενόπλων Δυνάμεων. Έχει ως αποστολή την εκπαίδευση των Δοκίμων Αξιωματικών, δηλαδή των εν δυνάμει μεσαίων και ανώτερων στελεχών της Ελληνικής Αστυνομίας.

⁶⁸ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αποστολή, την οργάνωση και τις αρμοδιότητες των Σχολών της Αστυνομικής Ακαδημίας βλ. τις διατάξεις των Π.Δ. 319/1995, 190/1996, 380/1996 και 352/1995, ως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν στην ιστοσελίδα [e-nomothesia.gr](https://www.e-nomothesia.gr/kat-astynomikos-astynomia/ekpaideysi-katataxi/), όπως βρίσκεται <https://www.e-nomothesia.gr/kat-astynomikos-astynomia/ekpaideysi-katataxi/>, (τελ. επίσκεψη 05/01/2016).

- III. Η Σχολή Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία έχει ως αποστολή τη μετεκπαίδευση, την επιμόρφωση και την εξειδίκευση του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας.
- IV. Η Σχολή Εθνικής Ασφάλειας, η οποία έχει ως αποστολή τη μετεκπαίδευση και επιμόρφωση σε μεταπτυχιακό επίπεδο σε θέματα διακρατικών και διεθνών σχέσεων και δικαίου, κρατικής ασφάλειας, διοικητικής επιστήμης και πρακτικής στη δημόσια διοίκηση, δημόσιας ασφάλειας και διαχείρισης κρίσεων, πολιτικής και διπλωματικής ιστορίας σε σχέση πάντα με την Εθνική στρατηγική και πολιτική ασφαλείας, των ανώτερων κρατικών λειτουργιών. Στους ανώτερους κρατικούς λειτουργούς συμπεριλαμβάνονται στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας, των Ενόπλων Δυνάμεων, του Λιμενικού και Πυροσβεστικού Σώματος και πολιτικοί υπάλληλοι Υπουργείων και άλλων υπηρεσιών του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Από την αναζήτηση⁶⁹ για τους συνολικούς οικονομικούς πόρους, που διατίθενται από τον κρατικό προϋπολογισμό στην Ελληνική Αστυνομία κατά την πενταετία 2011–2016, προέκυψε και το ύψος των ποσών, που διατίθενται αποκλειστικά από αυτούς, ανά έτος για την εκπαίδευση του προσωπικού της. Σημειώνεται ότι σε αυτά τα ποσά δεν ήταν δυνατό να συμπολογιστούν τα λειτουργικά έξοδα⁷⁰ των φορέων εκπαίδευσης της, τα οποία εμπεριέχονται στα σύνολα των υπολοίπων δαπανών της Ελληνικής Αστυνομίας.

Οικονομικό έτος	Προϋπολογισμός Ελληνικής Αστυνομίας	Δαπάνες για εκπαίδευση	Ποσοστό Οικονομικών πόρων διατιθέμενων για εκπαίδευση επί του συνολικού προϋπολογισμού της
2011	1.522.895.000 €	4.820.000 €	0,32%
2012	1.534.638.000 €	2.619.000 €	0,17%
2013	1.417.273.000 €	3.510.000 €	0,25%
2014	1.382.200.000 €	2.800.000 €	0,20%
2015	1.525.323.000 €	2.800.000 €	0,18%
2016	1.527.603.000 €	2.155.000 €	0,14%

Πίνακας 2: Συσχετισμός Συνολικών Δαπανών Ελληνικής Αστυνομίας με τις αντίστοιχα διατιθέμενες για την εκπαίδευση του προσωπικού της

Παρατηρώντας κάποιος τον παρακάτω πίνακα διαπιστώνει ότι το ανώτερο ποσό που έχει διατεθεί για την εκπαίδευση του προσωπικού της αντιστοιχεί στο 0,32% του προϋπολογισμού των συνολικών εξόδων της. Το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο των ελληνικών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, την ίδια περίοδο κυμαίνεται στο 0,5%-0,9% του κρατικού προϋπολογισμού.⁷¹

⁶⁹ Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΥΓΕΙΑ, όπως βρίσκεται στο <https://diavgeia.gov.gr/> (τελ. επίσκεψη 05/01/2016).

⁷⁰ Ως Λειτουργικά έξοδα εννοούνται οι δαπάνες για τη μίσθωση, λειτουργία και συντήρηση των ακινήτων-εγκαταστάσεων της Αστυνομικής Ακαδημίας και των Σχολών της, αλλά και της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρωπίνων Πόρων, για το κόστος μισθοδοσίας και ασφάλισης του συνόλου του απασχολούμενου με την Εκπαίδευση, προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας και για την κίνηση των οχημάτων προς εξυπηρέτηση των αναγκών τους.

⁷¹ Βλ. , Ετήσια Έκθεση της Α.ΔΙ.Π. 2013–2014, Αθήνα, Α.ΔΙ.Π., 2014, σελ. 27, όπως βρίσκεται και στην Επίσημη Ιστοσελίδα της Α.ΔΙ.Π. στο: http://www.hqaa.gr/data/HQA_report2013-2014.pdf, (τελ. επίσκεψη 8/1/2016).

Ακόμα από τον παραπάνω πίνακα, προκύπτει ότι κατά το έτος 2016 οι δαπάνες για εκπαίδευση μειώνονται στο ποσό των 2.155.000€, ενώ από τον Οκτώβριο του 2015 έχει τεθεί σε επαναλειτουργία και η Σχολή Αστυφυλάκων, μετά από δύο έτη όπου παρέμενε κλειστή λόγω των προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής της Χώρας.⁷²

Από την κατανομή των επιμέρους διαθέσιμων πόρων για εκπαίδευση, προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος αυτών δαπανώνται για την αμοιβή ωρομίσθιων καθηγητών και εκπαιδευτών, αγγίζοντας συνολικά στην εξαετία 2011-2016, το ποσό των 13.149.000€ επί συνόλου 18.704.000€, ήτοι ποσοστό της τάξης του 70,30%. Ακολουθούν οι δαπάνες για άλλες περιοδικές εκπαιδεύσεις, μετεκπαιδεύσεις και επιμορφώσεις, οι δαπάνες για συγγράμματα και τέλος οι δαπάνες για εκπαιδευτικό υλικό. Επιπλέον, στις δαπάνες για εκπαίδευση του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, δεν υπάρχει πρόβλεψη για διάθεση κονδυλίων σε έρευνα και επιστήμη, ανάπτυξη και δια βίου μάθηση.

Ο παρακάτω πίνακας δίνει πλήρη εικόνα του επιμερισμού των δαπανών για την εκπαίδευση του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας.

⁷² Βλ. περισσότερα ιστοσελίδα news 247, όπως βρίσκεται στο: <http://news247.gr/eidiseis/koinonia/paideia/loyketo-stis-astynomikes-sxoles-gia-duo-xronia.2018011.html>, (τελ. επίσκεψη 8/1/2016).

Οικονομικό έτος	Αμοιβές Εκπαιδευτών και καθηγητών	Αμοιβές για εκπαίδευση, μετεκπαίδευση, επιμόρφωση	Προμήθειες επιστημονικών Συγγραμμάτων	Προμήθειες εκπαιδευτικού υλικού	Δαπάνες σχετικά με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την πολιτική νεότητα	Σύνολο / Γενικό Σύνολο
2011	3.000.000 €	1.000.000 €	600.000 €	20.000 €	200.000 €	4.820.000 €
2012	1.799.000 €	500.000 €	300.000 €	20.000 €	0 €	2.619.000 €
2013	2.700.000 €	700.000 €	100.000 €	10.000 €	0 €	3.510.000 €
2014	1.900.000 €	800.000 €	90.000 €	10.000 €	0 €	2.800.000 €
2015	1.900.000 €	800.000 €	90.000 €	10.000 €	0 €	2.800.000 €
2016	1.850.000 €	200.000 €	100.000 €	5.000 €	0 €	2.155.000 €
Σύνολο ανά κατηγορία	13.149.000 €	4.000.000 €	1.280.000 €	75.000 €	200.000 €	18.704.000 €

Πίνακας 3: Επιμερισμός των δαπανών εκπαίδευσης για το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας

5. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Το διδακτικό προσωπικό στην εκπαίδευση του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας είναι το διδακτικό προσωπικό των Σχολών της Αστυνομικής Ακαδημίας.

Το διδακτικό προσωπικό της Σχολής Αστυφυλάκων δεν κατέστη δυνατό να προσδιοριστεί, καθώς δεν περιγράφεται ούτε στο ισχύον νομικό πλαίσιο λειτουργίας της, αλλά και ούτε σε άλλες πηγές, διαδικτυακές ή έντυπες.

Το διδακτικό προσωπικό της Σχολής Αξιωματικών είναι πανεπιστημιακοί καθηγητές, δικαστές και εισαγγελείς, νομικοί και άλλοι ειδικοί επιστήμονες, καθώς και αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας ή άλλων Σωμάτων με υψηλή επαγγελματική εμπειρία και κατάρτιση σε θέματα αστυνομικού ενδιαφέροντος ή ευρύτερα θέματα, όπως η πολιτική προστασία.⁷³

Το διδακτικό προσωπικό της Σχολής Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης είναι διακεκριμένοι και καταξιωμένοι καθηγητές της Ακαδημαϊκής Κοινότητας, εισαγγελείς και δικαστές διαφόρων δικαστηρίων, έμπειροι και καταρτισμένοι Αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας ή των άλλων Σωμάτων Ασφαλείας και Φορέων και Αξιωματικοί και στελέχη με ειδικευση στον τομέα των ΜΜΕ.⁷⁴

Το διδακτικό προσωπικό της Σχολής Εθνικής Ασφάλειας είναι καθηγητές πανεπιστημίων, ανώτατοι και ανώτεροι Αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας, στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης και Ανεξάρτητων Αρχών, Πολιτικοί και ανώτατοι Δικαστικοί λειτουργοί.⁷⁵

Επομένως, το απασχολούμενο διδακτικό προσωπικό στην εκπαίδευση των Στελεχών της Ελληνικής Αστυνομίας μπορεί να κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

⁷³ Βλ. επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας, όπως βρίσκεται στο http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=5074&Itemid=52&lang=&lang=, (τελ. επίσκεψη: 8/1/2016).

⁷⁴ Βλ. επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας, όπως βρίσκεται στο http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=5077&Itemid=52&lang=&lang=, (τελ. επίσκεψη: 8/1/2016).

⁷⁵ Οδηγός Σπουδών Αστυνομικής Εκπαίδευσης, Αθήνα, Υπουργείο Δημόσιας Τάξης / Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, 2007, σελ.22, όπως βρίσκεται στην επίσημη ιστοσελίδα του Κέντρου Συμβουλευτικής & Προσανατολισμού Περιστερίου στο: <http://2kesyp-g-athin.att.sch.gr/Yliko2013/ELAS.pdf>, (τελ. επίσκεψη: 8/1/2016).

- Πολιτικοί
- Πανεπιστημιακοί καθηγητές
- Άλλοι ειδικοί επιστήμονες
- Ανώτατοι Δικαστικοί Λειτουργοί και Εισαγγελείς
- Ανώτατοι, Ανώτεροι και άλλοι έμπειροι Αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας και των άλλων Σωμάτων Ασφαλείας
- Αξιωματικοί και άλλα Στελέχη με ειδίκευση στα ΜΜΕ

Όλοι οι ανωτέρω εργάζονται κατόπιν υπογραφής σχετικής σύμβασης διάρκειας ενός εκπαιδευτικού έτους και πληρώνονται με βάση τις ώρες διδασκαλίας τους.⁷⁶

⁷⁶ Τα ανωτέρω προκύπτουν από τις διατάξεις των παραγράφων 9 και 10 των άρθρων 41 του Ν. 1481/1984 σε συνδυασμό με τα αντίστοιχες διατάξεις των Π.Δ. λειτουργίας των Σχολών (319/1995, 190/1996, 380/1996 και 352/1995).

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα, τα προγράμματα εκπαίδευσης είναι αυτά που καθορίζουν τον προγραμματισμό της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Έχουν δοθεί πολλοί και διαφορετικοί ορισμοί για τον προγραμματισμό, στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης υιοθετείται αυτός που ορίζει τον προγραμματισμό ως τη διαδικασία σχεδιασμού που καλείται να απαντήσει προκαταβολικά στα εξής ερωτήματα: Τι θα γίνει; Πως θα γίνει; Πότε θα γίνει; Ποιος θα το κάνει; Είναι αυτός μέσω του οποίου τίθενται οι βάσεις για να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος.⁷⁷

Επομένως τα προγράμματα εκπαίδευσης είναι αυτά που θα πρέπει να απαντούν στο τι επιδιώκεται να γίνει στην εκπαίδευση, με ποιο τρόπο – διδακτικές μεθόδους θα γίνει, πότε θα γίνει και ποιος θα αναλάβει να το κάνει. Θα πρέπει να είναι σύγχρονα και ικανά να γεφυρώσουν χάσματα, ανταποκρινόμενα στις ανάγκες και τους σκοπούς, που καλούνται να υπηρετήσουν.

Στην Ελληνική Αστυνομία τα προγράμματα εκπαίδευσης του ένστολου προσωπικού της απαρτίζονται από τα επί μέρους προγράμματα εκπαίδευσης των τεσσάρων Σχολών της Αστυνομικής Ακαδημίας. Αυτά τα προγράμματα εκπαίδευσης φανερώνουν την παρεχόμενη στα στελέχη της, εκπαίδευση, τις στοχεύσεις αυτής, αλλά και την ανταπόκριση της στις καθημερινές και σύγχρονες ανάγκες του Έλληνα αστυνομικού.

Επιχειρείται λοιπόν στη συνέχεια παρουσίαση των προγραμμάτων εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, ως προέκυψε ανωτέρω από την κωδικοποίηση της νομοθεσίας για τη λειτουργία των Αστυνομικών Σχολών, με παράλληλη αναφορά στην υφιστάμενη ή μη, σε αυτά εγκληματολογική εκπαίδευση.

⁷⁷ Harold Koontz – Cyril O' Donnell, *Οργάνωση και Διοίκηση: μια συστηματική και ενδεχομενική ανάλυση των διοικητικών λειτουργιών*, (μτφ Βαρδάκου Χ.), Τόμος I, Β έκδοση, Αθήνα, Παπαζήση, 1984, σελ. 197.

6.1. Η ΣΧΟΛΗ ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΩΝ

Στη Σχολή Αστυφυλάκων πραγματοποιούνται οι κατωτέρω κυρίως εκπαιδεύσεις:

- Η εκπαίδευση των εν δυνάμει αστυφυλάκων, διάρκειας πέντε εξαμήνων, της οποίας το πρόγραμμα, κατόπιν επεξεργασίας και κωδικοποίησης των διατάξεων του άρθρου 45 του Π.Δ. 352/1995 ως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Α΄ και Β΄ εξάμηνο Σπουδών⁷⁸	
Μαθήματα με βαθμό	Μαθήματα χωρίς βαθμό
1. Ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο.	1. Σωματική Αγωγή – Αθλητισμός
2. Δικονομικό Ποινικό Δίκαιο - Εφαρμογή Ποινικών Υποθέσεων	2. Κοινωνική και επαγγελματική Αγωγή – Δεοντολογία – Δημόσιες σχέσεις – Επικοινωνία
3. Αστυνομικό Δίκαιο	3. Πρώτες βοήθειες – Υγιεινή προσωπικού
4. Στοιχεία Συνταγματικού Δικαίου - Ανθρώπινα Δικαιώματα και Στοιχεία Διοικητικού Δικαίου	4. Στοιχεία Αστικού Δικαίου
5. Θέματα Δημόσιας Ασφάλειας (Γενικό Μέρος- Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι)	5. Στοιχεία Κοινοτικού Δικαίου
6. Θέματα Γενικής Αστυνόμευσης – Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι	
7. Θέματα Τροχαίας – Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι	
8. Επιστημονική Αστυνομία – Στοιχεία Ιατροδικαστικής	
9. Εγκληματολογία – Ανακριτική	
10. Κοινά ευρωπαϊκά πρότυπα φύλαξης συνόρων	
11. Οπλοτεχνική – Σκοποβολή	

⁷⁸ Το Α' εξάμηνο αρχίζει την ημερομηνία παρουσιάσεως των εκπαιδευομένων στη Σχολή και λήγει το τελευταίο δεκαήμερο του Ιανουαρίου. Το Β' εξάμηνο αρχίζει το τελευταίο δεκαήμερο Ιανουαρίου και λήγει το τελευταίο δεκαήμερο Μαΐου. Βλ. διατάξεις άρθρου 43 του Π.Δ. 352/1995.

12. Αυτοάμυνα – Αυτοπροστασία 13. Πληροφορική 14. Ξένη Γλώσσα	
Γ' και Δ' εξάμηνο Σπουδών⁷⁹	
Μαθήματα με βαθμό	Μαθήματα χωρίς βαθμό
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εφαρμογές Αστυνομικού Δικαίου 2. Εφαρμογή ποινικών υποθέσεων 3. Θέματα μέτρων τάξης, τροχαίας, ασφάλειας σε συγκεντρώσεις - Αστυνομικές επιχειρήσεις 4. Θέματα κρατικής ασφάλειας 5. Εφαρμογές πληροφορικής- τεχνολογία αστυνομικών εφαρμογών 6. Πολιτική Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης 7. Ψυχολογικά θέματα και προσεγγίσεις 8. Ασκήσεις πυκνής τάξης
Πρακτική Εκπαίδευση σε Αστυνομικές Υπηρεσίες	
Ε' Εξάμηνο Σπουδών⁸⁰	

⁷⁹ Το Γ' εξάμηνο αρχίζει το τελευταίο δεκαήμερο Μαΐου και λήγει το τελευταίο δεκαήμερο Σεπτεμβρίου. Το Δ' εξάμηνο αρχίζει το τελευταίο δεκαήμερο Σεπτεμβρίου και λήγει το τελευταίο δεκαήμερο Φεβρουαρίου. Στη διάρκεια του Γ' εξαμήνου και συγκεκριμένα από το τελευταίο δεκαήμερο Μαΐου μέχρι το πρώτο δεκαήμερο Ιουλίου οι εκπαιδευόμενοι συνεχίζουν να παρακολουθούν το πρόγραμμα θεωρητικής εκπαίδευσης, ενώ μετά το τέλος αυτής και μέχρι το πρώτο δεκαήμερο Σεπτεμβρίου πραγματοποιούν πρακτική εκπαίδευση σε αντικείμενα αστυνομικού ενδιαφέροντος σε Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας. Το Δ' εξάμηνο περιλαμβάνει μόνο πρακτική εκπαίδευση ως ανωτέρω. Βλ. διατάξεις άρθρου 43 του Π.Δ. 352/1995, ως ανωτέρω.

⁸⁰ Το Ε' εξάμηνο αρχίζει το τελευταίο δεκαήμερο Φεβρουαρίου και λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του μηνός Οκτωβρίου. Στην αρχή αυτού, δηλαδή από το τελευταίο δεκαήμερο Φεβρουαρίου έως το τελευταίο δεκαήμερο Αυγούστου οι εκπαιδευόμενοι υποβάλλονται στην προαναφερθείσα πρακτική εκπαίδευση. Μετά την ολοκλήρωση αυτής παρακολουθούν πρόγραμμα θεωρητικής εκπαίδευσης στη Σχολή, προκειμένου να υλοποιηθούν

1. Πρακτική Εκπαίδευση σε Αστυνομικές Υπηρεσίες
2. Θεωρητική Εκπαίδευση για υλοποίηση επαναλήψεων
3. Πτυχιακές εξετάσεις

Πίνακας 4: Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Σχολής Αστυφυλάκων

- Η εκπαίδευση των εν δυνάμει ειδικών φρουρών και συνοριακών φυλάκων για την ένταξή τους στο σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας και εν συνεχεία η συμπληρωματική τους εκπαίδευση για την ενσωμάτωσή τους στο υπόλοιπο αστυνομικό προσωπικό. Η πρώτη εκπαίδευση έχει διάρκεια τεσσάρων μηνών και η δεύτερη δύο. Τα προγράμματα εκπαίδευσης αυτών προκύπτουν κατόπιν επεξεργασίας και κωδικοποίησης των διατάξεων του άρθρου 7, της υπ' αριθ. 7001/12/782-μβ' από 12/10/1998 ΚΥΑ, των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες του άρθρου 7 της υπ' αριθ. 7002/12/1-στ' από 05/10/1999 ΚΥΑ, των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης και τις αντίστοιχες του άρθρου 6 της υπ' αριθ. 6999/3/5 από 11/02/2009 ΚΥΑ, του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών. Παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες:

Ειδικοί Φρουροί	Συνοριακοί φύλακες
Μαθήματα με βαθμό	Μαθήματα με βαθμό
1. Στοιχεία Ποινικού Δικαίου (Ποινικός Κώδικας, Ποινική Δικονομία)	1. Στοιχεία Ποινικού Δικαίου (Ποινικός Κώδικας, Ποινική Δικονομία)
2. Στοιχεία Συνταγματικού Δικαίου – Ανθρώπινα Δικαιώματα	2. Στοιχεία Συνταγματικού Δικαίου – Ανθρώπινα Δικαιώματα
3. Οργανισμός – Κανονισμοί Ελληνικής Αστυνομίας	3. Οργανισμός – Κανονισμοί Ελληνικής Αστυνομίας
4. Θέματα Προστασίας Επισήμων Προσώ-	4. Θέματα Κρατικής Ασφάλειας (Γενικά,

επαναλήψεις στη θεωρητική τους εκπαίδευση, υποβάλλονται σε γραπτές πτυχιακές εξετάσεις και αποφοιτούν από τη Σχολή. Βλ. διατάξεις άρθρου 43 του Π.Δ. 352/1995, ως ανωτέρω.

πων 5. Θέματα Φρούρησης Στόχων-Ύποπτα άτομα 6. Αυτοάμυνα – Αυτοπροστασία 7. Οπλοτεχνική Σκοποβολή	Αλλοδαποί, Πληροφορίες). 5. Θέματα Δημόσιας Ασφάλειας – Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι (Γενικό – Ειδικό Μέρος – Ναρκωτικά, Λαθρεμπόριο, Παράνομη οπλοφορία, κλπ) 6. Αυτοάμυνα – Αυτοπροστασία 7. Οπλοτεχνική Σκοποβολή
Μαθήματα χωρίς βαθμό	Μαθήματα χωρίς βαθμό
1. Α Βοήθειες 2. Σωματική Αγωγή 3. Διαλέξεις	1. Α Βοήθειες 2. Ατομική τακτική εκπαίδευσης, πορείες, ασκήσεις πυκνής τάξης 3. Σωματική αγωγή

Πίνακας 5: Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Ειδικών Φρουρών και Συνοριακών Φυλάκων για ένταξή τους στο Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας

Ειδικοί Φρουροί	Συνοριακοί φύλακες
1. Στοιχεία Ποινικού Δικαίου 2. Στοιχεία Κώδικα Ποινικής Δικονομίας 3. Θέματα Δημόσιας Ασφάλειας 4. Θέματα Κρατικής Ασφάλειας 5. Ανθρώπινα δικαιώματα 6. Δεοντολογία αστυνομικού προσωπικού 7. Θέματα τροχαίας 8. Συναθροίσεις – συγκεντρώσεις, μεταγωγές. 9. Αυτοάμυνα – αυτοπροστασία. 10. Οπλοτεχνική – σκοποβολή. 11. Διαλέξεις.	

Πίνακας 6: Συμπληρωματικό πρόγραμμα εκπαίδευσης για την ενσωμάτωση των Ειδικών Φρουρών και των Συνοριακών Φυλάκων στο υπόλοιπο αστυνομικό προσωπικό

Από τα προγράμματα εκπαίδευσης της Σχολής Αστυφυλάκων, ως προς την εγκληματολογική εκπαίδευση προκύπτουν τα εξής:

- Η εγκληματολογική εκπαίδευση των αστυφυλάκων εκτείνεται σε δύο από τους ανωτέρω πέντε αναφερθέντες τομείς της. Στην εγκληματολογία, στην επιστημονική αστυνομία και ανακριτική, σε δύο από τα πέντε συνολικά εξάμηνα φοίτησης στη Σχολή.
- Δεν προκύπτει η ύπαρξη γνωστικού αντικειμένου, εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην εκπαίδευση των ειδικών φρουρών και συνοριακών φυλάκων, εκτός αν αυτή συμπεριλαμβάνεται στη θεματική ενότητα των διαλέξεων.

6.2. Η ΣΧΟΛΗ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

Στη Σχολή Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας, η διάρκεια φοίτησης είναι συνολικά τέσσερα έτη. Οι προερχόμενοι από το Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας σπουδαστές, κατόπιν κατατακτήριων ή εκ νέου πανελλαδικών εξετάσεων εισέρχονται απευθείας στο δεύτερο έτος σπουδών. Η διάρκεια κάθε εκπαιδευτικού έτους εκτείνεται από την 1^η Σεπτεμβρίου έως την 31^η Αυγούστου.⁸¹

Τα διδασκόμενα μαθήματα ανά έτος σπουδών ορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 34 του Π.Δ. 319/1995, ως έχει τροποποιηθεί και ισχύει και παρουσιάζονται στους παρακάτω δύο πίνακες.

⁸¹ Βλ. διατάξεις του άρθρου 33 του Π.Δ. 319/1995.

Α΄ Έτος Σπουδών	
Μαθήματα με βαθμό	Μαθήματα Χωρίς Βαθμό
<ol style="list-style-type: none"> 1. Αστυνομικό Δίκαιο 2. Ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο 3. Δικονομικό Ποινικό Δίκαιο 4. Εισαγωγή Στην Επιστήμη του Δικαίου 5. Εγκληματολογία 6. Συνταγματικό Δίκαιο - Ανθρώπινα Δικαιώματα 7. Αστυνομία Γενικής Αστυνόμευσης - Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι 8. Αστυνομία Τροχαίας 9. Οπλοτεχνική –Σκοποβολή 10. Αυτοάμυνα – Αυτοπροστασία 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σωματική Αγωγή- Αθλητισμός 2. Κοινωνική και Επαγγελματική Αγωγή – Δεοντολογία- Δημόσιες Σχέσεις- Ο Ρόλος των Σωμάτων Ασφαλείας 3. Πρώτες Βοήθειες-Υγιεινή Προσωπικού 4. Τεχνολογία Αστυνομικών Εφαρμογών 5. Μηχανολογία-Οδήγηση Οχημάτων 6. Ασκήσεις Πυκνής Τάξης 7. Ασκήσεις Προσομοίωσης
Β΄ Έτος Σπουδών	
Μαθήματα με βαθμό	Μαθήματα Χωρίς Βαθμό
<ol style="list-style-type: none"> 1. Αστυνομικό Δίκαιο 2. Ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο 3. Δικονομικό Ποινικό Δίκαιο 4. Αστικό Δίκαιο(Γενικές Αρχές) 5. Ελληνική Γλώσσα – Λογοτεχνία 6. Κοινωνιολογία 7. Αστυνομία Δημόσιας Ασφάλειας 8. Οπλοτεχνική – Σκοποβολή 9. Αυτοάμυνα – Αυτοπροστασία 10. Πληροφορική 11. Ξένη Γλώσσα (Αγγλική –Γαλλική) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σωματική Αγωγή – Αθλητισμός 2. Συναθροίσεις Συγκεντρώσεις – Αστυνομικές Επιχειρήσεις 3. Ασκήσεις Πυκνής Τάξης 4. Ασκήσεις Προσομοίωσης

Πίνακας 7: Πρόγραμμα Εκπαίδευσης 1^{ου} και 2^{ου} έτους σπουδών

Γ' Έτος Σπουδών	
Μαθήματα με βαθμό	Μαθήματα χωρίς βαθμό
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο 2. Δικονομικό Ποινικό Δίκαιο 3. Διοικητικό Δίκαιο 4. Αστικό Δίκαιο (Ενοχικό- Οικογενειακό) 5. Ψυχολογία 6. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο και Ανθρωπιστικό Δίκαιο 7. Επιστημονική Αστυνομία - Ανακριτική 8. Πρακτικές Διαχείρισης Αστυνομικών Θεμάτων - Επιχειρησιακός Σχεδιασμός 9. Κοινά Ευρωπαϊκά Πρότυπα Φύλαξης Συνόρων 10. Οπλοτεχνική – Σκοποβολή 11. Αυτοάμυνα – Αυτοπροστασία 12. Πληροφορική 13. Ξένη Γλώσσα (Αγγλική –Γαλλική) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σωματική Αγωγή – Αθλητισμός 2. Εμπορικό Δίκαιο 3. Αστυνομία Κρατικής Ασφάλειας 4. Θέματα Δημόσιου Κατηγόρου 5. Ασκήσεις Προσομοίωσης 6. Ασκήσεις Πυκνής Τάξης
Δ' Έτος Σπουδών	
Μαθήματα με βαθμό	Μαθήματα χωρίς βαθμό
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο 2. Δικονομικό Ποινικό Δίκαιο 3. Αστικό Δίκαιο (Εμπράγματο-Κληρονομικό) 4. Εμπειρική Εγκληματολογία - Κοινωνικός Έλεγχος του Εγκλήματος 5. Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο 6. Ιατροδικαστική 7. Πολιτική Δικονομία 8. Πρακτική Εφαρμογή Ποινικών Υποθέσεων 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σωματική Αγωγή- Αθλητισμός 2. Εργατικό Δίκαιο 3. Σύνταξη Υπηρεσιακών εγγράφων 4. Ασκήσεις Προσομοίωσης 5. Πολιτική Σχεδίαση Έκτακτης Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α) 6. Ασκήσεις Πυκνής Τάξης

9. Οπλοτεχνική – Σκοποβολή 10. Αυτοάμυνα- Αυτοπροστασία 11. Πληροφορική 12. Εισαγωγή στη Διοικητική Επιστήμη – Αστυνομικό Μάνατζμεντ 13. Ξένη Γλώσσα (Αγγλική –Γαλλική). 14. Πτυχιακή εργασία	
--	--

Πίνακας 8: Πρόγραμμα Εκπαίδευσης 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών

Από τα προγράμματα εκπαίδευσης της Σχολής Αξιωματικών προκύπτει εγκληματολογική εκπαίδευση σε τρία γνωστικά αντικείμενα, κατά τα τρία έτη σπουδών. Συγκεκριμένα στο πρώτο έτος σπουδών διδάσκεται η εγκληματολογία επί συνόλου δεκαεπτά μαθημάτων, στο τρίτο έτος σπουδών διδάσκεται η επιστημονική αστυνομία και η ανακριτική ως ένα μάθημα, επί συνόλου δεκαεννέα μαθημάτων και στο τέταρτο έτος σπουδών διδάσκεται η εμπειρική εγκληματολογία και ο κοινωνικός έλεγχος του εγκλήματος, ως ένα μάθημα επί συνόλου είκοσι μαθημάτων. Δεν προκύπτει να καλύπτεται το γνωστικό αντικείμενο της θυματολογίας και της αντεγκληματικής πολιτικής.

6.3. Η ΣΧΟΛΗ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Στη Σχολή Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης πραγματοποιούνται πέραν μια σειράς σεμιναρίων εξειδίκευσης μη προσδιοριζόμενης ακριβώς από τις διατάξεις νόμου, οι κατωτέρω κύριες εκπαιδεύσεις:

- Η μετεκπαίδευση και η επιμόρφωση Αξιωματικών προερχόμενων από τη Σχολή Αξιωματικών, οι οποίοι μόλις προήχθησαν στην ιεραρχία σε θέσεις ανώτερων Αξιωματικών και οι οποίοι στην πλειοψηφία τους θα κληθούν να ασκήσουν διοίκηση. Η εκπαίδευση υλοποιείται από το Τ.Ε.Μ.Ε.Σ. και είναι διάρκειας έξι

εβδομάδων.⁸² Το αναλυτικό πρόγραμμα αυτής προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 16 του Π.Δ. 190/1996, ως τροποποιήθηκε και ισχύει και παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Θεματικές Ενότητες	Επιμέρους Θέματα
A. Θέματα οργάνωσης, διοίκησης και ηγεσίας - Ειδικά θέματα Αστυνομικού Δικαίου.	
Θεματικές Ενότητες	Επιμέρους Θέματα
B. Θέματα αστυνομικού ενδιαφέροντος.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Κρατική και Δημόσια Ασφάλεια 2. Διαχείριση κρίσεων, επιχειρησιακός σχεδιασμός και διακλαδική συνεργασία 3. Αντεγκληματική πολιτική, επιστημονική έρευνα του εγκλήματος, ανακριτική, σωφρονιστική 4. Ιατροδικαστική 5. Αθλητική βία 6. Τροχαία
Γ. Νομικά θέματα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Διεθνές Ποινικό Δίκαιο 2. Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο 3. Δίκαιο Κατάστασης Αλλοδαπών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
Δ. Εθνικά και διεθνή θέματα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Παράτυπη Μετανάστευση 2. Διασυνοριακό και Υπερεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα 3. Εσωτερική και Διεθνή Τρομοκρατία

⁸² Βλ. διατάξεις των άρθρων 13 και 14 του Π.Δ. 190/1996.

Ε. Θέματα επικοινωνίας, ψυχολογίας, δημοσίων σχέσεων και σχέσεων κράτους – πολίτη.	
ΣΤ. Διαλέξεις επί συγκεκριμένων κοινωνικών θεμάτων	<ol style="list-style-type: none"> 1. Μετανάστες 2. Παραβατικότητα ανηλίκων 3. Ευάλωτες κοινωνικά ομάδες 4. Άλλα συναφή αντικείμενα
Ζ. Ευρείες Συζητήσεις	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σύγχρονος τρόπος διοικήσεως (Management) 2. Αστυνομικές Επιχειρήσεις επί πραγματικών περιστατικών 3. Διοικητική μέριμνα 4. Οργάνωση - λειτουργία υπηρεσιών 5. Σύγχρονη αντιμετώπιση μορφών εγκληματικότητας. 6. Τεχνική επικοινωνίας - ανακοινώσεων και συνεντεύξεων στα Μαζικά Μέσα Επικοινωνίας επί θεμάτων που αφορούν την Αστυνομία.

Πίνακας 9: Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Τ.Ε.Μ.Ε.Σ.

- Η μετεκπαίδευση Υπαξιωματικών που προάγονται σε Αξιωματικούς, μετά από επιτυχία σε εσωτερικές εξετάσεις. Πρόκειται για μετεκπαίδευση στελεχών, τα οποία έχουν επαγγελματική εμπειρία τουλάχιστον μιας δεκαετίας στο σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας. Η εν λόγω εκπαίδευση υλοποιείται από το Τ.Ε.Μ.Α. και έχει διάρκεια τεσσάρων μηνών.⁸³ Το αναλυτικό πρόγραμμα αυτής προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 24 του Π.Δ. 190/1996 και παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

⁸³ Βλ. διατάξεις του άρθρου 22 του Π.Δ. 190/1996.

Μαθήματα με βαθμό	Μαθήματα Χωρίς Βαθμό
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο 2. Δικονομικό Ποινικό Δίκαιο - Εφαρμογή Ποινικών Υποθέσεων. 3. Εγκληματολογία - Ανακριτική 4. Ιατροδικαστική 5. Διοίκηση Προσωπικού. 6. Δημόσια Ασφάλεια 7. Αστυνομία Τάξης 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Στοιχεία ιδιωτικού δικαίου 2. Θέματα Δημοσίου Κατηγόρου 3. Θέματα Κρατικής Ασφάλειας 4. Θέματα Πολιτικής Άμυνας 5. Θέματα Πληροφορικής 6. Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι 7. Διοικητικές Εξετάσεις (Ένορκες - Προφορικές) 8. Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου (Συνταγματικό – Διοικητικό) 9. Διαλέξεις

Πίνακας 10: Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Τ.Ε.Μ.Α.

- Η μετεκπαίδευση και επιμόρφωση των κατώτερων αστυνομικών, οι οποίοι προάγονται σε υπαξιωματικούς, κατόπιν εσωτερικών εξετάσεων. Η διάρκεια της μετεκπαίδευσης αυτής δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τεσσάρων εβδομάδων. Το πρόγραμμα αυτής προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 20 του Π.Δ. 82/2006 ως τροποποιήθηκε και ισχύει και παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Μαθήματα με βαθμό	Μαθήματα Χωρίς Βαθμό
<ol style="list-style-type: none"> 1. Δικονομικό Ποινικό Δίκαιο – Εφαρμογή ποινικών υποθέσεων 2. Θέματα Δημόσιας Ασφάλειας (Γενικό Μέρος – Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι) 3. Θέματα Γενικής Αστυνόμευσης – Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι 4. Θέματα Τροχαίας 	

Πίνακας 11: Πρόγραμμα Εκπαίδευσης νεοπροσθθέντων Υπαξιωματικών

Από τα προγράμματα εκπαίδευσης της Σχολής Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης, ως προς την εγκληματολογική εκπαίδευση προκύπτουν τα εξής:

- Οι νεοπροαχθέντες ανώτεροι αξιωματικοί στο Τ.Ε.Μ.Ε.Σ. εκπαιδεύονται στα γνωστικά αντικείμενα της εγκληματολογίας, της αντεγκληματικής πολιτικής, της επιστημονικής έρευνας του εγκλήματος, της ανακριτικής και της σωφρονιστικής σε μια από τις συνολικά επτά θεματικές ενότητες μάθησης τους και σε ένα μόλις από τα έξι επί μέρους θέματα αυτής. Δεν υπάρχει ξεχωριστή θεματικής ενότητας εγκληματολογικής εκπαίδευσης για τα ανώτερα στελέχη.
- Οι προαγόμενοι σε αξιωματικούς, υπαξιωματικοί του Τ.Ε.Μ.Α. εκπαιδεύονται στα γνωστικά αντικείμενα της εγκληματολογίας και της ανακριτικής.
- Οι προαγόμενοι σε υπαξιωματικούς, κατώτατοι αστυνομικοί (αστυφύλακες) δεν λαμβάνουν εγκληματολογική εκπαίδευση.

6.4. Η ΣΧΟΛΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η Σχολή Εθνικής Ασφάλειας παρέχει μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, διάρκειας έξι έως οχτώ μηνών. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης της, προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 26 του Π.Δ. 380/1996, ως τροποποιήθηκε και ισχύει και παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Θεματικές Ενότητες	Επιμέρους Θέματα
Α Ομάδα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Θέματα Κρατικής Ασφάλειας. 2. Στρατηγική και Πολιτική Εθνικής Ασφάλειας.
Β' Ομάδα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Διακρατικές και Διεθνείς Σχέσεις. 2. Διεθνείς Οργανισμοί. 3. Δίκαιο και Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Γ' Ομάδα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Διεθνές Δίκαιο. 2. Προστασία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Θεματικές Ενότητες	Επιμέρους Θέματα
Δ' Ομάδα	1. Εθνικά θέματα - Διεθνείς Συνθήκες. 2. Πολιτική και Διπλωματική Ιστορία Νεότερων Χρόνων.
Διπλωματική εργασία – Διατριβή	

Πίνακας 12: Πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών Σχολής Εθνικής Ασφάλειας

Από το πρόγραμμα μεταπτυχιακό σπουδών της Σχολής Εθνικής Ασφάλειας δεν είναι σαφές αν παρέχεται εγκληματολογική εκπαίδευση, καθώς δεν αναφέρεται ρητά στις διατάξεις του νομικού πλαισίου της. Η μόνη αναφορά που υπάρχει σε αυτό είναι για επιμέρους θεματική ενότητα σχετικά με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, χωρίς να μπορεί να προσδιοριστεί σε ποιον από τους ανωτέρω ορισθέντες πέντε βασικούς τομείς της εγκληματολογικής εκπαίδευσης υπάγεται, εφόσον δεν προσδίδεται καθαρά νομική διάσταση κατά τη διδασκαλία του.

7. ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι διδασκαλίας⁸⁴ ή εν προκειμένω οι μέθοδοι εκπαίδευσης δεν προσδιορίζονται επ' ακριβώς στη νομοθεσία για την εκπαίδευση του αστυνομικού προσωπικού. Προφανώς ρυθμίζονται με αντίστοιχες διοικητικές πράξεις της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρωπίνων Πόρων και της Αστυνομικής Ακαδημίας.

Ωστόσο ως προς αυτές, βάσει του γενικού προσδιορισμού της φύσης των επί μέρους εκπαιδεύσεων και των περιγραφών τους στις σχετικές διατάξεις για τα προγράμματα εκπαίδευσης, προκύπτουν τα εξής:

- Η εκπαίδευση των σπουδαστών της Σχολής Αστυφυλάκων είναι θεωρητική και πρακτική. Η θεωρητική υλοποιείται κυρίως κατά το δύο πρώτα εξάμηνα και μέχρι περίπου το μέσο του τρίτου εξαμήνου των σπουδών τους, ενώ η πρακτική πραγματοποιείται κατά το υπόλοιπο μισό του τρίτου εξαμήνου και κατά το τέταρτο και πέμπτο εξάμηνο, αυτών. Η χρησιμοποίηση του όρου πρακτική εκπαίδευση από το νομοθέτη, ενδεχομένως να είναι άστοχη, καθώς πρόκειται επί της ουσίας για πρακτική άσκηση, με δεδομένο ότι οι εκπαιδευόμενοι κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους μπορούν να φέρουν οπλισμό και τον υπόλοιπο αστυνομικό εξοπλισμό, αλλά και να ασκούν αστυνομικά καθήκοντα, πλην των ανακριτικών υπαλλήλων, όταν συνοδεύονται από μόνιμο αστυνομικό προσωπικό.⁸⁵

⁸⁴ Διδασκαλία είναι οι ενέργειες και οι χειρισμοί του εκπαιδευτή, ώστε να βοηθήσει τον εκπαιδευόμενο στην απόκτηση και στην ανάπτυξη γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων. Οι μέθοδοι διδασκαλίας ορίζουν τη γενική γραμμή πλεύσης της διδασκαλίας και μπορεί να είναι διαλέξεις, συζητήσεις, ομάδες εργασίας, μικρές ατομικές εργασίες, εξατομικευμένη διδασκαλία, υπόδηση ή προσομοίωση ρόλων και διδασκαλία από ομάδα εκπαιδευτών. Βλ. περισσότερα Μανταργούρας, Η., *Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη Διδακτική Πράξη, Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας*, Αθήνα, Gutenberg, 2001, σελ. 154 και επ.

⁸⁵ Βλ. διατάξεις του άρθρου 43, παρ. 3 του Π.Δ. 352/1995.

- Η εκπαίδευση των ειδικών φρουρών και συνοριακών φυλάκων είναι θεωρητική και πρακτική. Για την πρακτική εκπαίδευση τους υλοποιούνται φροντιστηριακές ασκήσεις και πρακτικές εφαρμογές με την εξέλιξη σεναρίων – εικονικών περιστατικών, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να είναι ικανοί να χρησιμοποιήσουν τις θεωρητικές γνώσεις τους στην πραγματική εκτέλεση των καθηκόντων τους.⁸⁶
- Η εκπαίδευση των σπουδαστών της Σχολής Αξιωματικών είναι θεωρητική και πρακτική. Η πρακτική εκπαίδευση των εκπαιδευομένων των τριών πρώτων ετών φοίτησης της Σχολής υλοποιείται κατά το χρονικό διάστημα, από 20 Ιουνίου έως 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, και αφορά εκπαίδευση σε αντικείμενα αστυνομικού ενδιαφέροντος σε υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.⁸⁷ Παράλληλα από τα προγράμματα εκπαίδευσης προκύπτει και η διεξαγωγή ασκήσεων προσομοίωσης, ως μάθημα χωρίς βαθμό και κατά τα τέσσερα έτη σπουδών.
- Η εκπαίδευση των σπουδαστών του Τ.Ε.Μ.Ε.Σ. είναι κυρίως θεωρητική.
- Η εκπαίδευση των σπουδαστών του Τ.Ε.Μ.Α. είναι κυρίως θεωρητική.
- Η εκπαίδευση του κατώτερου προσωπικού που προάγεται σε Υπαξιωματικούς είναι αποκλειστικά θεωρητική.
- Η εκπαίδευση των σπουδαστών τη Σχολής, Εθνικής Ασφάλειας είναι θεωρητική, με την παροχή ευκαιριών ερευνητικής αναζήτησης στο πλαίσιο εκπόνησης ατομικής και διπλωματικής εργασίας.

⁸⁶ Βλ. διατάξεις άρθρου 6, παρ. 2 της υπ' αριθ. 7001/12/782-μβ' από 12/10/1998 ΚΥΑ Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 6, παρ. 2 της υπ' αριθ. 7002/12/1-στ' από 05/10/1999 ΚΥΑ Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης και τις διατάξεις του άρθρου 5 της υπ' αριθ. 6999/3/5 από 11/02/2009 ΚΥΑ Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

⁸⁷ Βλ. διατάξεις άρθρου 3, παρ. 3 του Π.Δ. 319/1995

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η διδασκαλία της εγκληματολογίας σε όλες τις Σχολές της Ελληνικής Αστυνομίας είναι περισσότερο θεωρητική, κάτι το οποίο επιβεβαιώνεται και από την βιβλιογραφία.⁸⁸

⁸⁸ Ζαραφωνίτου Χ., «Διδασκαλία, έρευνα και επαγγελματική άσκηση της Εγκληματολογίας στην Ελλάδα» στο Πιτσελά Αγγ. (επ.), *Εγκληματολογικές Αναζητήσεις: Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Στέργιο Αλεξιάδη*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, Σάκκουλα, σελ. 341 και επ.

8. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Από τα προγράμματα εκπαίδευσης των Σχολών της Αστυνομικής Ακαδημίας, τα οποία καλύπτουν το σύνολο της κύριας εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης⁸⁹ του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, ως προς την εγκληματολογική εκπαίδευση συνολικά, προκύπτει ο κάτωθι πίνακας.

Κύρια Εκπαίδευση				
Θέση στελεχών στην Ιεραρχία	Κατηγορία Ένστολου Προσωπικού	Έτη Προϋπηρεσίας	Εγκληματολογική Εκπαίδευση	Γνωστικός Αντικείμενο Εγκληματολογίας
Κατώτερα Στελέχη	Αστυφύλακες	0	Ναι	<ol style="list-style-type: none">1. Εγκληματολογία2. Ανακριτική ή Επιστημονική Αστυνομία

⁸⁹ Ως κύρια εκπαίδευση νοείται η διαδικασία εκπαίδευσης και κατάρτισης των σπουδαστών των Σχολών, οι οποίοι εν συνεχεία θα κληθούν να ασκήσουν αστυνομικά καθήκοντα για πρώτη φορά στη ζωή τους. Ενώ μετεκπαίδευση νοείται η επανεκπαίδευση του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας με σκοπό την άσκηση ευρύτερων και νέων καθηκόντων, λόγω προαγωγής του.

Κύρια Εκπαίδευση				
Θέση στελεχών στην Ιεραρχία	Κατηγορία Ένστολου Προσωπικού	Έτη Προϋπηρεσίας	Εγκληματολογική Εκπαίδευση	Γνωστικός Αντικείμενο Εγκληματολογίας
Κατώτερα Στελέχη	Ειδικοί Φρουροί	0	Όχι	
	Συνοριακοί φύλακες	0	Όχι	
Μεσαία στελέχη	Αξιωματικοί Προερχόμενοι από τη Σχολή Αξιωματικών	0 ή τουλάχιστον 1	Ναι	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εγκληματολογία 2. Ανακριτική ή επιστημονική Αστυνομία 3. Μελέτη του Συστήματος Ποινικής Δικαιοσύνης
Μετεκπαίδευση και Επιμόρφωση				
Κατώτερα Στελέχη	Αστυφύλακες προερχόμενοι από Ειδικοί Φρουροί και Συνοριακοί Φύλακες	8	Όχι	
Μεσαία στελέχη	Νεοπροαχθέντες Υπαξιωματικοί	Τουλάχιστον 3	Όχι	

Μετεκπαίδευση και Επιμόρφωση				
Θέση στελεχών στην Ιεραρχία	Κατηγορία Ένστολου Προσωπικού	Έτη Προϋπηρεσίας	Εγκληματολογική Εκπαίδευση	Γνωστικός Αντικείμενο Εγκληματολογίας
Μεσοία στελέχη	Αξιωματικοί προερχόμενοι από Υπαξιωματικοί	Τουλάχιστον 11	Ναι	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εγκληματολογία 2. Ανακριτική ή Επιστημονική Αστυνομία
Ανώτερα Στελέχη	Νεοπροαχθέντες Ανώτεροι Αξιωματικοί	Τουλάχιστον 13	Ναι	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εγκληματολογία 2. Επιστημονική Αστυνομία ή Ανακριτική 3. Αντεγκληματική Πολιτική
Ανώτερα Στελέχη	Ανώτεροι Αξιωματικοί στη Σχολή Εθνικής Ασφάλειας	Τουλάχιστον 18	Απροσδιόριστο	

Πίνακας 13: Αποτύπωση παρεχόμενης εγκληματολογικής εκπαίδευσης σε όλα τα στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας κατά την κύρια εκπαίδευση και μετεκπαίδευση τους.

Από τη μελέτη του πίνακα, προκύπτει ότι η εγκληματολογική εκπαίδευση στην Ελληνική Αστυνομία εστιάζει στην παροχή ευρύτερης ακαδημαϊκής γνώσης στους εκπαιδευομένους. Είναι κοινή για τα στελέχη που κατέχουν τον ίδιο βαθμό και δεν προκύπτει να συνεισφέρει πρωτογενώς στην εξειδίκευση του αστυνομικού προσωπικού.

Επομένως κρίνεται αναγκαία η σύγκριση της υφιστάμενης στην Ελληνική Αστυνομία, εγκληματολογικής εκπαίδευσης με την αντίστοιχη νομική, για τον προσδιορισμό του ρόλου της στη συνολική εκπαίδευση των Ελλήνων αστυνομικών. Με δεδομένο ότι η πρώτη προσεγγίζει το έγκλημα «ολιστικά», ενώ η δεύτερη καθαρά νομικά. Άλλωστε κατά μια έννοια, η εγκληματολογία δανείζεται γνώσεις και από τη νομική επιστήμη, κάτι που είναι και ευρέως παραδεκτό, λόγω της διεπιστημονικότητας της δεύτερης⁹⁰.

Ειδικότερα, ως προς το ρόλο της εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην Ελληνική Αστυνομία, τα ανωτέρω προκύπτουν βάσει των επί μέρους διαπιστώσεων για το ρόλο της στην κύρια εκπαίδευση και στη μετεκπαίδευση των Ελλήνων Αστυνομικών.

8.1. ΚΥΡΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η παρεχόμενη εγκληματολογική εκπαίδευση, στην κύρια εκπαίδευση των αστυφυλάκων δεν προκύπτει να καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα της αντεγκληματικής πολιτικής, της θυματολογίας για την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση του θύματος και του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, ώστε να είναι γνωστός ο τρόπος λειτουργίας αστυνομίας και δικαιοσύνης σε στελέχη που δεν έχουν καμία πρότερη ενασχόληση με το κάθε μορφής έγκλημα και την αντιμετώπιση του.

Στην κύρια εκπαίδευση των ειδικών φρουρών και συνοριακών φυλάκων δεν προκύπτει η ύπαρξη εγκληματολογικής εκπαίδευσης. Δεν είναι ορθό να καλείται κάποιος να αντιμετωπίσει το πάσης φύσεως έγκλημα με βασικές γνώσεις δικαίου και χειρισμού των όπλων, χωρίς να έχει υπόψη του το πολυσύνθετο της φύσης του.

Αντίστοιχα με την κύρια εκπαίδευση των αστυφυλάκων, η κύρια εκπαίδευση των αξιωματικών δεν προκύπτει να καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα της θυματολογίας και της αν-

⁹⁰ Η εγκληματολογία ως αυτόνομη επιστήμη συνδυάζει στοιχεία από πολλές άλλες επιστήμες, προκειμένου να ερμηνεύσει τις διασυνδέσεις ανάμεσα στο νόμο, το έγκλημα και τη δικαιοσύνη. Στο πλαίσιο αυτό αντλεί γνώσεις από τη νομική επιστήμη, την κοινωνιολογία, τις πολιτικές επιστήμες, την ψυχολογία, την ιστορία, τη γεωγραφία τις οικονομικές και τις φυσικές επιστήμες. Βλ. Siegel L.J. & McCormick C., *Criminology in Canada, Theories, patterns, and typologies*, edition 4th, Toronto, Nelson Education Ltd, 2009, p.6.

τεγκληματικής πολιτικής. Επιπλέον, όλο το φάσμα της εγκληματολογικής εκπαίδευσης έχει ενταχθεί στη σφαίρα των μαθημάτων με βαθμό, με αποτέλεσμα να εντάσσεται σε ένα γενικό εξεταστικό σύστημα καταγραφής επιδόσεων για μετέπειτα εξέλιξη, χάνοντας τη σπουδαιότητα της για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, τόσο των αστυνομικών μεμονωμένα, όσο και συλλογικά της Ελληνικής Αστυνομίας. Ακόμα, στα μαθήματα χωρίς βαθμό όλων των ετών σπουδών της Σχολής, δεν υπάρχει η δυνατότητα επιλογής θεμάτων εγκληματολογίας.

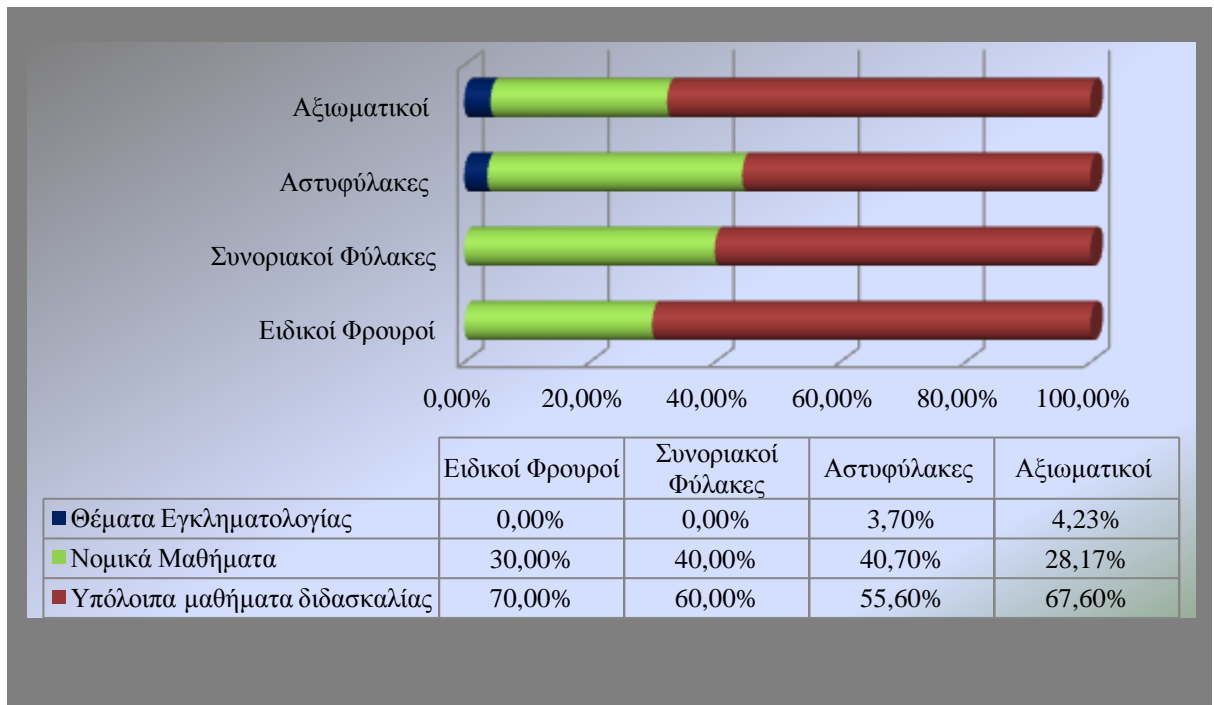
Από τη σύγκριση⁹¹ της εγκληματολογικής εκπαίδευσης, με την νομική εκπαίδευση στα παρεχόμενα κύρια προγράμματα εκπαίδευσης των ειδικών φρουρών, των συνοριακών φυλάκων, των αστυφυλάκων και των αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας, προκύπτουν τα εξής:

- I. Στην εκπαίδευση των ειδικών φρουρών, η εγκληματολογική εκπαίδευση είναι 0 επί συνόλου 10 διδασκόμενων μαθημάτων, ενώ αντίστοιχα τα διδασκόμενα νομικά μαθήματα ανέρχονται σε 3/10. Επομένως η κατανομή διδασκαλίας θεμάτων εγκληματολογίας και νομικών μαθημάτων είναι άνιση με την πρώτη να είναι 0%, ενώ η δεύτερη καλύπτει το 30% των συνολικά διδασκόμενων αντικειμένων στο πρόγραμμα εκπαίδευσης.
- II. Στην εκπαίδευση των συνοριακών φυλάκων, η εγκληματολογική εκπαίδευση είναι 0 επί συνόλου 10 διδασκόμενων μαθημάτων, ενώ αντίστοιχα τα διδασκόμενα νομικά μαθήματα ανέρχονται σε 4/10. Άρα η κατανομή διδασκαλίας θεμάτων εγκληματολογίας και νομικών μαθημάτων είναι άνιση με την πρώτη να είναι 0% , ενώ η δεύτερη καλύπτει το 40% των συνολικά διδασκόμενων αντικειμένων στο πρόγραμμα εκπαίδευσης.

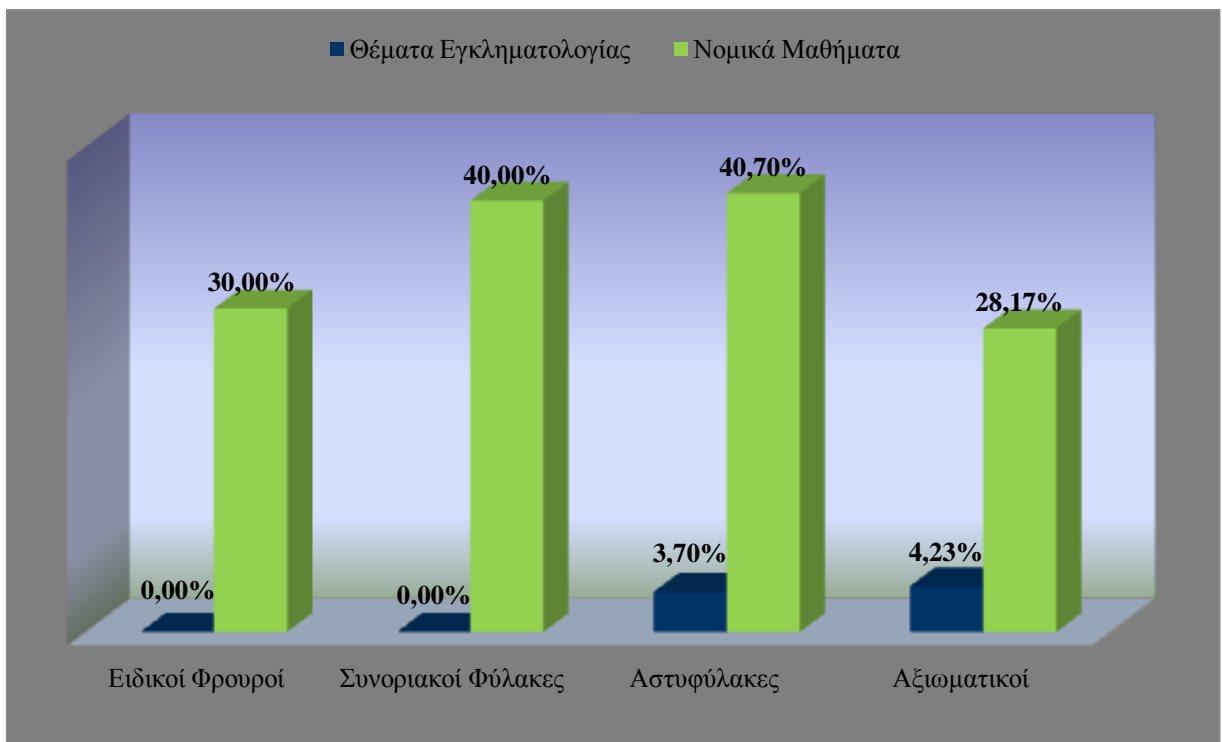
⁹¹ Η σύγκριση μεταξύ της διδασκαλίας νομικών μαθημάτων και εγκληματολογίας γίνεται αναπόφευκτα, βάσει του αριθμού των επί μέρους μαθημάτων που καλύπτουν συνολικά στα προγράμματα εκπαίδευσης του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας.

- III. Στην εκπαίδευση των αστυφυλάκων, όπως προαναφέρθηκε η εγκληματολογική εκπαίδευση εκτείνεται σε μόλις δύο από τα πέντε εξάμηνα σπουδών, όντας 1 μάθημα επί συνόλου 27 μαθημάτων, ενώ τα νομικά μαθήματα εμπεριέχονται στα τέσσερα από τα πέντε εξάμηνα σπουδών, αποτελώντας τα 11 από τα 27 συνολικά διδασκόμενα μαθήματα. Η κατανομή μεταξύ διδασκαλίας θεμάτων εγκληματολογίας και νομικών μαθημάτων στο ανωτέρω πρόγραμμα είναι άνιση, με την πρώτη να καλύπτει περίπου το 3,7% και τη δεύτερη περίπου το 40,7% των συνολικά διδασκόμενων αντικειμένων.
- IV. Στην εκπαίδευση των αξιωματικών, η εγκληματολογική εκπαίδευση εκτείνεται σε τρία έτη σπουδών, αποτελώντας το 1/17, το 1/19 και το 1/20 των διδασκόμενων μαθημάτων, ενώ τα νομικά μαθήματα συμπεριλαμβάνονται και στα τέσσερα έτη σπουδών, αποτελώντας τα 6/17, τα 4/15, τα 5/19 και 5/20 των διδασκόμενων μαθημάτων. Παρατηρείται και εδώ άνιση κατανομή μεταξύ διδασκαλίας θεμάτων εγκληματολογίας και νομικών μαθημάτων, με την πρώτη να καλύπτει περίπου το 4,23% και τη δεύτερη το 28,17% των συνολικά διδασκόμενων αντικειμένων στο πρόγραμμα εκπαίδευσης.

Σε κάθε περίπτωση, οι μετρήσεις στην εκπαίδευση δεν μπορεί να είναι ποσοτικές, αλλά ποιοτικές. Ωστόσο η ποσοτική ανάλυση της έκτασης διδασκαλίας γνωστικών αντικειμένων σε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης μπορεί να δώσει μια πρώτη και σχετικά σαφή εικόνα για τον ευρύτερο προσανατολισμό της εκπαίδευσης. Για αυτό το λόγο, τα ανωτέρω στοιχεία παρουσιάζονται συγκεντρωτικά και στα παρακάτω δύο γραφήματα.

Γράφημα 2: Κατανομή Μαθημάτων Διδασκαλίας στα υφιστάμενα κύρια προγράμματα εκπαίδευσης της Ελληνικής Αστυνομίας, με έμφαση στα θέματα εγκληματολογίας και στα νομικά μαθήματα.

Γράφημα 3: Συγκριτικό κατανομής διδασκαλίας μεταξύ θεμάτων εγκληματολογίας και νομικών θεμάτων στα υφιστάμενα κύρια προγράμματα εκπαίδευσης της Ελληνικής Αστυνομίας.

8.2. ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στα προγράμματα μετεκπαίδευσης των ειδικών φρουρών και των συνοριακών φυλάκων, μετά την προαγωγή τους στο βαθμό του αστυφύλακα δεν προκύπτει η παροχή εγκληματολογικής εκπαίδευσης. Υπό προϋποθέσεις θα μπορούσε να θεωρηθεί εγκληματολογική εκπαίδευση, η θεματική ενότητα για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτό όμως δεν είναι εφικτό, επειδή δεν είναι γνωστά τα ακριβή προγράμματα μετεκπαίδευσης. Σε κάθε περίπτωση, τα παρεχόμενα νομικά μαθήματα κατά τη διάρκεια της μετεκπαίδευσης των ειδικών φρουρών και συνοριακών φυλάκων είναι 2 επί συνόλου 11, αγγίζοντας το 18,18% του εύρους των συνολικά διδασκόμενων μαθημάτων. Αξίζει να αναφερθεί ότι κατά τον τρόπο που είναι συνολικά δομημένα τα προγράμματα εκπαίδευσης της Ελληνικής Αστυνομίας, ένας ειδικός φρουρός, εφόσον θελήσει να εξελιχθεί περαιτέρω από αστυφύλακας με εσωτερικές εξετάσεις, θα έχει την πρώτη επαφή του με την εγκληματολογική εκπαίδευση και τα αντικείμενα της εγκληματολογίας και της ανακριτικής, τουλάχιστον μετά από 16 χρόνια υπηρεσίας, όταν προαχθεί από υπαξιωματικός σε αξιωματικός.⁹²

Κατά τη μετεκπαίδευση των αστυφυλάκων που προάγονται με εξετάσεις σε υπαξιωματικούς δεν παρέχεται εγκληματολογική εκπαίδευση. Αντιθέτως η εκπαίδευση σε νομικά μαθήματα ανέρχεται σε 3 από τα 4 συνολικά διδασκόμενα μαθήματα, ποσοστό της τάξης του 75% του εύρους των διδασκόμενων μαθημάτων. Κατά μια ερμηνεία αυτό είναι απόλυτα φυσιολογικό, με δεδομένο ότι οι υπαξιωματικοί θα κληθούν να εκτελέσουν στην πλειοψηφία τους καθήκοντα ανακριτικού υπαλλήλου σε διάφορες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας. Κατά τον γράφοντα θεωρείται αναγκαίο οι ανωτέρω νομικές γνώσεις να υποστηρίζονται και από εγκληματολογικές σε θέματα τουλάχιστον ανακριτικής και θυματολογίας, καθώς ως ανακριτικοί υπάλληλοι θα είναι οι πρώτοι που θα έρθουν σε επαφή με το έγκλημα, αλλά κυρί-

⁹² Βλ. διατάξεις άρθρου 9 παρ. 2 του Ν. 2734/1999 ως τροποποιήθηκε και ισχύει έως σήμερα, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 1 και 15 του Ν. 3686/2008 ως τροποποιήθηκε και ισχύει.

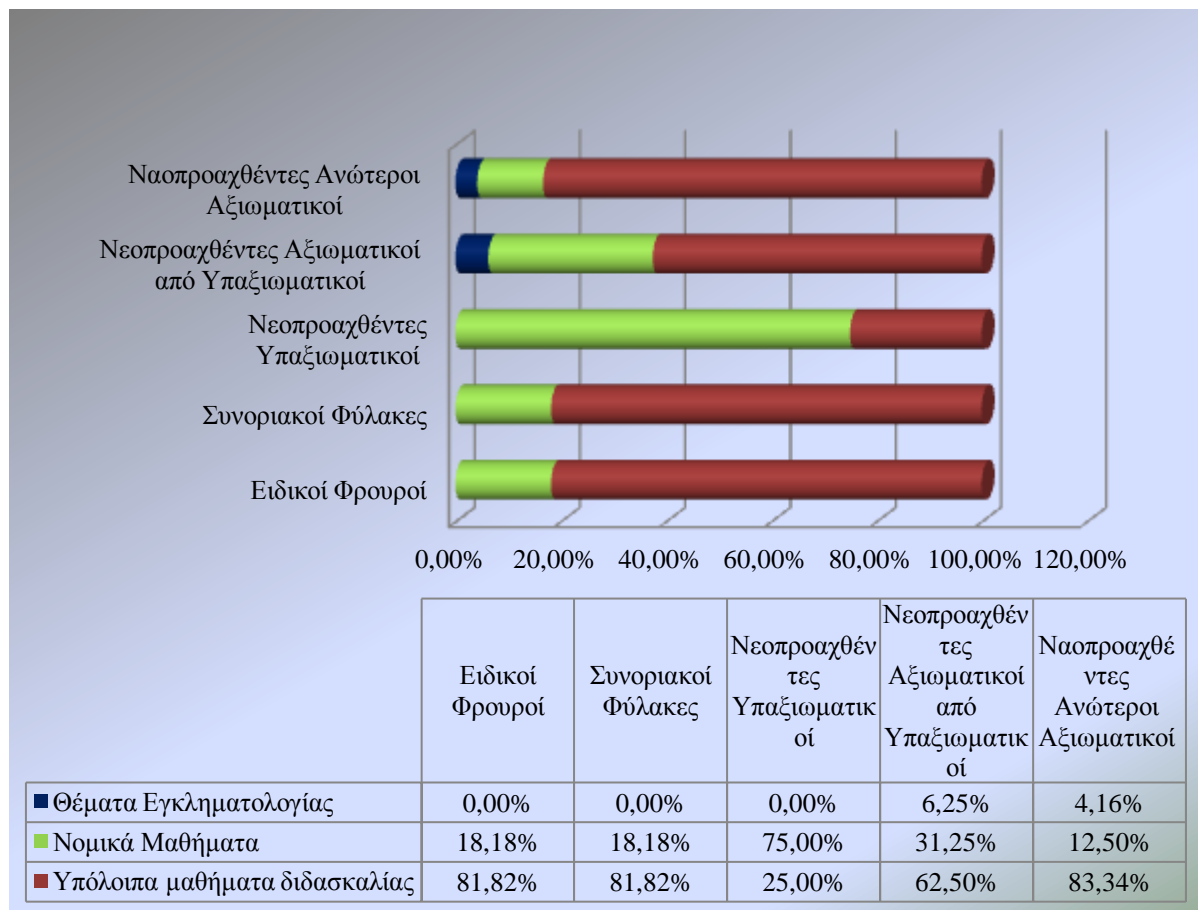
ως με το δράστη και το θύμα του. Θα πρέπει επομένως να έχουν υπόψη τακτικές ή πρακτικές αντιμετώπισης και προσέγγισης τους αντίστοιχα, για να ανταπεξέλθουν στο πολυσύνθετο ανακριτικό έργο.

Στα προγράμματα μετεκπαίδευσης των υπαξιωματικών που προάγονται σε αξιωματικούς του Τ.Ε.Μ.Α., η εγκληματολογική εκπαίδευση εκτείνεται στις θεματικές ενότητες της εγκληματολογίας και της ανακριτικής, αποτελώντας 1 μάθημα διδασκαλίας επί συνόλου 16. Παράλληλα η παρεχόμενη νομική εκπαίδευση εκτείνεται σε 5/16 μαθήματα διδασκαλίας. Τα ανωτέρω μεταφράζονται σε ποσοστά της τάξης του 6,25% και 31,25% αντίστοιχα, επί του εύρους των διδασκόμενων μαθημάτων.

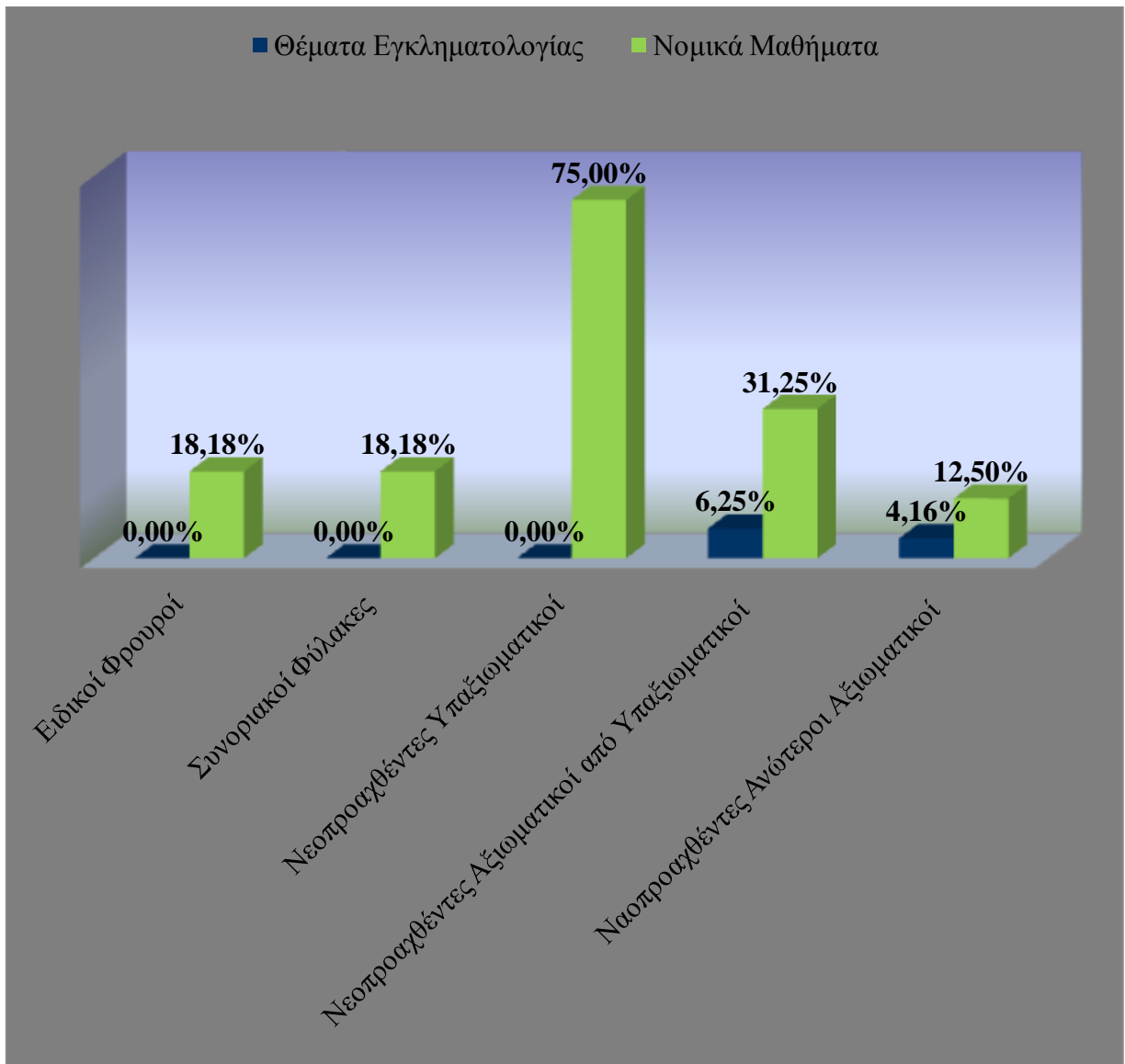
Στο πρόγραμμα μετεκπαίδευσης των νεοπροαχθέντων ανώτερων αξιωματικών του Τ.Ε.Μ.Ε.Σ., η παροχή εγκληματολογικής εκπαίδευσης αποτελεί 1 επί μέρους θέμα εκπαίδευσης σε μια ενότητα, με άλλα 5 θέματα εκπαίδευσης. Από την άλλη πλευρά, η παροχή νομικών γνώσεων καλύπτει μια ενότητα με 3 επί μέρους θέματα εκπαίδευσης, επί συνόλου επτά εννοιών του προγράμματος εκπαίδευσης. Η εγκληματολογική εκπαίδευση δεν αποτελεί ξεχωριστή θεματική ενότητα, ενώ υπάρχουν ενότητες διαλέξεων για συγκεκριμένα κοινωνικά ζητήματα και ευρείες συζητήσεις.

Από το διαμορφούμενο βάσει της νομοθεσίας, πρόγραμμα εκπαίδευσης της Σχολής Εθνικής Ασφάλειας δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί η παροχή εγκληματολογικής εκπαίδευσης σε αυτό. Εκτός αν μπορεί να θεωρηθεί ως τέτοια η θεματική ενότητα διδασκαλίας για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτουν συγκεντρωτικά και στα παρακάτω δύο γραφήματα.

Γράφημα 4: Κατανομή Μαθημάτων Διδασκαλίας στα υφιστάμενα προγράμματα μετεκπαίδευσης της Ελληνικής Αστυνομίας, με έμφαση στα θέματα εγκληματολογίας και στα νομικά μαθήματα.

Γράφημα 5: Συγκριτικό κατανομής διδασκαλίας μεταξύ θεμάτων εγκληματολογίας και νομικών θεμάτων στα υφιστάμενα προγράμματα μετεκπαίδευσης της Ελληνικής Αστυνομίας.

9. ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Πέραν της επικράτησης της νομικής έναντι της εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην Ελληνική Αστυνομία, από τη συνολική μελέτη του συστήματος εκπαίδευσης διαπιστώνεται η απουσία ερευνητικού προσανατολισμού και προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης, αποσυνδεδεμένων από τη βαθμολογική προαγωγή, γενικά, αλλά και ειδικά ως προς το πεδίο της εγκληματολογίας. Η ανωτέρω διαπίστωση είναι ιδιαίτερα σημαντική αν αναλογιστεί κάποιος την ταχύτητα με την οποία το σύγχρονο έγκλημα εξελίσσεται, μεταλλάσσεται και μετασχηματίζεται με τη χρήση της τεχνολογίας.

Επιπλέον, από την υφιστάμενη νομοθεσία⁹³, δεν προβλέπεται η παροχή εκ μέρους της Ελληνικής Αστυνομίας ειδικής εγκληματολογικής εκπαίδευσης σε μια λογική απόκτησης εξειδίκευσης, προκειμένου κάποιος αστυνομικός να εργαστεί σε ειδικές υπηρεσίες δίωξης του εγκλήματος, όπως για παράδειγμα η Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών. Αυτό που προκύπτει είναι ότι θα πρέπει να έχει αποκτήσει εκ των προτέρων με δική του πρωτοβουλία, ειδικές επιστημονικές γνώσεις, για να εργαστεί στη συγκεκριμένη υπηρεσία. Η Ελληνική Αστυνομία φροντίζει μόνο για την μετεκπαίδευση και περαιτέρω επιμόρφωση του, από τη στιγμή που θα εργάζεται σε αυτή.⁹⁴

Ακόμα, η Ελληνική Αστυνομία δεν παρέχει στα ανώτερα και ανώτατα στελέχη της ειδική εγκληματολογική εκπαίδευση, προκειμένου εν συνεχεία να εξελιχθούν και να αξιοποιηθούν σε καίριες θέσεις, τόσο στο διαρκή αγώνα κατά του πάσης φύσεως εγκλήματος, όσο και στη χάραξη αντεγκληματικής πολιτικής.

Έχοντας καταλήξει σε όλα τα ανωτέρω, ως προς το ρόλο της εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην αστυνομία στην Ελλάδα και με σκοπό την απόκτηση σφαιρικής άποψης για το ρόλο της εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην αστυνομία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στο πλαίσιο

⁹³ Βλ. διατάξεις του άρθρου 30 του Π.Δ. 178/2014.

⁹⁴ Ζαραφωνίτου Χ., «Διδασκαλία, έρευνα και επαγγελματική άσκηση της Εγκληματολογίας στην Ελλάδα» στο Πιτσελά Αγγ. (επ.), *Εγκληματολογικές Αναζητήσεις: Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Στέργιο Αλεξιάδη*, ο.π., σελ. 347.

της παρούσας μελέτης πραγματοποιήθηκε έρευνα στα 28 ΚΜ της Ε.Ε. και τα συνεργαζόμενα με αυτή, Κράτη της Ελβετίας, της Νορβηγίας και της Ισλανδίας . Το περιεχόμενο της έρευνας παρουσιάζεται στο τρίτο μέρος.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΑΣΤΥ- ΝΟΜΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

1. Η ΕΡΕΥΝΑ

Έχοντας ολοκληρώσει τη μελέτη για την εγκληματολογική εκπαίδευση και το ρόλο της στην Ελληνική Αστυνομία, κρίθηκε χρήσιμη η διερεύνηση του ίδιου πεδίου στις υπόλοιπες αστυνομίες της Ευρώπης, με σκοπό την κατά το δυνατό σφαιρική προσέγγιση του όλου θέματος.

Με δεδομένη τη μη διαθεσιμότητα βιβλιογραφικών πηγών, για την εκπαίδευση των αστυνομικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο και προκειμένου να επιτευχθεί ο ανωτέρω σκοπός, διενεργήθηκε ποιοτική έρευνα⁹⁵ για τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων σχετικά με την εγκληματολογική εκπαίδευση σε αστυνομίες της Ευρώπης.

Τα κύρια ζητούμενα της έρευνας είναι δύο. Η διαπίστωση της ύπαρξης εγκληματολογικής εκπαίδευσης στις αστυνομίες της Ευρώπης και ο ρόλος που δίνεται σε αυτή για την αντιμετώπιση, κάθε μορφής εγκλήματος. Τα ανωτέρω ζητούμενα επιμερίστηκαν σε τέσσερα ερευνητικά ερωτήματα ως εξής:

1. Ποια η βασική εγκληματολογική εκπαίδευση κατά την κύρια εκπαίδευση των αστυνομικών;
2. Ποια η εγκληματολογική εκπαίδευση κατά τη μετεκπαίδευση των αστυνομικών;
3. Ποια η παρεχόμενη εγκληματολογική εκπαίδευση σε αστυνομικούς ειδικών υπηρεσιών δίωξης του εγκλήματος, όπως τα εγκληματολογικά εργαστήρια, η

⁹⁵ Η επιλογή της ποιοτικής έρευνας υπαγορεύεται από τη φύση του αντικείμενου μελέτης της, η οποία αποσκοπεί στη συγκέντρωση όσο το δυνατόν περισσότερων στοιχείων για τις πτυχές της εγκληματολογικής εκπαίδευσης σε διαφορετικές αστυνομίες της Ευρώπης, ώστε να διευκολυνθεί η διαδικασία ανάλυσης και αποσαφήνισης του ρόλου τους στην κάθε αστυνομία. Βλ. περισσότερα Κυριαζή Ν., *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 1999, σελ. 52.

αντιτρομοκρατική υπηρεσία;

4. Ποια η παρεχόμενη εγκληματολογική εκπαίδευση που μπορεί ή πρέπει να έχει κάποιος αστυνομικός κατά τη διάρκεια της καριέρας του; Είτε ανάλογα τη θέση του στην ιεραρχία, είτε ανάλογα τη θέση ευθύνης από την οποία θα κληθεί να υπηρετήσει στην αστυνομία; Υπάρχουν ελάχιστες προϋποθέσεις στις αναγκαίες εγκληματολογικές γνώσεις που πρέπει να έχει ο αστυνομικός για την ανάλυση θέσεων υψηλής ευθύνης; Αστυνομικοί με εγκληματολογικές γνώσεις αξιοποιούνται σε κατάλληλα θέσεις;

Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν τα συνδεδεμένα με το δίκτυο της CEPOL, σημεία επαφής των 28 ΚΜ της Ε.Ε., πλην της Ελλάδας⁹⁶ και των κρατών της Ελβετίας, της Νορβηγίας και της Ισλανδίας, τα οποία είναι ορισμένα και αρμόδια από τα κράτη τους, για το συντονισμό της εκπαίδευσης των αστυνομικών τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η γεωγραφική απεικόνιση των κρατών του δείγματος προκύπτει παρακάτω:

Εικόνα 1: Γεωγραφική απεικόνιση του δείγματος της έρευνας⁹⁷

⁹⁶ Η Ελλάδα δεν συμπεριελήφθη στο δείγμα της έρευνας, λόγω της χωριστής διερεύνησης που έχει προηγηθεί στο Μέρος II, της παρούσας εργασίας ως προς το αντικείμενο μελέτης της, με τη συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση δευτερογενών δεδομένων, τα οποία προέκυψαν από την υφιστάμενη ελληνική νομοθεσία και άλλες βιβλιογραφικές και διαδικτυακές πηγές.

⁹⁷ Η χρησιμοποιούμενη εικόνα είναι από την επίσημη ιστοσελίδα της CEPOL, όπως βρίσκεται στο: <https://www.cepol.europa.eu/who-we-are/partners-and-stakeholders/police-colleges>, (τελ. επίσκεψη: 18/01/2016) και έχει υποστεί μικρή επεξεργασία.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με την αποστολή ερωτηματολογίου μέσω μηνύματος ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (email) στα ανωτέρα σημεία επαφής, κατά το χρονικό διάστημα 23 Ιουλίου 2015 έως 30 Σεπτεμβρίου 2015. Προτιμήθηκε η συνολική διάρκεια της έρευνας να είναι 68 ημέρες, ώστε να παρέχεται επαρκής χρόνος για να συλλεχθούν τα ζητούμενα στοιχεία από τους φορείς εκπαίδευσης της αστυνομίας, των Κρατών του δείγματος.

Εργαλείο της έρευνας αποτέλεσε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο με τέσσερις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου⁹⁸, οι οποίες κάλυπταν τα ανωτέρω τέσσερα ερευνητικά ερωτήματα. Το ερωτηματολόγιο συνοδεύονταν από επιστολή επεξήγησης του σκοπού της παρούσας εργασίας και της έρευνας συνολικά.⁹⁹ Ο λόγος επιλογής του ερωτηματολογίου ανοιχτού τύπου ήταν το κυριότερο πλεονέκτημα που παρέχει, δηλαδή η σε βάθος μελέτη του αντικειμένου της έρευνας και η παροχή σφαιρικής εικόνας σχετικά με αυτό.¹⁰⁰

Σε σύνολο τριάντα κρατών που περιείχε ο πληθυσμός του δείγματος, απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο δόθηκαν από δεκαπέντε εξ' αυτών, με αποτέλεσμα ο βαθμός ανταπόκρισης (response rate)¹⁰¹ στην έρευνα να αγγίζει το 50%. Ποσοστό ιδιαίτερα ικανοποιητικό στο να παράσχει μια πρώτη εικόνα για την εγκληματολογική εκπαίδευση στις Αστυνομίες της Ευρώπης.

⁹⁸ Οι ερωτήσεις ανοιχτού τύπου δεν περιορίζουν την απάντηση του ερωτώμενου σε συγκεκριμένες και τυποποιημένες απαντήσεις, αλλά του παρέχουν ελευθερία έκφρασης για την παροχή αναγκαίων κατά τη γνώμη του πληροφοριών. Βλ. περισσότερο Ρούσσοσ Π., *Σημειώσεις για το μάθημα Μεθοδολογία Έρευνας Ι*, στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Συμβουλευτικής Ψυχολογίας και Συμβουλευτικής στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία, σελ. 30, όπως βρίσκεται στην ιστοσελίδα του ΕΚΠΑ στο: <http://users.uoa.gr/~roussosp/stats/Notes1.pdf>, (τελ. επίσκεψη 18/01/2016).

⁹⁹ Το ερωτηματολόγιο της έρευνας και η επιστολή επεξήγησης παρατίθενται αυτούσια στο παράτημα της εργασίας.

¹⁰⁰ Κυριαζή Ν., *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2009, σελ. 127-128.

¹⁰¹ Αξίζει να σημειωθεί ότι ως ανταπόκριση ορίζεται οποιαδήποτε επαφή με τις μονάδες του δείγματος, δηλαδή τα εθνικά σημεία επαφής των αστυνομιών στο δίκτυο της CEPOL, επομένως η αποστολή μόνο και μόνο του μηνύματος ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, το οποίο δεν απαντήθηκε ή υπήρξε άρνηση απάντησης αρκεί για να συμπεριληφθεί στον ορισμό της ανταπόκρισης. Ο βαθμός ανταπόκρισης του δείγματος προκύπτει από τον λόγο των πλήρως απαντημένων ερωτηματολογίων προς το συνολικό αριθμό των απεσταλμένων ερωτηματολογίων, πολλαπλασιασμένα με το 100. Βλ. περισσότερο επίσημο ιστολόγιο του Παπάνη Ε., Επίκουρου Καθηγητή Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, όπως βρίσκεται στο http://epapanis.blogspot.gr/2007/09/blog-post_3247.html, (τελ. επίσκεψη 18/01/2016).

Ειδικότερα, απαντήσεις λήφθηκαν κατά χρονολογική σειρά, από τις κάτωθι χώρες:

1. Δανία
2. Ισλανδία
3. Ιταλία¹⁰²
4. Αυστρία
5. Ηνωμένο Βασίλειο¹⁰³
6. Κροατία¹⁰⁴
7. Σουηδία
8. Λετονία¹⁰⁵
9. Λιθουανία
10. Νορβηγία
11. Ουγγαρία
12. Μάλτα
13. Κύπρο
14. Σλοβακία

¹⁰² Συμμετοχή στην έρευνα ενός από τα πέντε σώματα της αστυνομίας στην Ιταλία. Της Εθνικής Αστυνομίας της Ιταλίας (National Police of Italy) . Τα άλλα τέσσερα σώματα είναι η Χωροφυλακή (Carabinieri), η Οικονομική Αστυνομία (Excise Police), Σωφρονιστική Αστυνομία (Penitentiary Police) και η Περιβαλλοντική Αστυνομία (Environmental Police).

¹⁰³ Το Ηνωμένο Βασίλειο συμμετείχε στην έρευνα, απαντώντας στο ερωτηματολόγιο, πλην όμως γνωστοποίησε τη μη έγκριση του για δημοσίευση των απαντήσεων του. Επομένως, παρόλο που οι απαντήσεις του συμπεριελήφθησαν στην καταγραφή, στην επεξεργασία και στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας κατά την υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας, δεν συμπεριλαμβάνονται στην παρούσα δημοσίευση. Για αυτό και δίπλα από τη συγκεκριμένη χώρα στους πίνακες παρουσίασης των αποτελεσμάτων εμφανίζεται το σημείο ‘-’. Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις της ανωτέρω χώρας δεν συμπεριλαμβάνονται ούτε και στην δημοσίευση των συνολικών αποτελεσμάτων της έρευνας, προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν επαγωγική ή αυθαίρετη εξαγωγή απαντήσεων – συμπερασμάτων.

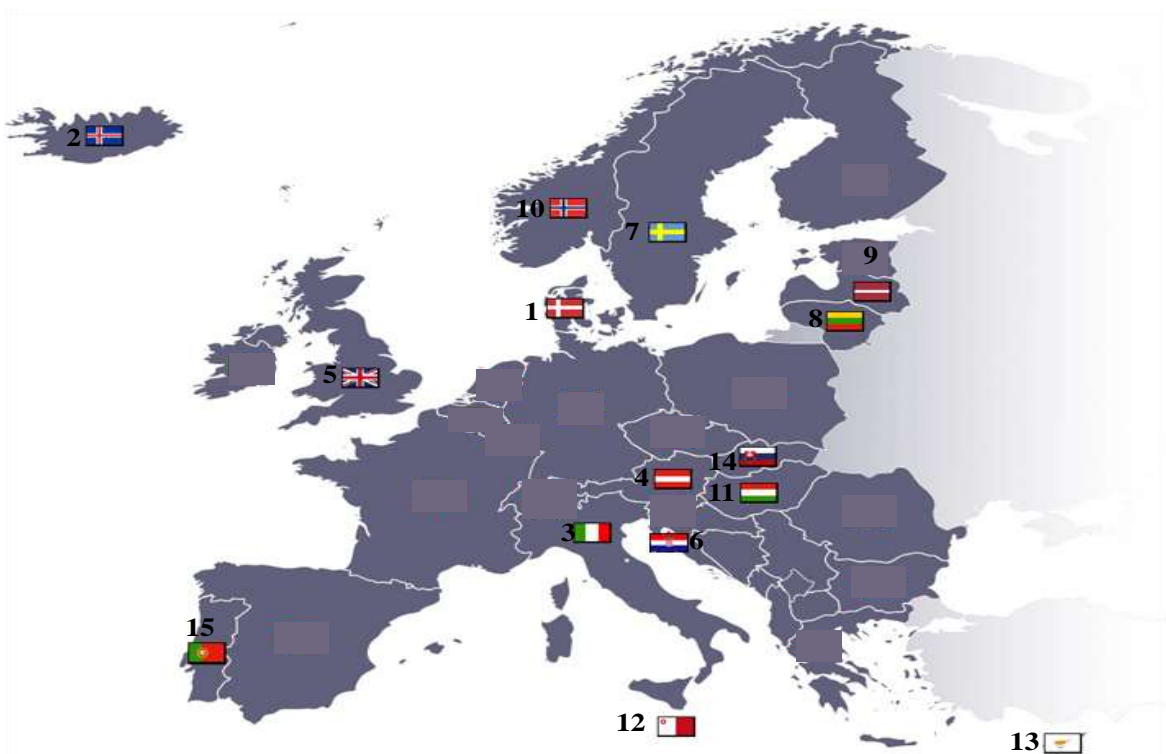
¹⁰⁴ Η Κροατία συμμετείχε στην έρευνα, απαντώντας στο ερωτηματολόγιο, πλην όμως γνωστοποίησε τη μη έγκριση της για δημοσίευση των απαντήσεων της. Επομένως, παρόλο που οι απαντήσεις της συμπεριελήφθησαν στην καταγραφή, στην επεξεργασία και στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας κατά την υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας, δεν συμπεριλαμβάνονται στην παρούσα δημοσίευση. Για αυτό και δίπλα από τη συγκεκριμένη χώρα στους πίνακες παρουσίασης των αποτελεσμάτων εμφανίζεται το σημείο ‘-’. Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις της ανωτέρω χώρας δεν συμπεριλαμβάνονται ούτε και στην δημοσίευση των συνολικών αποτελεσμάτων της έρευνας, προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν επαγωγική ή αυθαίρετη εξαγωγή απαντήσεων – συμπερασμάτων.

¹⁰⁵ Συμμετοχή στην έρευνα ενός από τα τρία σώματα της αστυνομίας στην Ιταλία. Της Κρατικής Αστυνομίας ή της Αστυνομίας Τάξης της Λετονίας (State Police of Latvia). Τα άλλα δύο σώματα είναι η Αστυνομία Ασφάλειας (Security Police) και η Συνοριοφυλακή (Border Guard Police).

15. Πορτογαλία

Αξίζει να σημειωθεί ότι από τις υπόλοιπες δεκαπέντε χώρες που δεν συμμετείχαν στην έρευνα, μόνο η Ολλανδία αιτιολόγησε τη μη συμμετοχής της, η οποία οφείλονταν σε εσωτερικούς λόγους της αστυνομίας της. Οι υπόλοιπες δεκατέσσερις χώρες δεν απέστειλαν καμία απάντηση, καθώς δεν τους ζητούνταν από την έρευνα.

Η γεωγραφική απεικόνιση των κρατών που συμμετείχαν στην έρευνα παρουσιάζεται στην παρακάτω εικόνα:

Εικόνα 2: Γεωγραφική απεικόνιση των κρατών που συμμετείχαν στην έρευνα.¹⁰⁶

Τα κυριότερα μεθοδολογικά προβλήματα της έρευνας προέκυψαν κατά την κωδικοποίηση των συλλεχθέντων πρωτογενών δεδομένων, για τους παρακάτω κυρίως λόγους:

Πρώτον: Την πολύ διαφορετική διάρθρωση και λειτουργία τόσο του εσωτερικού περιβάλλοντος των αστυνομιών των ως άνω δεκαπέντε κρατών που συμμετείχαν στην έρευνα,

¹⁰⁶ Η πρωτότυπη εικόνα του χάρτη βρίσκεται στην επίσημη ιστοσελίδα της CEPOL, όπως βρίσκεται στο: <https://www.cepol.europa.eu/who-we-are/partners-and-stakeholders/police-colleges>, (τελ. επίσκεψη: 18/01/2016) και έχει υποστεί επεξεργασία.

όσο κυρίως και των φορέων εκπαίδευσης τους. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το αστυνομικό πανεπιστήμιο του Ηνωμένου Βασιλείου εκπαιδεύει 43 διαφορετικές αστυνομικές δυνάμεις σε Αγγλία, Ουαλία και Βόρεια Ιρλανδία, τη στιγμή που στην Λιθουανία ο συνολικός αριθμός των αστυνομικών είναι 9.500 για περίπου 3.000.000 κατοίκους και οι διατιθέμενοι πόροι για εκπαίδευση λιγοστοί, ενώ στην Κύπρο η Αστυνομική Ακαδημία παραμένει κλειστή, λόγω των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής και της μη πρόσληψης αστυνομικού προσωπικού.

Δεύτερον: Ότι οι απαντήσεις που συλλέχθηκαν έρχονταν με μεγάλης επεξεργασίας και περαιτέρω ανάλυσης, ώστε να προκύψουν κωδικοποιημένα οι απαντήσεις στα τέσσερα κύρια ερευνητικά ερωτήματα. Θα μπορούσε αυτό να χαρακτηριστεί ως αναμενόμενο, ένεκα του ερωτηματολογίου ανοιχτού τύπου.¹⁰⁷ Κρίνεται όμως σκόπιμο να αναφερθεί και μια ακόμα παράμετρος, ιδιαίτερα σημαντική στη συγκεκριμένη έρευνα. Η άσκηση αστυνόμευσης αποτελεί κύρια προτεραιότητα για την εσωτερική ασφάλεια κάθε χώρας, με αποτέλεσμα η διάθεση πληροφοριών που σχετίζονται με αυτή να μην είναι εύκολη και να υπόκεινται και σε πολλούς περιορισμούς. Επομένως ήταν αναμενόμενο οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο να είναι γενικές, να μην υπεισέρχονται με λεπτομέρεια στο ακολουθούμενο μοντέλο ως προς την εγκληματολογική εκπαίδευση και κάποιες φορές να συνοδεύονται από κείμενα που αφορούσαν συνολικά την αστυνομία και την εκπαίδευση κάποιων κρατών. Μάλιστα στις απαντήσεις ορισμένων από τα συμμετέχοντα στην έρευνα, κράτη αναφέρθηκαν υφιστάμενοι περιορισμοί στη διάθεση περαιτέρω πληροφοριών για τις αστυνομίες τους. Ωστόσο τα παραπάνω ζητήματα επιλύθηκαν με την αποστολή επιπλέον μηνυμάτων ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (emails), για διευκρινιστικές ερωτήσεις σε ζητήματα που δεν ήταν σαφή.

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας πραγματοποιείται στο επόμενο κεφάλαιο.

¹⁰⁷ Βασικό μειονέκτημα των ερωτήσεων ανοιχτού τύπου είναι η μεγάλη ποικιλία παρεχόμενων απαντήσεων, με αποτέλεσμα τη δυσκολία κωδικοποίησης και ανάλυσης τους από τον ερευνητή, θέτοντας σε κίνδυνο πολλές φορές την αξιοπιστία της έρευνας συνολικά. Βλ. περισσότερα Ρούσσος Π., *Σημειώσεις για το μάθημα Μεθοδολογία Έρευνας 1*, ο.π., σελ. 30.

λαιο.

2. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Έχοντας συλλέξει τις απαντήσεις στα ερωτήματα της έρευνας, ξεκίνησε η κατηγοριοποίηση τους. Η κατηγοριοποίηση προέκυψε από κωδικοποίηση των κειμένων των απαντήσεων, βάσει ενός κριτηρίου για κάθε ερώτημα. Τα κριτήρια τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την κωδικοποίηση των απαντήσεων σε κάθε ερώτημα και τα οποία αποτελούν τις υποενότητες του κεφαλαίου, είναι τα παρακάτω:

1. Εγκληματολογική εκπαίδευση στην κύρια εκπαίδευση των αστυνομικών.
2. Εγκληματολογική εκπαίδευση στη μετεκπαίδευση των αστυνομικών.
3. Ειδική εγκληματολογική εκπαίδευση αστυνομικών, η οποία αφορά την προετοιμασία αστυνομικών, οι οποίοι πρόκειται να εργαστούν σε υπηρεσίες με ιδιαίτερη βαρύτητα στην αντιμετώπιση του εγκλήματος, όπως τα εγκληματολογικά εργαστήρια, η αντιτρομοκρατική υπηρεσία ή άλλες ειδικές υπηρεσίες.
4. Εγκληματολογική εκπαίδευση στις θέσεις ευθύνης των αστυνομικών, η οποία αφορά την παροχή εγκληματολογικής εκπαίδευσης πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την τοποθέτηση των αστυνομικών σε θέσεις ευθύνης για την αντιμετώπιση του εγκλήματος.

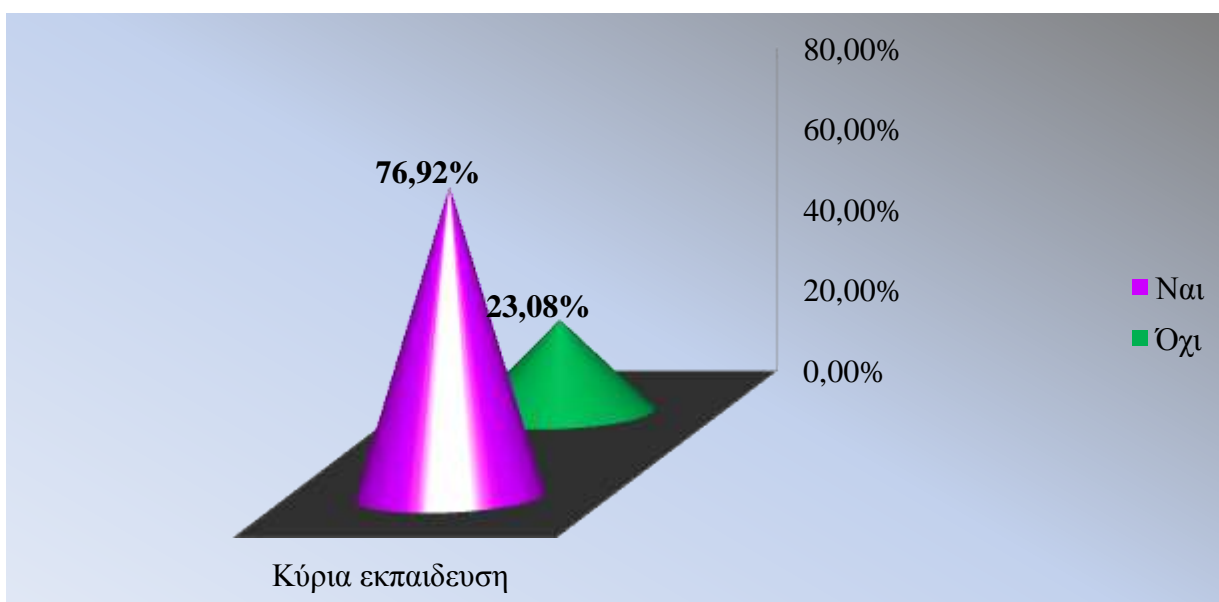
Ένεκα της διαφορετικότητας των μοντέλων εκπαίδευσης των αστυνομικών σε κάθε κράτος, κατά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων ανά ερώτημα παρουσιάζονται και άλλα δεδομένα για την παρεχόμενη από μέρους τους εγκληματολογική εκπαίδευση, τα οποία κρίθηκαν αξιοποιήσιμα για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων, τόσο στην προβληματική κάθε ερωτήματος, όσο και συνολικά στη μελέτη.

2.1. Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σχετικά με την εγκληματολογική εκπαίδευση στην κύρια εκπαίδευση των αστυνομικών της Ευρώπης, όπως και στο πρώτο μέρος για την Ελληνική Αστυνομία αναζητήθηκε η διδασ-

καλία γνωστικών αντικειμένων εγκληματολογίας στην εκπαίδευση των αστυνομικών, οι οποίοι θα εργαστούν στην αστυνομία για πρώτη φορά, δηλαδή στην εκπαίδευση αστυνομικών που δεν έχουν καθόλου προϋπηρεσία.

Αρχικά λοιπόν προκύπτει ότι 10 από τις 13 αστυνομίες των κρατών παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση κατά την κύρια εκπαίδευση των αστυνομικών, ενώ οι υπόλοιπες 3 δεν παρέχουν. Οι ανωτέρω αριθμοί σε ποσοστά είναι 76,92% και 23,08%, αντίστοιχα. Το ποσοστό της μη παροχής εγκληματολογικής εκπαίδευσης δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αμελητέο, με δεδομένο ότι πρόκειται για Ευρωπαϊκά Κράτη.

Γράφημα 1: Εγκληματολογική εκπαίδευση κατά την κύρια εκπαίδευση των αστυνομικών (συγκεντρωτικό)

Ειδικότερα, ως προς την παροχή εικόνας για την εγκληματολογική εκπαίδευση ανά αστυνομία για κάθε κράτος δίνεται ο παρακάτω πίνακας:

Χώρα	Εγκληματολογική Εκπαίδευση
1. Δανία	Όχι
2. Ισλανδία	Όχι
3. Ιταλία ¹⁰⁸	Ναι

¹⁰⁸ Βλέπε υποσημείωση 102.

4. Αυστρία	Ναι
5. Ηνωμένο Βασίλειο	-
6. Κροατία	-
7. Σουηδία	Ναι
8. Λετονία ¹⁰⁹	Ναι
9. Λιθουανία	Όχι
10. Νορβηγία	Ναι
11. Ουγγαρία	Ναι
12. Μάλτα	Ναι
13. Κύπρος	Ναι
14. Σλοβακία	Ναι
15. Πορτογαλία	Ναι

Πίνακας 1: Εγκληματολογική εκπαίδευση κατά την κύρια εκπαίδευση αστυνομικών (αναλυτικός)

Οι αστυνομίες των 3 κρατών της Ισλανδίας, της Δανίας και της Λιθουανίας δεν παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση στους αστυνομικούς τους για διαφορετικούς λόγους.

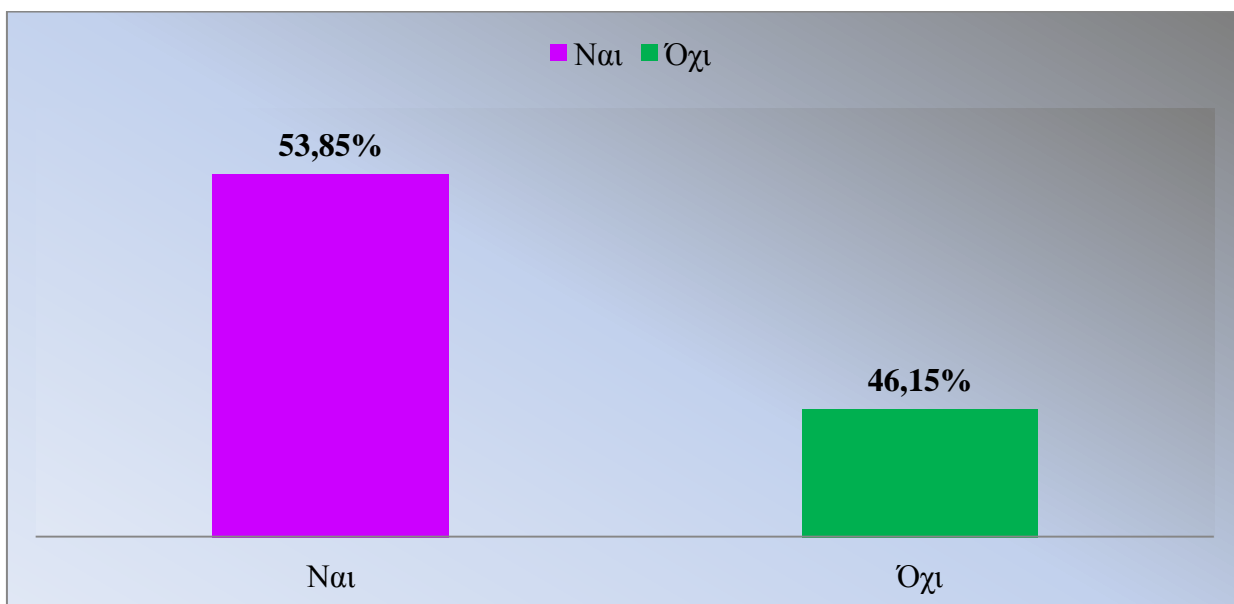
Η αστυνομία της Ισλανδίας επειδή χρησιμοποιεί για την εκπαίδευση των αστυνομικών της, το ίδιο σύστημα εκπαίδευσης εδώ και αρκετές δεκαετίες, το οποίο παρέχει εκπαίδευση δευτεροβάθμιου και όχι τριτοβάθμιου επιπέδου. Η Δανία επειδή παρέχει τη συγκεκριμένη δυνατότητα μέσω του πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης και με πρωτοβουλία των ίδιων των αστυνομικών. Η Λιθουανία λόγω του μικρού αριθμού του αστυνομικού προσωπικού που διαθέτει, όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 1 και της μη διάθεσης κονδυλίων για την εκπαίδευση του προσωπικού της. Παρ' όλα αυτά η αστυνομία της έχει αναπτύξει ένα σύστημα δια βίου επιμόρφωσης και κατάρτισης για τους 9500 αστυνομικούς της, χρηματοδοτούμενο από την Ε.Ε. Εγκληματολογική εκπαίδευση παρέχεται στα πανεπιστήμια της Λιθουανίας, όπου οι εν δυνάμει αστυνομικοί θα πρέπει να έχουν φοιτήσει για να εισέλθουν στην αστυνομία.

¹⁰⁹ Βλέπε υποσημείωση 105.

2.2. Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σχετικά με την εγκληματολογική εκπαίδευση στη μετεκπαίδευση των αστυνομικών της Ευρώπης, αναζητήθηκε η διδασκαλία γνωστικών αντικειμένων εγκληματολογίας σε προγράμματα εκπαίδευσης τους, τα οποία υλοποιούνται λόγω κυρίως βαθμολογικής προαγωγής και εξέλιξης εντός της αστυνομίας. Πρόκειται δηλαδή για την εγκληματολογική εκπαίδευση αστυνομικών, οι οποίοι διαθέτουν τουλάχιστον 1 χρόνο προϋπηρεσίας στην αστυνομία.

Από την επεξεργασία των απαντήσεων, προκύπτει ότι 7 από τις 13 αστυνομίες των κρατών παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση κατά τη μετεκπαίδευση των αστυνομικών τους, ενώ οι υπόλοιπες 6 δεν παρέχουν. Οι ανωτέρω αριθμοί μεταφράζονται σε ποσοστά της τάξης του 53,85% και 46,15%, αντίστοιχα. Με μια πρώτη ανάγνωση το ποσοστό μη παροχής εγκληματολογικής εκπαίδευσης κατά την μετεκπαίδευση των αστυνομικών είναι ιδιαίτερα υψηλό.

Γράφημα 2: Εγκληματολογική εκπαίδευση κατά τη μετεκπαίδευση των αστυνομικών (συγκεντρωτικό)

Ειδικότερα, ως προς την αστυνομία κάθε κράτους, η παροχή ή μη εγκληματολογικής εκπαίδευσης κατά τη μετεκπαίδευση φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Χώρα	Εγκληματολογική Εκπαίδευση
1. Δανία	Όχι
2. Ισλανδία	Όχι
3. Ιταλία ¹¹⁰	Ναι
4. Αυστρία	Όχι
5. Ηνωμένο Βασίλειο	-
6. Κροατία	-
7. Σουηδία	Όχι
8. Λετονία ¹¹¹	Ναι
9. Λιθουανία	Όχι
10. Νορβηγία	Όχι
11. Ουγγαρία	Ναι
12. Μάλτα	Ναι
13. Κύπρος	Ναι
14. Σλοβακία	Ναι
15. Πορτογαλία	Ναι

Πίνακας 2: Εγκληματολογική εκπαίδευση κατά τη μετεκπαίδευση αστυνομικών (αναλυτικός)

Σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι αστυνομίες των 6 κρατών δεν παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση, προκύπτουν τα εξής:

Για την Ισλανδία, τη Δανία και της Λιθουανία είναι οι ίδιοι με τους αναφερθέντες στην μη παροχή εγκληματολογικής εκπαίδευσης κατά την κύρια εκπαίδευση, οι οποίοι αναφέρθηκαν στην ενότητα 2.1. του κεφαλαίου.

Για την Αυστρία ότι δίνεται έμφαση στη διδασκαλία διάφορων γνωστικών αντικειμένων κοινωνιολογίας, χωρίς να εντάσσεται σε αυτά η εγκληματολογία.

Για τη Σουηδία ότι η εγκληματολογική εκπαίδευση ενσωματώνεται σε άλλα γνωστικά αντικείμενα είτε αστυνομικά είτε νομικά.

¹¹⁰ Βλ. υποσημείωση 102.

¹¹¹ Βλ. υποσημείωση 105.

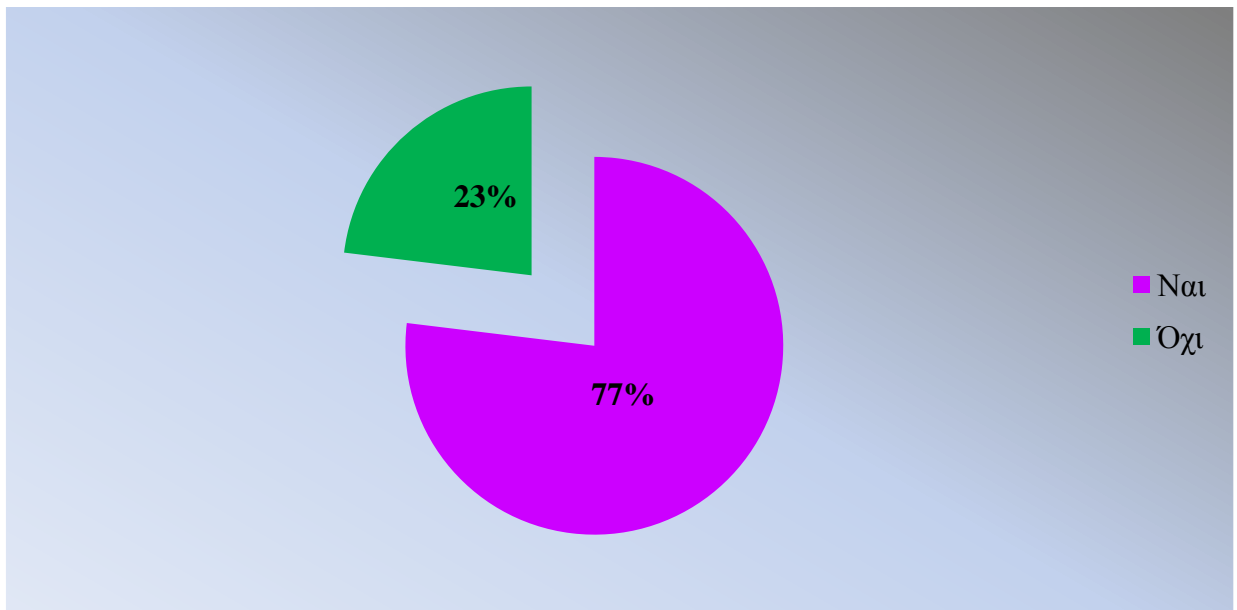
Για τη Νορβηγία ότι συνολικά η αστυνομική εκπαίδευση είναι μόνο σε προπτυχιακό επίπεδο και δεν περιλαμβάνει μετεκπαιδεύσεις ή μεταπτυχιακά προγράμματα.

Συνολικά και συγκριτικά με την παροχή εγκληματολογικής εκπαίδευσης κατά την κύρια εκπαίδευση, προκύπτει ότι η αστυνομία της Ουγγαρίας, η οποία δεν είχε ενταγμένη την εγκληματολογία στην κύρια εκπαίδευση των στελεχών της, την εντάσσει στη μετεκπαίδευση τους. Το αντίστροφο συμβαίνει στις αστυνομίες των χωρών της Αυστρίας και της Σουηδίας, όπου υφίσταται εγκληματολογική εκπαίδευση κατά την κύρια εκπαίδευση των στελεχών τους και όχι κατά τη μετεκπαίδευση.

2.3. ΕΙΔΙΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ειδική εγκληματολογική εκπαίδευση αφορά την εκπαίδευση των αστυνομικών, οι οποίοι πρόκειται να εργαστούν σε υπηρεσίες με ιδιαίτερη βαρύτητα στην αντιμετώπιση του εγκλήματος, όπως τα εγκληματολογικά εργαστήρια, η αντιτρομοκρατική υπηρεσία, η δίωξη του ηλεκτρονικού εγκλήματος, η οικονομική αστυνομία και άλλες ειδικές υπηρεσίες.

Από την ανάλυση των απαντήσεων προκύπτει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των αστυνομικών των κρατών, που συμμετείχαν στην έρευνα παρέχει εγκληματολογική εκπαίδευση για την προετοιμασία των αστυνομικών για τις ειδικές υπηρεσίες. Συγκεκριμένα πρόκειται για τις 10 από τις 13 αστυνομίες. Ο ανωτέρω αριθμός αντιστοιχεί σε ποσοστό 77%, ενώ των 3 κρατών που δεν παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση σε μόλις 23%.

Γράφημα 3: Εγκληματολογική εκπαίδευση κατά τις ειδικές εκπαιδεύσεις των αστυνομικών (συγκεντρωτικό)

Ειδικότερα ως προς την αστυνομία κάθε κράτους, η παροχή ή μη ειδικής εγκληματολογικής εκπαίδευσης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Χώρα	Εγκληματολογική Εκπαίδευση
1. Δανία	Όχι
2. Ισλανδία	Όχι
3. Ιταλία ¹¹²	Ναι
4. Αυστρία	Ναι
5. Ηνωμένο Βασίλειο	-
6. Κροατία	-
7. Σουηδία	Ναι
8. Λετονία ¹¹³	Ναι
9. Λιθουανία	Όχι
10. Νορβηγία	Ναι
11. Ουγγαρία	Ναι

¹¹² Βλ. υποσημείωση 102.

¹¹³ Βλ. υποσημείωση 105.

12. Μάλτα	Ναι
13. Κύπρος	Ναι
14. Σλοβακία	Ναι
15. Πορτογαλία	Ναι

Πίνακας 3: Ειδική εγκληματολογική εκπαίδευση αστυνομικών (αναλυτικός

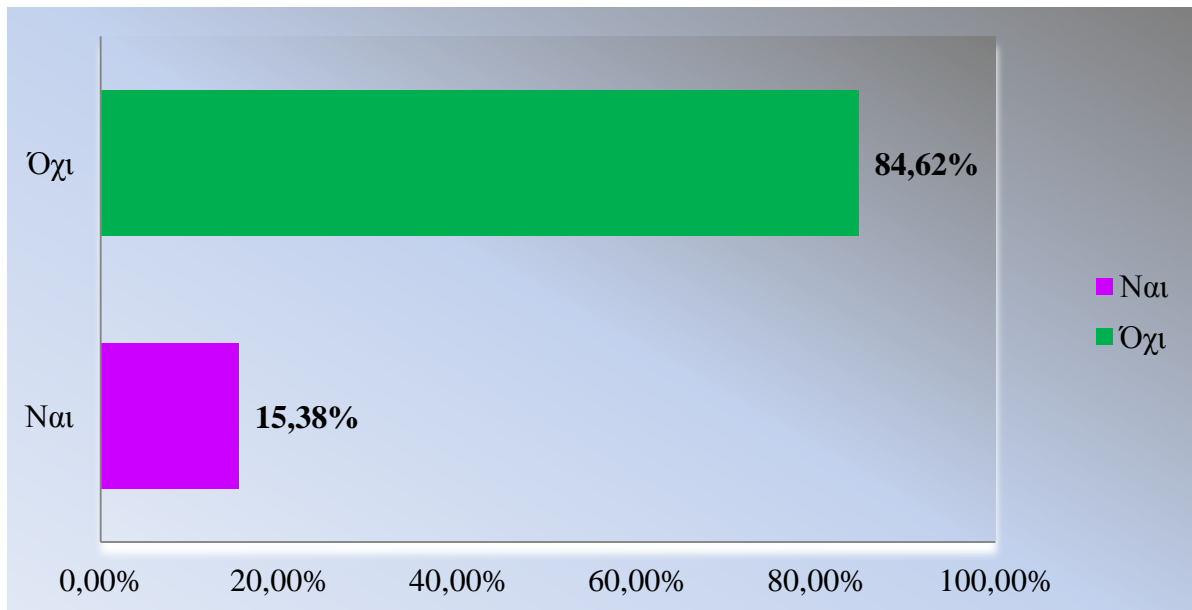
Οι μόνες τρεις αστυνομίες των κρατών που δεν παρέχουν ή δεν προκύπτει να παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση είναι οι αστυνομίες της Ισλανδίας, της Δανίας και της Λιθουανίας, οι λόγοι είναι οι ίδιοι με αυτούς που αναφέρθηκαν στις ενότητες 2.1 και 2.2.

Από τις απαντήσεις των αστυνομιών των κρατών στην ανωτέρω προβληματική, προκύπτει ότι η εγκληματολογική εκπαίδευση στις αστυνομίες της Ευρώπης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προετοιμασία των αστυνομικών στη δίωξη σοβαρών μορφών εγκληματικότητας, οι οποίες εμπεριέχουν το οργανωμένο διασυνοριακό έγκλημα, το οποίο πολλές φορές συνδέεται με την τρομοκρατία.

2.4. ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Στη συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της απάντησης στην ερώτηση, που αφορά την παροχή εγκληματολογικής εκπαίδευσης πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την εξέλιξη των αστυνομικών σε θέσεις υψηλής ευθύνης για τη δίωξη του εγκλήματος.

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν μετά την ανάλυση των απαντήσεων αποτελούν τη μεγάλη έκπληξη της έρευνας, καθώς εμφανίζεται το παράδοξο της μη παροχής εγκληματολογικής εκπαίδευσης σε αστυνομικούς πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά την ανάληψη θέσεων υψηλής ευθύνης, από τις αστυνομίες των 11 από τα 13 συνολικά κράτη. Τα μόνα κράτη που παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση στα υψηλόβαθμα στελέχη των υπηρεσιών τους είναι η Ιταλία και η Ουγγαρία. Οι ανωτέρω αριθμοί μεταφράζονται σε ποσοστά της τάξης του 84,62% και του 15,38%, αντίστοιχα.

Γράφημα 4: Εγκληματολογική εκπαίδευση για την εξέλιξη σε θέσεις ευθύνης των αστυνομικών (συγκεντρωτικό)

Ειδικότερα ως προς την αστυνομία κάθε κράτους, η παροχή ή μη εγκληματολογικής εκπαίδευσης σε σχέση με τη θέση ευθύνης στη δίωξη του εγκλήματος, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Χώρα	Εγκληματολογική Εκπαίδευση
1. Δανία	Όχι
2. Ισλανδία	Όχι
3. Ιταλία ¹¹⁴	Ναι
4. Αυστρία	Όχι
5. Ηνωμένο Βασίλειο	-
6. Κροατία	-
7. Σουηδία	Όχι
8. Λετονία ¹¹⁵	Όχι
9. Λιθουανία	Όχι
10. Νορβηγία	Όχι

¹¹⁴ Βλ. υποσημείωση 102.

¹¹⁵ Βλ. υποσημείωση 105.

11. Ουγγαρία	Ναι
12. Μάλτα	Όχι
13. Κύπρος	Όχι
14. Σλοβακία	Όχι
15. Πορτογαλία	Όχι

Πίνακας 4: Εγκληματολογική εκπαίδευση για την εξέλιξη σε θέσεις ευθύνης των αστυνομικών (αναλυτικός)

Το παράδοξο στη συγκεκριμένη προβληματική έγκειται στο ότι ενώ από την υπόλοιπη έρευνα προκύπτει ότι οι ως άνω αστυνομίες δίνουν έμφαση στην εγκληματολογική εκπαίδευση των αστυνομικών, κατά την κύρια εκπαίδευση, τη μετεκπαίδευση και την ειδική εκπαίδευση τους, δεν φροντίζουν να κάνουν το ίδιο για τα στελέχη τους, τα οποία καθορίζουν επί της ουσίας, καθαυτό τον τρόπο λειτουργίας των αστυνομιών και τις συνολικές δράσεις για την προληπτική και κατασταλτική αντιμετώπιση του εγκλήματος.

Ωστόσο, παρά το όλο παράδοξο, η απόκτηση αυτής με πρωτοβουλία των ίδιων των στελεχών είναι θεμιτή. Αν και σε κάποιες περιπτώσεις αναφέρθηκε ότι δεν λαμβάνονται και ιδιαίτερα υπόψη στην αξιολόγηση των υψηλόβαθμων στελεχών, για την περαιτέρω εξέλιξη τους.

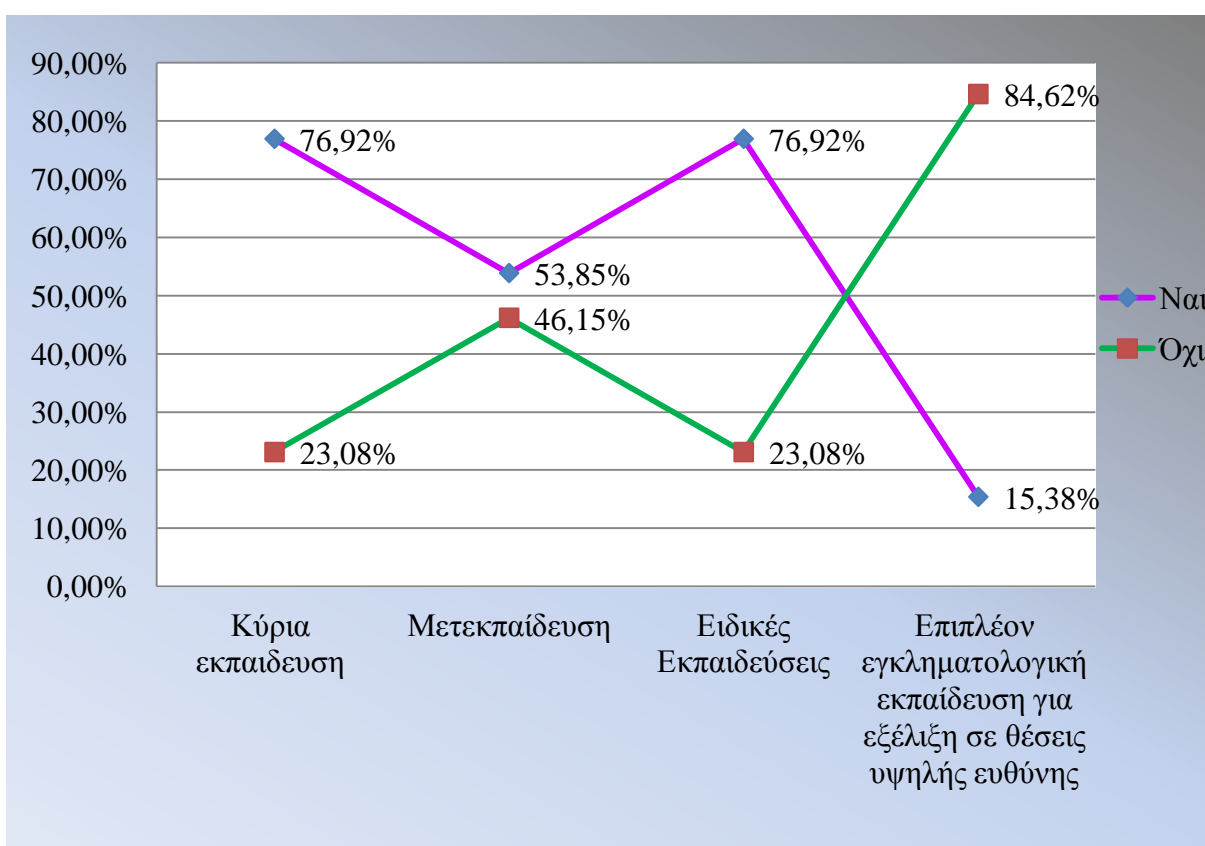
Ως προς τα κράτη, τα οποία παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση στα ανώτατα στελέχη τους, η αστυνομία της Ιταλίας¹¹⁶ παρέχει στα ανώτατα στελέχη της, εκπαίδευση για το πώς η εγκληματολογική επιστήμη μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των εγκληματικών οργανώσεων. Η αστυνομία της Ουγγαρίας τέλος έχει περιλάβει τη διδασκαλία θεματικής ενότητας, με γνωστικό αντικείμενο την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος σε μεταπτυχιακή εκπαίδευση, την οποία είναι αναγκαίο να έχει ολοκληρώσει κάποιος αστυνομικός, ώστε να προωθηθεί σε θέσεις υψηλής ευθύνης.

¹¹⁶ Βλ. υποσημείωση 102.

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Έχοντας παρουσιάσει την έρευνα, κρίνεται σκόπιμη η συνολική επισκόπηση της για την παράθεση συμπερασμάτων ως προς τα κύρια ζητούμενα της. Στην ύπαρξη εγκληματολογικής εκπαίδευσης στις αστυνομίες ανά την Ευρώπη και του ρόλου που αυτή έχει στην αντιμετώπιση του εγκλήματος.

Μια συνοπτική εικόνα ως προς τα ζητούμενα της έρευνας δίνεται στο παρακάτω ιστόγραμμα.

Γράφημα 5: Εγκληματολογική εκπαίδευση κατά τη συνολική εκπαίδευση των αστυνομικών (συγκεντρωτικό)

Ωστόσο η ανωτέρω εικόνα δεν αρκεί από μόνη της για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων ως προς την προβληματική της έρευνας, γιατί όπως αναφέρθηκε και στο δεύτερο μέρος της εργασίας, η εκπαίδευση δεν είναι μετρήσιμη για να μπορεί να μελετηθεί η ύπαρξη, ο ρόλος και η αποτελεσματικότητα της σε αριθμούς.

Κρίνεται λοιπόν σκόπιμη η παράθεση του παρακάτω πίνακα στον οποίο επιχειρείται

χαρτογράφηση της όλης προβληματικής της έρευνας, για κάθε κράτος.

Χώρα	Κύρια Εκπαίδευση	Μετεκπαίδευση	Ειδική εκπαίδευση	Εκπαίδευση και εξέλιξη
1. Δανία	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
2. Ισλανδία	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
3. Ιταλία ¹¹⁷	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
4. Αυστρία	Ναι	Όχι	Ναι	Όχι
5. Ηνωμένο Βασίλειο	-	-	-	-
6. Κροατία	-	-	-	-
7. Σουηδία	Ναι	Όχι	Ναι	Όχι
8. Λετονία ¹¹⁸	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι
9. Λιθουανία	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
10. Νορβηγία	Ναι	Όχι	Ναι	Όχι
11. Ουγγαρία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
12. Μάλτα	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι
13. Κύπρος	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι
14. Σλοβακία	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι
15. Πορτογαλία	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι

Πίνακας 5: Εγκληματολογική εκπαίδευση κατά τη συνολική εκπαίδευση των αστυνομικών (αναλυτικός)

Μετά από προσεκτική ανάγνωση του παραπάνω πίνακα και σε συνδυασμό με τα όσα αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα, θα μπορούσε κάποιος καταλήξει στα παρακάτω συμπεράσματα, για την εγκληματολογική εκπαίδευση στις αστυνομίες των ανωτέρω κρατών της Ευρώπης:

1. Ότι δύο αστυνομίες παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση κατά την κύρια εκπαίδευση, τη μετεκπαίδευση, την ειδική εκπαίδευση και την εκπαίδευση ένεκα ή λόγω της τοποθέτησης σε θέσεις υψηλής ευθύνης, των στελεχών τους.

¹¹⁷ Βλ. υποσημείωση 102.

¹¹⁸ Βλ. υποσημείωση 105.

Πρόκειται για τις αστυνομίες της Ιταλίας και της Ουγγαρίας. Η ανωτέρω εκπαίδευση εστιάζει στις ανάγκες των αστυνομικών καθ' όλη τη διάρκεια της καριέρας τους και αφορά την προετοιμασία τους, τόσο για την αντιμετώπιση του καθημερινού, αλλά και του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος που περιλαμβάνει και την τρομοκρατία, όσο και για τη χάραξη συνολικής στρατηγικής στην αντιμετώπιση του.

2. Ότι πέντε αστυνομίες παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση κατά την κύρια εκπαίδευση, τη μετεκπαίδευση και την ειδική εκπαίδευση των στελεχών τους. Πρόκειται για τις αστυνομίες της Λετονίας, της Μάλτας, της Κύπρου, της Σλοβακίας και της Πορτογαλίας. Η ανωτέρω εκπαίδευση εστιάζει στις ανάγκες των αστυνομικών καθ' όλη τη διάρκεια της καριέρας τους, χωρίς να περιλαμβάνει όμως τα ανώτατα στελέχη. Αφορά την προετοιμασία των αστυνομικών για την αντιμετώπιση του καθημερινού, αλλά και του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, που περιλαμβάνει και την τρομοκρατία.
3. Ότι τρεις αστυνομίες παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση μόνο κατά την κύρια εκπαίδευση και την ειδική εκπαίδευση των στελεχών τους. Πρόκειται για τις αστυνομίες της Αυστρίας, της Σουηδίας και της Νορβηγίας. Η ανωτέρω εκπαίδευση εστιάζει στις ανάγκες των αστυνομικών κατά την είσοδό τους στην αστυνομία, για να αντιμετωπίσουν το καθημερινό έγκλημα και στην περαιτέρω ειδική εκπαίδευση τους για να αντιμετωπίσουν το σοβαρό οργανωμένο έγκλημα, το οποίο περιλαμβάνει και την τρομοκρατία. Δεν παρέχεται εγκληματολογική εκπαίδευση, ούτε κατά τη μετεκπαίδευση των αστυνομικών, ούτε λόγω της ανάληψης θέσης υψηλής ευθύνης για την αντιμετώπιση του εγκλήματος.
4. Ότι οι αστυνομίες της Δανίας, της Λιθουανίας και της Ισλανδίας δεν παρέχουν εγκληματολογική εκπαίδευση στα στελέχη τους. Ειδικότερα για τις αστυνομίες

των δύο πρώτων κρατών, η οποία εγκληματολογική εκπαίδευση θα πρέπει να έχει παρασχεθεί κατά τη διάρκεια των σπουδών, των υποψήφιων προς ένταξη αστυνομικών σε εκτός της αστυνομίας πανεπιστημιακά ιδρύματα. Στην Ισλανδία το εκπαιδευτικό σύστημα των αστυνομικών είναι υπό αναθεώρηση και με το ισχύον σύστημα, η αστυνομική εκπαίδευση κατατάσσεται στη δευτεροβάθμια και όχι την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Έχοντας μελετηθεί η κρατούσα κατάσταση, ως προς την εγκληματολογική εκπαίδευση σε αστυνομίες Ελλάδας και Ευρώπης, φαίνεται ότι αν και αυτή υφίσταται, υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς το ρόλο της στα προγράμματα εκπαίδευσης των αστυνομικών και κατ' επέκταση στην αντιμετώπιση του εγκλήματος.

Ξεκινώντας από την Ελλάδα, η εγκληματολογική εκπαίδευση στην αστυνομία συμβάλει μέσω της διδασκαλίας των γνωστικών αντικειμένων της εγκληματολογίας, της επιστημονικής αστυνομίας, της ανακριτικής, της αντεγκληματικής πολιτικής και της μελέτης του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης στην ευρύτερη ακαδημαϊκή εκπαίδευση των αστυνομικών, για την αντιμετώπιση του εγκλήματος.

Ωστόσο, από το ισχύον νομικό πλαίσιο δεν προκύπτει η παροχή εγκληματολογικής εκπαίδευσης από την Ελληνική Αστυνομία, τόσο κατά τις ειδικές εκπαιδεύσεις των αστυνομικών, όσο και κατά τις εκπαιδεύσεις των ανώτατων στελεχών της.

Στην Ευρώπη, η παροχή εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην αστυνομία διαφέρει από κράτος σε κράτος, ανάλογα με τα προγράμματα εκπαίδευσης των αστυνομικών τους. Κοινή συνισταμένη όλων αποτελεί η μεγάλη έμφαση στην παροχή εγκληματολογικής εκπαίδευσης, κατά τις ειδικές εκπαιδεύσεις των αστυνομικών. Εγκληματολογική εκπαίδευση, η οποία προσομοιάζει περισσότερο με παροχή τεχνογνωσίας για την αντιμετώπιση του εγκλήματος, παρά με επιστημονική εκπαίδευση και κατάρτιση, η οποία θα συμβάλει στη συνολική και μακρόπρονη αντιμετώπιση του.

Προσεγγίζοντας λοιπόν συνολικά την εγκληματολογική εκπαίδευση στην αστυνομία σε Ελλάδα και Ευρώπη, συμπεραίνουμε ότι αυτή έχει προσαρμοστεί στα προγράμματα εκπαίδευσης της αστυνομίας, αντί αυτά να έχουν προσαρμόσει το αντικείμενο της στις ανάγκες εκπαίδευσης των αστυνομικών τους.

Αυτό δείχνει ως φυσιολογική εξέλιξη αν λάβει κάποιος υπόψη του, τόσο τη νεότητα της επιστήμης της εγκληματολογίας, η οποία εμφανίζεται τον 19^ο αιώνα¹¹⁹ και η οποία παρουσιάζει μέχρι και τις μέρες μας, πολυδιάστατη προσέγγιση για το εγκληματικό φαινόμενο¹²⁰, όσο και την ανάγκη της αστυνομίας για εκπαίδευση, η οποία θα φέρει άμεσα και ορατά στην κοινωνία αποτελέσματα στην αντιμετώπιση του εγκλήματος.

Στο πλαίσιο αυτό, η διδασκαλία εγκληματολογίας στην αστυνομία ομοιάζει περισσότερο με ένα τύπο αστυνομικής εγκληματολογικής εκπαίδευσης ή «αστυνομικής» εγκληματολογίας, παρά με ένα τύπο εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην αστυνομία.

Τούτο αποδεικνύεται, αφενός από το διαφορετικό ακολουθούμενο μοντέλο εγκληματολογικής εκπαίδευσης από κάθε κράτος, αφετέρου από την κοινή σχεδόν σε όλα τα προγράμματα εκπαίδευσης, μη παροχή επαρκούς εγκληματολογικής εκπαίδευσης στα ανώτατα στελέχη της αστυνομίας. Στελέχη τα οποία θα κληθούν να λάβουν και να υλοποιήσουν αποφάσεις στρατηγικής σημασίας σχετικά με την αντεγκληματική πολιτική όχι μόνο των κρατών τους, αλλά και της Ευρώπης¹²¹ συνολικά, συνεισφέροντας στη δημιουργία κοινού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

¹¹⁹ Κατά μια άποψη στις αρχές του 19^{ου} αιώνα με τη Γαλλοβελγική χαρτογραφική σχολή, κατά άλλη άποψη στα τέλη του 19^{ου} αιώνα με τη δημοσίευση του βιβλίου του C. Lombroso «Ο εγκληματίας άνθρωπος». Βλ. περισσότερα Ζαραφονίτου Χ. «Μεταπτυχιακές Σπουδές εγκληματολογίας και η συμβολή τους στην επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων: Η περίπτωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου» στο Ζαραφονίτου Χ., Χαϊνάς Ε., Γουσέτη Ι., *Το επάγγελμα του Εγκληματολόγου σήμερα: Περιεχόμενο, Προκλήσεις και Προοπτικές*, Αθήνα, Νομική βιβλιοθήκη, 2011, σελ. 100.

¹²⁰ Οι εγκληματολογικές θεωρίες πολλές φορές εξετάζουν το έγκλημα από διαφορετικές σκοπιές ή οπτικές γωνίες, χωρίς καμία από αυτές να έχει καταφέρει να ερμηνεύσει όλες τις μορφές του. Γι' αυτό συναντάμε την «Εγκληματολογία των συντηρητικών, Εγκληματολογία των τρομοκρατών, την Εγκληματολογία των λαϊκών αναγνώσμάτων, την Εγκληματολογία των ιστορικών, την Εγκληματολογία των αποκλεισμένων, την Εγκληματολογία των θρύλων» και κάθε άλλου είδους εγκληματολογία που έρχεται στο προσκήνιο για να ερμηνεύσει και μια διαφορετική μορφή εγκληματικού φαινομένου. Βλ. περισσότερα Πανούσης Ι., «Εγκληματολόγος: ένας αφηγητής χωρίς ακροατήριο;» στο Ζαραφονίτου Χ., Χαϊνάς Ε., Γουσέτη Ι., *Το επάγγελμα του Εγκληματολόγου σήμερα: Περιεχόμενο, Προκλήσεις και Προοπτικές*, ο.π., σελ. 93-94.

¹²¹ Άλλωστε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 71 της ΣΛΕΕ συνίσταται η COSI, αποτελούμενη από υψηλόβαθμους υπαλλήλους του Υπουργείου Εσωτερικών και/ή Δικαιοσύνης κάθε κράτους μέλους της ΕΕ και από αντιπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΥΕΔ, για την ενίσχυση της υπηρεσιακής συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας. Ανάμεσα στους ρόλους της COSI είναι η ανάπτυξη αποτελεσματικής επιχειρησιακής συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ, όπως η δημόσια τάξη και ασφάλεια, ο έλεγχος των συνόρων της Ένωσης και η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Ακόμα η COSI επικουρεί το Συμβούλιο της Ε.Ε. στην αντιμετώπιση τρομοκρατικών επιθέσεων και φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών συνολικά. Βλ. περισσότερα Κανελλόπουλος Π., *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συνθήκη της Λισσαβόνας*,

Επομένως γεννάται το ερώτημα: ποιος ο ιδανικός τύπος εγκληματολογικής εκπαίδευσης στην αστυνομία;

Αυτό το ερώτημα σίγουρα δεν μπορεί να απαντηθεί σε λιγιστές γραμμές, αλλά ούτε και στην παρούσα εργασία. Θα μπορούσε ενδεχομένως να αποτελέσει αντικείμενο, επισταμένης μελλοντικής ερευνητικής αναζήτησης, η οποία θα κατέληγε όχι μόνο στην απάντηση, αλλά και στο σχεδιασμό και την πιλοτική εφαρμογή του.

Ο ιδανικός τύπος εγκληματολογικής εκπαίδευσης, θα πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον, τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- ❖ Να συνδέει τα ευρήματα του πεδίου με τη θεωρία, ώστε να παρέχει λύσεις στην «ολιστική» προληπτική πρωτίστως και δευτερεύοντος κατασταλτική αντιμετώπιση του εγκλήματος, σε συνεργασία και με τους άλλους φορείς επίσημου κοινωνικού ελέγχου του εγκλήματος, δημιουργώντας και διατηρώντας αίσθημα ασφαλείας στην κοινωνία.
- ❖ Να περιλαμβάνει τη δια βίου εκπαίδευση, η οποία θα παρέχει στους αστυνομικούς τη γνώση, την εξειδίκευση και τα κοινωνικά ανταντακλαστικά για να ανταπεξέλθουν στη δίωξη κάθε μορφής εγκληματικού φαινομένου. Από το μικροέγκλημα έως το οργανωμένο έγκλημα, την τρομοκρατία και τη διαφθορά.
- ❖ Να είναι ικανός να συμβάλει εποικοδομητικά στη διαρκή αναμόρφωση των προγραμμάτων εκπαίδευσης της αστυνομίας, ώστε να παρέχουν επίκαιρη κάθε φορά γνώση, για το έγκλημα, την κάθε σύγχρονη μορφή και την αντιμετώπιση του.

ο.π., σελ. 544 και επίσημη ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ε.Ε., όπως βρίσκεται στο <http://www.consilium.europa.eu/el/council-eu/preparatory-bodies/standing-committee-operational-cooperation-internal-security/>, (τελ. επίσκεψη 20/01/2016).

- ❖ Να είναι εφικτός στην εφαρμογή του από κάθε άποψη, τόσο για την αστυνομία, όσο και για τους εκπαιδευόμενους.¹²²
- ❖ Να είναι σχετικός με το αντικείμενο για το οποίο παρέχεται.¹²³
- ❖ Να περιέχει σενάρια με «παιχνίδι ρόλων» και ασκήσεις προσομοίωσης.¹²⁴
- ❖ Να υποστηρίζεται από ηλεκτρονικά εργαλεία εκπαίδευσης (e learning tools) και να χρησιμοποιεί μικτές διδακτικές μεθόδους μάθησης (blended learning)¹²⁵.

Αυτός λοιπόν ο ιδανικός τύπος εγκληματολογικής εκπαίδευσης, θα μπορούσε να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην προετοιμασία του «αστυνομικού επιστήμονα και όχι στρατιώτη»¹²⁶, ο οποίος θα έλκει δύναμη από τις γνώσεις του για διεπιστημονική προσέγγιση του εγκλήματος και σε καμία περίπτωση από τον αναγκαίο για την άσκηση των καθηκόντων του, εξοπλισμό της στολής του¹²⁷.

¹²² Βλ. Περισσότερα, *Effective Adult Learning. A Toolkit for Teaching Adults*, Washington, Northwest Center for Public Health Practice, School of Public Health, University of Washington in partnership with The Network for Public Health Law, 2012, p. 4-12, όπως βρίσκεται στην επίσημη ιστοσελίδα του πανεπιστημίου της Washington όπως βρίσκεται και στο <https://www.medicalteams.org/docs/default-source/resource-center/effective-adult-education-toolkit.pdf?sfvrsn=2>, (τελ. Επίσκεψη 21/01/2016).

¹²³ Βλ. Περισσότερα, *Effective Adult Learning. A Toolkit for Teaching Adults*, ο.π.

¹²⁴ Βλ. Πανούσης Ι., «Θέλω αστυνομικούς επιστήμονες και όχι στρατιώτες », συνέντευξη στον Ελεύθερο Τύπο της Κυριακής, αρ. φύλλου 272, 01/02/2015, σελ. 34-35.

¹²⁵ Μικτές διδακτικές μέθοδοι μάθησης (Blended Learning) είναι αυτές που συνδυάζουν τους παραδοσιακούς τρόπους μάθησης και διδασκαλίας στην αίθουσα με τη χρήση προηγμένης τεχνολογίας, συνήθως μέσω υπολογιστικών συστημάτων. Βλ. περισσότερα Oliver M. & Trigwell K., *E-learning*, «Can ‘Blended Learning’ Be Redeemed?», Volume 2, Number 1, 2005, p. 17.

¹²⁶ Βλ. Πανούσης Ι., «Θέλω αστυνομικούς επιστήμονες και όχι στρατιώτες », ο.π.

¹²⁷ Ανατρέποντας τα λεγόμενα του Stephen Sedley, επισκέπτη καθηγητή του πανεπιστημίου της Οξφόρδης, σύμφωνα με τα οποία «το ανθρώπινο μυαλό που φοράει στολή... τείνει συχνά να είναι ένα μυαλό στο οποίο η εξουσία ασκεί μια ιδιαίτερη έλξη, στην οποία η ασπίδα και η αστυνομική ράβδος προσδίδουν ακόμα μεγαλύτερη αξία...». Βλ. περισσότερα Sedley S., «The Uniformed Mind», 1985 in J. Baxter and L. Koffman, *The Police: The Constitution and the Community*, London, Professional Books, p. 9, όπως βρίσκεται στο Σαραντίδης Δ. «Η ‘αστυνομική κουλτούρα’ και οι μορφές εμφάνισης του φαινομένου στην Ελλάδα» στο *Η σύγχρονη εγκληματικότητα, η αντιμετώπισή της και η Επιστήμη της Εγκληματολογίας - Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Ιάκωβο Φαρσεδάκη*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2008, σελ. 1592.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

PROGRAMME OF POSTGRADUATE STUDIES (MA)
"CRIMINOLOGY"
PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

Master thesis by
Georgios CHASAPIS

THEME: "The role of criminal training in the police force"

Supervising Professor: **Christina ZARAFONITOU**

Synopsis:

Criminology is the science concerned with the investigation of the criminal phenomenon itself and dealing with it.

Training through the enhancement of knowledge and skills a person has, aims at his general development as well as his improvement on the subject he is being trained at.

The criminal phenomenon is evolving continuously in modern, internationally organized societies. Simultaneously, the science of criminology evolves as well trying to study crime and the main ways to combat it.

Thus, what does training of criminology in the police look like nowadays? What is the role of this training in combating (preventively and suppressively) crime as a whole?

We will try to answer with this thesis in the above two questions, by presenting the training programs attended by Police Officers, and at the same time, attempting to evaluate them.

Area of interest:

We would be obliged if the information which is to be given focuses on four (4) areas:

1. Basic training (and/or learning) of criminology at the initial steps of standard police academic training. (e.g. Training at Police Constable School, Police Lieutenant School) in your countries respectively. If it is possible, please inform us regarding the School syllabi (hours per lesson / week, NB: hours of lessons of criminology & forensics / week).
2. Advanced training (and/or learning) of criminology (as above) in the Police Schools of Further Education. (Police sergeant School, Police of National Security and other post graduate programs). If it is possible, please inform us regarding the School syllabi (hours per lesson / week, NB hours of lessons of criminology& forensics / week).
3. Special the training (and/or learning) of criminology (as above) for specialized police forces, such as Forensics, Counter – Terrorism, e.t.c.. If it is possible, please inform us regarding the School syllabi (hours per lesson/week, NB hours of lessons of criminology& forensics / week).
4. As a general view, the training (and/or learning) of criminology, which can (or need to) take a Police Officer during his career, ac-

according to his development (depending on his rank and / or his post). If it is possible, please inform us regarding the minimum standards of the training of criminology which is necessary to have (or take) a Police Officer for his promotion (according the rank and / or the tasks). Police Officers with knowledge of criminology are utilized to appropriate liability positions?

Thanking you in advance, we would appreciated if you could reply ASAP but not *later than 30th of September 2015*.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Harold Koontz – Cyril O’ Donnell, *Οργάνωση και Διοίκηση: μια συστηματική και ενδεχομενική ανάλυση των διοικητικών λειτουργιών*, (μτφ Βαρδάκου Χ.), Τόμος Ι, Β έκδοση, Αθήνα, Παπαζήση, 1984.

Jarvis P., *Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και κατάρτιση, Θεωρία και Πράξη* (μτφ. Μανιάτη Α.), Αθήνα, Μεταίχμιο, 2004.

Αλεξιάδης Σ., *Εγκληματολογία*, 5^η έκδοση, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, Σάκκουλα Α.Ε., 2011.

Αντύπας Σ., *Νοέμβρης ήταν... οι χρονιές...*, Αθήνα, Γραφές, 2003.

Εγκληματολογικές Αναζητήσεις: Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Στέργιο Αλεξιάδη, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, Σάκκουλα.

Ετήσια Έκθεση της Α.ΔΙ.Π. 2013–2014, Αθήνα, Α.ΔΙ.Π., 2014.

Ζαραφωνίτου Χ. «Μεταπτυχιακές Σπουδές εγκληματολογίας και η συμβολή τους στην επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων: Η περίπτωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου» στο Ζαραφωνίτου Χ., Χαϊνός Ε. , Γουσέτη Ι., *Το επάγγελμα του Εγκληματολόγου σήμερα: Περιεχόμενο, Προκλήσεις και Προοπτικές*, Αθήνα, Νομική βιβλιοθήκη, 2011.

Ζαραφωνίτου Χ. *Εμπειρική Εγκληματολογία Ι,ΙΙ Δημοσίευτες πανεπιστημιακές παραδόσεις*, Αθήνα, 1993.

Ζαραφωνίτου Χ. και Χρυσόχου Ε., *Εγκληματολογικές Μελέτες, τ.1, Υπάρχουν ghettos στο κέντρο της Αθήνας; Εγκληματολογική διερεύνηση των κοινωνικών στάσεων και αναπαραστάσεων*, Αθήνα, Διόνικος, 2015.

Ζαραφωνίτου Χ., (Αν)ασφάλεια καταστηματαρχών Αθηνών και Πειραιώς και νέες μορφές αστυνόμευσης, *Εγκληματολογία*, Τεύχος 1, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012.

Ζαραφωνίτου Χ., «Διδασκαλία, έρευνα και επαγγελματική άσκηση της Εγκληματολογίας στην Ελλάδα» στο Πιτσελά Αγγ. (επ.), *Εγκληματολογικές Αναζητήσεις: Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Στέργιο Αλεξιάδη*.

Ζαραφωνίτου Χ., «Ο φόβος του εγκλήματος: Ένα ελληνικό παράδοξο», *Ποιν. Δικ & Εγκληματολογία*, 1/2009, Αθήνα, Νομική βιβλιοθήκη.

Ζαραφωνίτου Χ., «Τάσεις και εξελίξεις στη διδασκαλία, την έρευνα και την άσκηση της εγκληματολογίας στην Ελλάδα», *Ποιν. Δικ & Εγκληματολογία* 2/2009, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη.

Ζαραφωνίτου Χ., «Φόβος του εγκλήματος: Ερευνητικά πορίσματα και σύγχρονοι προβληματισμοί», στο *Εγκληματίες και Θύματα στο Κατώφλι του 21ου αιώνα, Αφιέρωμα στην μνήμη Ηλία Δασκαλάκη*, Αθήνα, ΕΚΚΕ, 2000.

Ζαραφωνίτου Χ., *Εμπειρική Εγκληματολογία*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2004.

Κανελλόπουλος Π., *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συνθήκη της Λισσαβώνας*, 5^η έκδοση, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, Σάκκουλα, 2010.

Καραβίτη Γ. & Δανούση Κ., *Εγχειρίδιο Ιστορίας της Αστυνομίας στην Ελλάδα*, Αθήνα, Τυπογραφείο Ελληνικής Αστυνομίας, 2000.

Κέφης Β., *Ο Ιδεατός Τύπος Γραφειοκρατίας του Max Weber και ο Λειτουργικός Δημόσιος Τομέας*, Διοικητική Ενημέρωση, τ. 25, Επιστ. Συμβούλιο: Α. Μακρυδημήτρης, Γρ. Παγκάκης, Κ. Κοσκινάς, Γρ. Παπανίκος, Ιανουάριος 2003.

Κέφης Β., Παπαζαχρίου Π., *Το επιχειρηματικό όραμα σε Business Plan*, Αθήνα, Κριτική, 2009, σελ. 103 και Μπουραντάς Δ., *Μάνατζμεντ*, Αθήνα, Μπένου Γ., 2002.

Κόκκος Α., «Η εκπαίδευση ενηλίκων ως διακριτό θεσμικό και επιστημονικό πεδίο», *Δια Βίου / Επιστημονική Επιθεώρηση για τη Δια Βίου Μάθηση*, τ. 1, 2007.

Κόκκος Α., *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2005.

Κυριαζή Ν., *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2009.

Κυριαζή Ν., *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 1999.

Λαγός Δ., *Εισαγωγή στην παιδαγωγική επιστήμη*, Αθήνα, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠΕΑΕΚ.

Λαμπροπούλου Ε., *Κοινωνικός Έλεγχος του Εγκλήματος*, Αθήνα, Παπαζήση, 1994.

Μάξουελ ΜακΚομπς, Έντνα Εϊνσίντελ, Ντέιβιντ Ουίβερ, *Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και η διαμόρφωση της κοινής γνώμης*, (μτφ. Γιούρι Κοβαλένκο), Αθήνα, Καστανιώτη, 1996.

Ματσαγγούρας, Η., *Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη Διδακτική Πράξη, Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας*, Αθήνα, Gutenberg, 2001.

Μπουραντάς Α., Βάθης Α., Παπακωνσταντίνου Χ., Ρεκλείτης Π., *Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων*, Αθήνα, ΟΕΔΒ, 1999.

Οδηγός Σπουδών Αστυνομικής Εκπαίδευσης, Αθήνα, Υπουργείο Δημόσιας Τάξης / Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, 2007,

Πανούσης Ι., «Εγκληματολόγος: ένας αφηγητής χωρίς ακροατήριο;» στο Ζαραφονίτου Χ., Χαϊνάς Ε., Γουσέτη Ι., *Το επάγγελμα του Εγκληματολόγου σήμερα: Περιεχόμενο, Προκλήσεις και Προοπτικές*, Αθήνα, Νομική βιβλιοθήκη, 2011.

Παπαθανασόπουλος Σ., *Απελευθερώνοντας την τηλεόραση*, Αθήνα, Καστανιώτη, 1993.

Παπαθεοδώρου Θ., *Δημόσια ασφάλεια και αντεγκληματική πολιτική. Συγκριτική προσέγγιση*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2002.

Πολυχρονίου Χ., *Λόγος περί παγκοσμιοποίησης και δημοκρατίας*, Αθήνα, SCRIPTA, 2000.

Ρούσσοσ Π., *Σημειώσεις για το μάθημα Μεθοδολογία Έρευνας Ι*, στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Συμβουλευτικής Ψυχολογίας και Συμβουλευτικής στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία.

Σαϊτής Χ., *Περίληψη επιμορφωτικού υλικού για το μάθημα: Εκπαιδευτική πολιτική & διοίκηση*, Αθήνα, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠΕΑΕΚ, 2008.

Σαραντίδης Δ. «Η ‘‘αστυνομική κουλτούρα’’ και οι μορφές εμφάνισης του φαινομένου στην Ελλάδα» στο *Η σύγχρονη εγκληματικότητα, η αντιμετώπισή της και η Επιστήμη της Εγκληματολογίας - Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Ιάκωβο Φαρσεδάκη*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2008.

Σπινέλλη Κ., *Εγκληματολογία, Σύγχρονες και παλαιότερες κατευθύνσεις*, 2^η έκδοση, Αθήνα – Κομοτήνη, Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2005.

Στεργιούλης Ε., *Η Ελληνική Αστυνομία (κατά την περίοδο της μεταπολίτευσης)*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2001.

Τζωρτζάκης κ. και Τζωρτζάκη Α.-Μ, *Οργάνωση και Διοίκηση, Το Μάνατζμεντ της νέας εποχής*, Αθήνα, Rosili, 2007.

Τσήτσουρας Α. «Σχέσεις μεταξύ αντεγκληματικής πολιτικής και εγκληματολογικής έρευνας», στο Κουράκης, Ν. (επιμ.), *Αντεγκληματική πολιτική*, Ποινικά 42, Αθήνα-Κομοτηνή, Αντ.Ν.Σάκκουλα, 1994, σελ. 22-23.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Effective Adult Learning. A Toolkit for Teaching Adults, Washington, Northwest Center for Public Health Practice, School of Public Health, University of Washington in partnership with The Network for Public Health Law, 2012.

Furstenberg F., *Public reaction to crime in streets*, American scholar, 1971 & Robert, Ph. Pottier, M-L., *Les préoccupations sécuritaires: une mutation?*, Revue Française de Sociologie, 2004.

McLaughlin E. and Muncie, J., *The Sage Dictionary of Criminology*, 2nd ed., Sage Publ.

Seddley S., «The Uniformed Mind», 1985 in J. Baxter and L. Koffman, *The Police: The Constitution and the Community*, London, Professional Books.

Siegel L.J. & McCormick C., *Criminology in Canada, Theories, patterns, and typologies*, edition 4th, Toronto, Nelson Education Ltd, 2009.

Thompson J., *Organizations in Action*, 7th printing, New Brunswick, New Jersey, Transaction Publishers, 2010.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ

<http://2kesyp-g-athin.att.sch.gr/>

<http://dete.gr/> .

<http://ebooks.edu.gr/>

<http://ec.europa.eu/>

<http://emmedia.pspa.uoa.gr/>

<http://epapanis.blogspot.gr/>

<http://eur-lex.europa.eu/>

<http://kaslis.gr/>

<http://news247.gr/>

<http://repository.edulll.gr/>

<http://skaythess.gr/>

<http://users.uoa.gr/>

<http://www.astynomia.gr/>

<http://www.consilium.europa.eu/>

<http://www.diamantisgiannis.gr/>

<http://www.ellinikoarxeio.com/>

<http://www.esos.gr/>

<http://www.ethemis.gr/>

<http://www.euretirio.com/>

<http://www.hqaa.gr/data/>

<http://www.naftemporiki.gr/>

<http://www.npcc.police.uk/>

<https://diavgeia.gov.gr/>

<https://el.wikipedia.org/>

<https://nomoi.info/>

<https://www.cepol.europa.eu/>

<https://www.cepol.europa.eu/>

<https://www.e-nomothesia.gr/kat-astynomikos-astynomia/ekpaideysi-katataxi/>,

<https://www.medicalteams.org/>

<https://www.unhcr.gr/>.

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Brown D., «Presentation to the compensation Forum Meeting», *Academy of Management Journal*, No. 3, 1998.

Cain M., «Trends in the sociology of Police Work», *International Journal of the Sociology of Law*, 7, 1979.

Filatochev I. and Nakajima C., «Internal and External Corporate Governance: An interface between an Organization and its Environment», *British Journal of Management*, Vol. 21, Oxford, Blackwell Publishing LTD, 2010.

J.P. Brodeur, «Police et recherche empirique», in D. Szabo & M. LeBlanc (Eds), *Traité de Criminologie empirique*, Les presses de l'Université de Montréal, 1994.

Oliver M. & Trigwell K., E-learning, «Can 'Blended Learning' Be Redeemed?», Volume 2, Number 1, 2005.

Μπούσιου Α., «Μετανάστες στην Ευρώπη: Ανάμεσα στην οικονομική κρίση και την Αραβική Άνοιξη» και Παπακωνσταντής Μ. «Επιχείρηση "ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ" και παράνομοι μετανάστες», στο *Μετανάστευσης επίκαιρα*, τ.4, Αθήνα, Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ. του Ε.Κ.Π.Α., Δεκέμβριος 2014.

Πανούσης Ι., «Θέλω αστυνομικούς επιστήμονες και όχι στρατιώτες », συνέντευξη στον Ελεύθερο Τύπο της Κυριακής, αρ. φύλλου 272, 01/02/2015.

Τσιγκρής Α. «Τρομοκρατία, οργανωμένο έγκλημα και ξέπλυμα μαύρου χρήματος», 24/11/2015.

ΔΗΛΩΣΗ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η παρούσα εργασία δεν αποτελεί –εν όλω ή εν μέρει- προϊόν κλοπής πνευματικής ιδιοκτησίας και κανένα τμήμα της ούτε στο σύνολό της έχει υποβληθεί προς απόκτηση άλλου πτυχίου ή τίτλου σ' αυτό ή οποιοδήποτε άλλο πανεπιστήμιο ή εκπαιδευτικό ίδρυμα της ημεδαπής ή αλλοδαπής.